

รายงานการวิจัย

การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าถือ

The Development of Handbag with Patchwork

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเพ็ญ ออังกังวาล

โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

งบประมาณเงินผลประโยชน์ ปี พ.ศ. 2553

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่มีต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ (2) เพื่อพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ถือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ถือ ในภาพรวมและรูปแบบลายโค้ง อยู่ในระดับมาก ส่วนรูปแบบลายหกเหลี่ยมด้านเท่าและลายจัด อยู่ในระดับมากที่สุด
2. การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ถือ พบว่า การพัฒนาวิธีการต่อผ้าลายหกเหลี่ยมด้านเท่า วิธีที่ 1 เป็นวิธีที่ดีที่สุดคือ การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยใช้กระดาษเป็นต้นแบบ พันริมผ้าทุกด้านให้เท่ากับแบบกระดาษ นำแต่ละชิ้นมาเย็บต่อกัน โดยวิธีการสอยพันริมถี่ ๆ ต่อกันจนจบลาย และจากการประเมินผลงานการต่อผ้าวิธีนี้ พบว่า นักศึกษาสามารถพันริมเรียบร้อย สวยงาม ตะเข็บแข็งแรง ถึงแม้ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนก็สามารถทำได้
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ถือดังนี้ การเลือกลายควรเลือกให้เข้ากับกรอบนอกของกระเป๋ เช่น กระเป๋ามีส่วนโค้ง ควรเลือกลายที่เป็นแบบโค้ง การต่อลายควรให้ลายจบในส่วนของลายที่ใช้ การใช้สีในลวดลาย ควรให้ มีสีสดใส การให้สีในลวดลายต้องให้มองดูมีมิติ มีแสงเงาตามจริง รูปทรงของกระเป๋ควรปรับปรุงให้มีการทรงตัวที่ดีกว่านี้ และแบบของกระเป๋ควรเป็นแบบเรียบ ๆ มีน้ำหนักเบา ภายในมีที่ใส่ของหลายช่องสามารถถือและคล้อยไหลได้

ABSTRACT

The purposes of this research were : (1) to study the levels of satisfaction with the development of fabric patchwork on handbag of lecturers and support staff members working in the Faculty of Home Economics Technology at the Rajamangala University of Technology Krungthep. (2) to develop methods of fabric patchwork on handbag The instrument used in this research was a questionnaire developed by the researcher. The statistics used to analyze the data obtained were percentage, mean and standard deviation.

The results of this research were as follows:

1. Overall, the lecturers and support staff members working in Faculty of Home Economics Technology at the Rajamangala University of Technology Krungthep were satisfied with the development of fabric patchwork on handbag at a high level, as well as the curve pattern. But the polka hexagonal pattern and the weave pattern were rated as high.

2. The development of fabric patchwork on handbag, it was found that the development of the polka hexagonal pattern by using the first method, the best way for the students by using paper prototypes. Fold the fabric along each side of the paper and sew each piece together until the end at the same frequency. The evaluation of fabric patchwork, it was found that the student can fold along the seam strength and beautifully although they have never experienced before.

3. Suggestions on the development of fabric patchwork handbag were as follows: pattern selection should match with outer frame of the handbag. For example, the handbag with a arc should have curve pattern. The patchwork should be finished at the same pattern. Color of handbag should be bright and has a dimension with real shade. The shape of handbag should have a balance. The handbag pattern should be

simple, lightweight, and have many slots inside. Moreover, it can hold and shoulder strap.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเล่มนี้ สำเร็จสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดทำวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงเดือน จันทรีเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ ศศิธร โรจน์ชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงมณี ดันตวิงส์ ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่สนับสนุนทุนวิจัย รายงานวิจัย การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าท่อเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก คณะบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูล อาจารย์ พนักงานสายสนับสนุน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเพ็ญ ออังก์वाल

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	1
ขอบเขตของโครงการวิจัย	2
วิธีดำเนินการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
การต่อผ้า	5
กระเป๋	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	99
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	103
ภาคผนวก ค การพัฒนาวิธีการต่อผ้า	108

สารบัญ (ต่อ)

ประวัติผู้เขียน

หน้า

120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามเพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและข้อมูลความคิดเห็น เกี่ยวกับ เหตุผล ประโยชน์ รูปแบบความนิยม ราคา และระยะเวลา ในการใช้ กระเป๋า	83
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความพึงพอใจของอาจารย์และ พนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีการเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	86
ตารางที่ 4.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ่านกระเป๋าถือ	88

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การต่อผ้า	6
2.2 ผ้าที่นิยมนำมาใช้ทำงานศิลปปะการต่อผ้า	7
2.3 แผ่นรองที่ผลิตจากเส้นใยพอลิเอสเตอร์	9
2.4 ด้ายเย็บผ้า	10
2.5 ด้ายเย็บสัก	11
2.6 ด้ายปักจักร	11
2.7 อุปกรณ์ในการต่อผ้า	12
2.8 กรรไกรด้ามโค้งและด้ามตรง	12
2.9 เข็มมือและเข็มจักร	13
2.10 หมอนเข็มและที่เก็บเข็มหมุดแบบแม่เหล็ก	14
2.11 วิธีใช้บล็อกนิ้ว	14
2.12 สายวัดชนิดดัด	15
2.13 ดินสอเขียนผ้า	16
2.14 สะดิงแบบกลมและกรอบไม้สี่เหลี่ยม	16
2.15 จักรเย็บผ้า	17
2.16 แผ่นรองตัดและมีดตัดชนิดใบมีดกลม	18
2.17 การเตรียมผ้าก่อนตัด	19
2.18 การสร้างรูปเรขาคณิต	20
2.19 การออกแบบลายต่อผ้า	24
2.20 การลอกแบบและการตัดแผ่นพลาสติก	25
2.21 การตัดแผ่นพลาสติก	25
2.22 การใช้ใบมีดกลม	27
2.23 การใช้ไม้บรรทัดอะครีลิก	27
2.24 วิธีตัดสามเหลี่ยม	28
2.25 การลอกลงบนผ้า	28
2.26 การเย็บต่อผ้าด้วยตะเข็บคันมือ	29

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.27 การเย็บต่อผ้าด้วยวิธีสอยพันริม	30
2.28 การต่อผ้าตะเข็บตรงและการต่อผ้าตะเข็บโค้ง	31
2.29 วิธีการเย็บต่อผ้าด้วยจักร	32
2.30 การสวมปลอกนิ้ว	33
2.31 วิธีการจับเข็ม	33
2.32 วิธีการปักเข็มลงบนผ้า	34
2.33 วิธีการรองรับเข็มได้ผ้า	34
2.34 วิธีการคัน	35
2.35 ด้านบนบน	35
2.36 ด้านล่างเรียบ	35
2.37 วิธีการรีดตะเข็บ	36
2.38 การใช้เส้นตั้ง	37
2.39 การใช้เส้นนอน	38
2.40 การใช้เส้นทแยง	38
2.41 การใช้เส้นซิกแซก	39
2.42 การใช้เส้นโค้ง	39
2.43 สมดุลปกติและสมดุลไม่ปกติ	40
2.44 สีร้อนตัดกับสีเย็น	41
2.45 สีอ่อนตัดกับสีเข้ม	42
2.46 สีสดตัดกับสีหม่น	42
2.47 ลักษณะผิวสัมผัสของผ้า	43
2.48 วงจรสี	45
2.49 กลุ่มสีเย็น	45
2.50 กลุ่มสีร้อน	46
2.51 ผ้าพื้น	49
2.52 ผ้าลายเรขาคณิต	49

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.53 ผ่าตา	50
2.54 ผ่าลายธรรมชาติ	50
2.55 ผ่าลายรวม	51
2.56 ผ่าลายจุด	51
3.1 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 1 ลายขัด	60
3.2 แบบตัดและการเผื่อตะเข็บแบบที่ 1 ลายขัด	61
3.3 การต่อผ้านด้านหน้าแบบที่ 1 ลายขัด	62
3.4 ตะเข็บด้านหลังแบบที่ 1 ลายขัด	63
3.5 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าลือแบบที่ 1 ลายขัด	63
3.6 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	64
3.7 แบบตัดและการเผื่อตะเข็บแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	64
3.8 วิธีการต่อลายแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	65
3.9 วิธีการคันด้วยมือ	65
3.10 การต่อผ้านด้านหน้าแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	66
3.11 ตะเข็บด้านหลังแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	66
3.12 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าลือแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	67
3.13 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม	67
3.14 แบบตัดและการเผื่อตะเข็บแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม	68
3.15 การต่อผ้านด้านหน้าแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม	68
3.16 ตะเข็บด้านหลังแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม	69
3.17 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าลือแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม	69
3.18 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า	70
3.19 แบบตัดและการเผื่อตะเข็บแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า	70
3.20 วิธีการต่อลายแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า	71
3.21 ตะเข็บด้านหลังแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า	71
3.22 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าลือแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า	72

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.23 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 5 ลายโค้ง	72
3.24 แบบตัดและการเผื่อตะเข็บแบบที่ 5 ลายโค้ง	73
3.25 การต่อผ้าแบบที่ 5 ลายโค้ง	73
3.26 การต่อผ้าด้านหน้าและตะเข็บด้านหลังแบบที่ 5 ลายโค้ง	74
3.27 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าดึงแบบที่ 5 ลายโค้ง	75
3.28 การเนาติดกับใยอัดพอลิเอสเตอร์	75
3.29 การควิลท์ด้วยมือ	76
3.30 การกึ่งปากกระเป๋	76
3.31 การติดชิปปากกระเป๋	77
3.32 ส่วนบนของปากกระเป๋	77
3.33 การเนาผ้ากึ่ง	78
3.34 การประกอบกระเป๋	78
3.35 การประกอบหูกระเป๋	79

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันกระเป๋าที่ทำจากผ้ากำลังได้รับความนิยมจากบุคคลทั่วไป เนื่องจากเป็นช่วงที่ร่วมกันรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน ผู้ที่คิณำเศษผ้ามาใช้ผลิตกระเป๋า มีการออกแบบยังไม่มาก รูปแบบส่วนใหญ่ที่มีขายในท้องตลาด เป็นการต่อผ้าที่ไม่หลากหลาย ล้าสมัย ไม่น่าใช้ หรือเหมาะกับบุคคลเฉพาะกลุ่ม ดังนั้นการออกแบบการต่อผ้าให้มีความสวยงาม ทนทาน ทันสมัยและได้รับความนิยมมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ พัฒนารูปแบบที่มีอยู่เดิมให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้น โดยสามารถเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับตนเอง เป็นการเปิดตลาดการค้าให้กระจายสู่คนหลายระดับ

จากการที่ผู้วิจัยได้ประสานงานร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี ได้นำความรู้ไปเผยแพร่เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายกระเป๋าผ้าด้วยวิธีการตัดปะ ให้กับกลุ่มแม่บ้านพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มแม่บ้านที่รวมตัวกันผลิตกระเป๋าผ้าจำหน่าย และได้รับการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเรียบร้อยแล้ว จากแบบประเมินพบว่า มีปัญหาในการจัดจำหน่ายสินค้าเนื่องจากลวดลายในการต่อผ้าไม่มีความหลากหลาย ไม่ดึงดูดความสนใจ เป็นแบบซ้ำกับที่มีจำหน่ายในท้องตลาด

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการผลิตกระเป๋าที่มีการต่อผ้าหลากหลายวิธี เป็นการเพิ่มมูลค่าของเศษผ้าและเป็นการสนับสนุนรายได้ของชุมชน

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่มีต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ
2. พัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่มีต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากี้อ และพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากี้อ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 100 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamané (สุรศักดิ์ อมรรัตน์ศักดิ์, เตือนใจ เกตุษา และบุญมี พันธุ์ไทย. 2545: 127) ได้จำนวน 80 คน

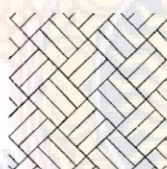
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบ ความนิยม ราคา และระยะเวลาในการใช้กระเป๋ากี้อ

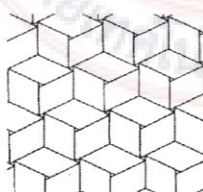
2.2 ความพึงพอใจในการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากี้อโดยใช้ศิลปะการต่อผ้าเกี่ยวกับขนาดของลาย และรูปแบบของลายกระเป๋ากี้อ

3. พัฒนากระเป๋ากี้อที่ตัดเย็บจากผ้าฝ้ายมีลักษณะแบบเดียวกัน 5 ใบ โดยมีลวดลายที่ใช้ในการต่อผ้า 5 แบบ ดังนี้

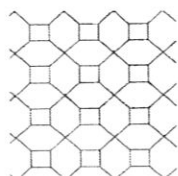
3.1 แบบที่ 1 ลายขัด

3.2 แบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

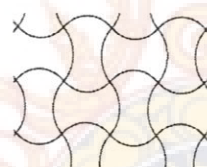
3.3 แบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม

3.4 แบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้ายเท่า

3.5 แบบที่ 5 ลายโค้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง พัฒนารูปแบบการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ
2. ศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยี

คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ในการพัฒนารูปแบบการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับขนาดของลาย และรูปแบบของลาย

นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ศัพท์บางคำในความหมายนี้

การต่อผ้า หมายถึง การนำผ้าชิ้นเล็ก ๆ หลายสี เย็บต่อกัน เพื่อให้ได้ลวดลายสวยงามตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งส่วนใหญ่ตัดผ้าเป็นรูปทรงเรขาคณิต นำมาเย็บต่อกันเป็นลวดลาย

การพัฒนาวิธีการต่อผ้า หมายถึง การนำวิธีการ ขั้นตอน เทคนิคมาสร้างสรรค์ในการต่อผ้าชิ้นเล็ก ๆ ให้มีลวดลายใหม่ ขนาดลายและรูปแบบเหมาะสมกับกระเป๋าถืออีกทั้งมีความคงทนและใช้เวลาในการต่อลายรวดเร็ว

กระเป๋าถือ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุสิ่งของ ประดิษฐ์จากผ้าฝ้าย ที่มีหูทำจากหนัง 2 หู มีซิปปาด้านบน

ความพึงพอใจในการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าถือ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าที่ผลิตจากผ้าฝ้ายต่อลายที่มีรูปทรงเรขาคณิต นำมาเย็บต่อกันเป็นลวดลาย โดยอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุนจะประเมินความพึงพอใจขนาดของลายและรูปแบบของลายเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

พนักงานสายสนับสนุน หมายถึง เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ได้รูปแบบวิธีการต่อผ้าที่ได้รับความนิยม
2. ผู้สอนได้ถ่ายทอดความรู้ด้านการต่อผ้าให้กับชุมชนกลุ่มแม่บ้านพิมลราช อำเภอ บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และใช้เป็นประโยชน์สำหรับการสอนของตนเอง
3. ได้องค์ความรู้ที่จะพัฒนารูปแบบวิธีการต่อผ้า
4. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยขั้นต่อไปเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การต่อผ้า

1. ความหมายและความเป็นมาของการต่อผ้า

การต่อผ้า (Patchwork) คือการนำผ้าชิ้นเล็ก ๆ หลายสีมาเย็บต่อกัน เพื่อให้ได้ลวดลายสวยงามตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งส่วนใหญ่ตัดผ้าเป็นรูปทรงเรขาคณิต นำมาเย็บต่อกันเป็นลวดลายและรูปแบบต่าง ๆ ใช้สำหรับตกแต่งเสื้อผ้า ตัดเย็บเครื่องใช้ เป็นเทคนิคการตัดเย็บอีกชนิดหนึ่งที่ต้องใช้ศิลปะผสมผสานกัน การต่อผ้าเป็นศิลปะชั้นสูง มีมาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 12 การต่อผ้าในยุคแรก ๆ วัสดุที่ใช้จะเป็นพวกหนังสัตว์ ต่อมาจึงได้เริ่มใช้ผ้าชิ้นเล็ก ๆ นำมาเย็บต่อกันให้เป็นผ้าผืนใหญ่ ใช้เป็นผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เป็นการใช้ประโยชน์จากเศษผ้าที่สวยงามได้อย่างคุ้มค่า ในช่วงแรก เป็นการต่อเศษผ้าที่ไม่มีรูปแบบ และไม่มีการออกแบบลวดลายใด ๆ ลักษณะงานเป็นไปอย่างหยาบ ๆ ต่อมาจึงได้พัฒนามาเป็นการต่อผ้าแบบมีลวดลาย ตะเข็บที่ใช้เย็บแบบง่าย ๆ มาเป็นตะเข็บที่มีลวดลายมากขึ้น การใช้เทคนิคการต่อผ้ามีความเป็นมาที่ยาวนาน และแพร่หลายไปทั่วโลกทั้งในเอเชีย ยุโรป และอเมริกาสำหรับในประเทศไทย ได้มีการใช้เทคนิคการต่อผ้ามาช้านานแล้วเช่นกัน เริ่มตั้งแต่เมื่อใด ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัด ที่พบว่ามีการใช้ศิลปะการตกแต่งเสื้อผ้าและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ทำจากผ้า โดยใช้วิธีการต่อผ้าแบบต่าง ๆ ได้อย่างวิจิตรสวยงาม คือ ชาวไทยภูเขาทางภาคเหนือของประเทศไทยจากลักษณะเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายที่มีเอกลักษณ์สืบทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณี มาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เห็นได้ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ซึ่งนับเป็นตัวอย่างการต่อผ้าที่มีเอกลักษณ์ และมีความสวยงาม (เสาวลักษณ์ คงกาญจนา. 2545: 30)

ในอดีตการต่อผ้าเป็นเพียงการนำเศษผ้ามาต่อกัน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีกเท่านั้น แต่ในปัจจุบันการต่อผ้าอย่างมีศิลปะเป็นงานที่อยู่ในความสนใจ และกำลังเป็นที่นิยมของวงการแฟชั่น โดยเฉพาะการตัดเย็บด้วยผ้าไทย เพราะสามารถออกแบบงานได้ลวดลายสวยงามและแปลกตาไปจากเดิม รูปแบบของลวดลายที่นำมาใช้ในการต่อผ้าส่วนใหญ่จะใช้รูปทรงเรขาคณิต

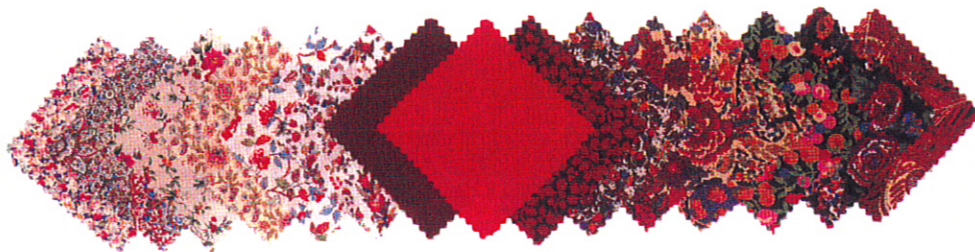
ภาพที่ 2.1 การต่อผ้า
ที่มา: ควิลท์ตั้ง, 2548: 20

2. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการต่อผ้า

งานศิลปะการต่อผ้านั้น ผ้าถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ชิ้นงานออกมาสวยงามน่าสนใจ รองลงมาคือ วัสดุที่นำมาประกอบในการตัดเย็บ เช่น ด้าย ผ้ารองใน ซิป กระดุม รวมทั้งวัสดุที่นำมาตกแต่งอื่น ๆ เช่น ลูกไม้ ผ้าเทป ริบบิ้น เป็นต้น การเลือกใช้วัสดุต่าง ๆ นับว่ามีส่วนสำคัญมาก ดังนั้นจึงควรเรียนรู้และทำความเข้าใจลักษณะที่เหมาะสมของวัสดุที่จะนำมาใช้แต่ละชนิด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผ้าที่นิยมนำมาใช้งานศิลปะการต่อผ้า

การทำงานศิลปะการต่อผ้า จำเป็นต้องใช้ผ้าจำนวนมาก ควรดูสีและลวดลายของผ้าก่อนที่จะออกแบบชิ้นงาน เพื่อเลือกรูปแบบให้เหมาะสม ถ้าต้องทำงานประเภทนี้บ่อย ๆ อาจใช้วิธีการซื้อผ้าเก็บสะสมไว้เมื่อพบผ้าที่น่าสนใจ หรือด้วยวิธีการเดินดูผ้าแบบใหม่ๆ ตามตลาดผ้า เพื่อนำมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบ มีข้อแนะนำสำหรับผู้ที่ต้องการเก็บผ้าไว้นาน ๆ คือ ควรเก็บผ้าไว้ในที่อากาศแห้ง ไม่มีความชื้น ไม่ควรให้โดนแสงแดด ต้องแน่ใจว่าที่เก็บนั้นไม่มีฝุ่นและแมลงเข้าไปรบกวน หรือทำลายให้ผ้าเสียหาย ควรแยกประเภทและสีของผ้าไว้เป็นหมวดหมู่ ในการทำงานศิลปะการต่อผ้าจำเป็นต้องใช้ผ้าจำนวนหลายชิ้น แต่บางชิ้นใช้ในปริมาณน้อย ดังนั้นไม่จำเป็นต้องซื้อผ้าใหม่ทุกครั้งใช้เศษผ้าที่เหลือจากการตัดเย็บ การเลือกผ้าที่เหมาะสมเป็นพื้นฐานและปัจจัยที่สำคัญสำหรับผลสำเร็จของชิ้นงานที่ดีของงานต่อผ้า คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าผ้าที่เหมาะสมกับการทำงานต่อผ้าควรเป็นผ้าที่มีดอกและลวดลายเล็ก ๆ บางครั้งสามารถเลือกใช้ลวดลายและสีของผ้าได้หลายรูปแบบแล้วแต่ลักษณะการใช้งาน การใช้ผ้าที่มีดอกและลวดลายใหญ่ ๆ บ้างอาจทำให้ได้ชิ้นงานที่มีรูปแบบแปลกใหม่ และไม่จำเจ

ภาพที่ 2.2 ผ้าที่นิยมนำมาใช้ทำงานศิลปะการต่อผ้า

ที่มา: Innes, Miranda 1992: 22

เสาวลักษณ์ ทองคณูฉาย (2545: 11-17) กล่าวว่า ผ้าที่ได้จากเส้นใยธรรมชาติ จะเป็นผ้าที่ดีที่สุดในการทำงานศิลปะการต่อผ้า ผ้าจากเส้นใยธรรมชาติแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ผ้าจากเส้นใยจากพืช

1.1 ผ้าฝ้าย จัดเป็นผ้าที่ใช้มากที่สุดในอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นผ้าที่มีความคงทน ดูดซับความชื้นได้ดีและทำให้ปลอดเชื้อได้ง่าย เนื่องจากเส้นใยฝ้ายทนต่ออุณหภูมิของการซัก และสามารถซักในน้ำร้อนได้ และที่สำคัญ ราคาถูกเมื่อเทียบกับผ้าใยธรรมชาติชนิดอื่น ๆ เช่น ไหมและขนสัตว์ นอกจากนั้นรอยยับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถทำให้เรียบได้ง่าย ในปัจจุบันมีน้ำยาช่วยป้องกัน การเกิดรอยยับ ทำให้ไม่ต้องรีดและช่วยลดปัญหาเรื่องรอยยับ

ในปัจจุบันผ้าฝ้ายที่นำมาตัดเย็บจะใช้เทคนิคการชุบมัน (Mercerization) เป็นการตกแต่งทางเคมี จุดประสงค์เพื่อให้เนื้อผ้าเป็นมัน เรียบ

1.2 ฝาลินิน จัดเป็นเส้นใยที่เก่าแก่ที่สุดในโลก มีการค้นพบชิ้นส่วนของฝาลินิน นับย้อนไป 8,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช ลินินทำมาจากพืช ส่วนของลำต้นแฟลกซ์ ฝาลินินที่ทำมาจากเส้นใยยาวและละเอียด ใช้ทำเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ผ้าปูที่นอน และผ้าเช็ดหน้า ส่วนฝาลินินที่ผลิตจากเส้นใยสั้นและหยาบ นำไปใช้ในการผลิตผ้าที่ใช้ในบ้าน เช่น บุโซฟา ผ้าม่าน หรือใช้ทำผ้าเนื้อหยาบ เมื่อนำฝาลินินไปซัก ส่วนที่เป็นโมเลกุลเล็ก ๆ จะถูกกำจัดออกจากเส้นใย ฉะนั้นในการซักแต่ละครั้งทำให้เกิดผิวหนังใหม่ของเส้นใย โดยที่ไม่ได้กระทบกระเทือนกับความแข็งแรง หรือความคงทนของเนื้อผ้า หมายถึง สามารถซักโดยไม่ทำให้ผ้าเก่า เพราะจะทำให้โมเลกุลมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผิวหนังนุ่มอยู่เสมอ ใยลินินเป็นเส้นใยธรรมชาติที่แข็งแรงที่สุด และฝาลินินยังสามารถดูดซับน้ำและระบายความชื้นได้ดี ดังนั้น ถ้าสวมใส่ฝาลินินในสภาพอากาศที่ร้อน หรือสภาพอากาศที่มีความชื้นสูง จะรู้สึกสบายตัวกว่าผ้าชนิดอื่น ๆ ในการผลิตฝาลินินออกจำหน่ายส่วนใหญ่จะมีการผสมฝาลินินกับเส้นใยชนิดอื่น เช่น ผสมกับเส้นใยฝ้าย ทำให้มีราคาถูก ผสมกับเส้นใย

พอลิเอสเตอร์ ทำให้ดูแลรักษาง่าย ถ้าใช้เส้นใยลินินเพียงอย่างเดียว เนื้อผ้าค่อนข้างแข็งเมื่อนำมาสวมใส่เป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เหมาะกับการนำไปใช้เป็นเครื่องเรือน ซึ่งสามารถเลือกใช้ผ้าลินินได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะการใช้งาน

2. ผ้าจากเส้นใยจากสัตว์

2.1 ผ้าไหม เส้นใยไหมนับว่าเป็นเส้นใยที่มีความสวยงามมาก และมีคุณค่าสูงเหมาะสำหรับใช้ในโอกาสพิเศษ ถ้านำไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย สามารถตกแต่งด้วยการจับจีบ จับเดรป ได้เป็นอย่างดี เนื้อผ้ามีความงามมันสวยงามและในขณะเดียวกัน มีความแข็งแรงสูงมาก ผ้าไหมสามารถดูดความชื้นได้ดี และเป็นฉนวน ไม่นำความร้อนเมื่อสวมใส่ ให้ความรู้สึกสบายในทุกสภาพอากาศ เนื่องจากคุณสมบัติของการดูดซึมความชื้น ได้ดีนี้เอง มีส่วนทำให้สีย้อมตกง่าย จึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษในการซักผ้าไหม นิยมซักแห้งมากกว่าซักแบบธรรมดา ผ้าไหมที่นำมาใช้ในศิลปะการต่อผ้าจะให้สีสันที่สวยงามมากกว่าผ้าชนิดอื่น

2.2 ผ้าขนสัตว์ ขนสัตว์ที่นิยมนำมาปั่นและทอคือขนแกะ ผ้าขนแกะมีลักษณะพิเศษคือ ให้ความเย็นในสภาพอากาศที่ร้อน และให้ความอบอุ่นในสภาพอากาศที่หนาวเย็น สามารถดูดซึมความชื้นได้โดยไม่ทำให้รู้สึกเปียก ผ้าขนสัตว์ทุกชนิด เส้นใยมีคุณสมบัติยืดหยุ่นได้ดีโดยธรรมชาติ สามารถดึงให้ยืดยาวได้ถึง 1 ใน 3 ความยาว และหดกลับอยู่ในสภาพเดิมได้เมื่อปล่อยมือ ผ้าขนแกะที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายคือ เมอริโน เป็นขนแกะที่มีความละเอียด สามารถย้อมสีต่าง ๆ ได้ สีย้อมซึมส่วนใหญ่มักเป็นสีเข้มและสีสดใส แต่อย่างไรก็ตาม คุณภาพของสีอาจเปลี่ยนแปลงได้ถ้าถูกแสงแดด และการซักบ่อยครั้งทำให้สีซีดจาง นอกจากนั้นผ้าขนสัตว์เป็นผ้าที่ลวกติดไฟยากจึงปลอดภัยในที่ใกล้ไฟ เมื่อผ้าขนสัตว์ติดไฟจะลามไปอย่างช้า ๆ ทำให้ง่ายต่อการดับ

วัสดุที่ใช้เป็นแผ่นรองด้านใน

การใช้แผ่นรองด้านใน ช่วยทำให้ชิ้นงานมีความนุ่มนวลและสวยงาม ช่วยเพิ่มความหนาและความแข็งแรงทนทาน เส้นใยที่นำมาใช้ทำเป็นวัสดุประเภทแผ่นรองมีหลายชนิด ใช้มากในงานเย็บปัก (Quilting) เช่น ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง และผ้าปูเครื่องเรือน เส้นใยที่นำมาใช้มีทั้งที่เป็นเส้นใยจากธรรมชาติ และเส้นใยประดิษฐ์ เส้นใยแต่ละชนิดให้ผลและความรู้สึกที่แตกต่างกัน เส้นใยต่าง ๆ ที่นำมาใช้ผลิตเป็นแผ่นรองด้านในที่ควรรู้จักมีดังนี้

แผ่นรองที่ผลิตจากเส้นใยพอลิเอสเตอร์

เป็นเส้นใยที่ราคาถูก จำหน่ายทั้งชนิดเส้นใยและเป็นแผ่น มีทั้งชนิดหนาและมีน้ำหนักให้เลือกตั้งแต่หนาและหนักรวม จนถึงเบาและบาง จำหน่ายตามร้านที่จำหน่ายผ้าและอุปกรณ์ตัดเย็บส่วนใหญ่จะมีสีขาวและสีดุนคล้ายฝ้าย ถ้ามีคุณภาพต่ำจะมีเส้นใยสีคล้ำ ๆ ผสมอยู่ด้วย จำหน่ายโดยวิธีการชั่งน้ำหนัก ความกว้างของหน้าผาตั้งแต่ 45-60 นิ้ว สำหรับในต่างประเทศมีจำหน่ายทั้งสีขาว

และสีถ่าน โดยสีขาวจะใช้กับผ้าสีอ่อน และสีถ่านจะใช้กับผ้าสีเข้ม แผ่นรองที่ผลิตจากเส้นใยพอลิเอสเตอร์ จะมีข้อดีคือ เมื่อนำไปซักน้ำเส้นใยจะไม่ยุบตัวและแห้งเร็วกว่าเส้นใยจากธรรมชาติ จึงสะดวกในการทำความสะดวก

ภาพที่ 2.3 แผ่นรองที่ผลิตจากเส้นใยพอลิเอสเตอร์

ที่มา: อุปรกรณ์งานควิลท์ดิง, 2549: 27

ด้าย

เส้นด้ายที่ใช้ในงานศิลปะการต่อผ้าจะมี 2 ชนิด คือ ด้ายเอ็นและด้านเนา ด้ายที่เหมาะสมกับการใช้งานประเภทนี้ ขอแนะนำให้เลือกใช้เส้นด้ายที่ผลิตมาจากใยธรรมชาติ เนื่องจากจะใช้งานได้ดีกว่าด้ายที่ทำมาจากเส้นใยสังเคราะห์ เพราะสีสันทันและลักษณะของเส้นด้ายจากใยธรรมชาติจะเหมาะสมกับงานประเภทนี้มากกว่าด้ายจากใยสังเคราะห์ แต่อย่างไรก็ตามที่ผ่านมายังไม่มีการเปรียบเทียบเกี่ยวกับเรื่องของสีและความคงทนของเส้นด้ายที่ทำจากใยธรรมชาติ และด้ายที่ทำจากใยสังเคราะห์

1. ด้ายเอ็นผ้า ควรเลือกใช้ด้ายเอ็นผ้าที่มีคุณภาพดี มีความแข็งแรงและง่ายต่อการเอ็น ถ้านำมาเอ็นงานต่อผ้าควรเลือกชนิดที่ใช้สำหรับเอ็น ระวังอย่าใช้ด้ายสำหรับงานปัก หรือด้ายที่ใช้สำหรับเนา ควรเลือกใช้ให้เหมาะกับประเภทของงาน ด้ายที่จำเป็นต้องใช้บ่อย ๆ เช่น ด้ายสีขาว สีเทา สีดำ ด้ายที่ใช้ควรเป็นด้ายฝ้ายที่ผ่านกระบวนการชุบมันแล้ว เป็นด้ายที่มีผิวเรียบ มีลักษณะลื่น คล้ายไหม ซึ่งงานจะมีคุณภาพดีและสวยงาม ด้ายเอ็นผ้าที่จำหน่ายโดยทั่วไปผลิตจากใยพอลิเอสเตอร์ จะต้องระมัดระวังในการซักรีด เพราะเส้นด้ายจากใยสังเคราะห์อาจละลายได้เมื่อรีดด้วยความร้อนสูง

ภาพที่ 2.4 ด้ายเย็บผ้า

ที่มา: James, Chris 1997: 35

2. ด้ายเนา เส้นด้ายที่ใช้สำหรับเนา จะมีลักษณะนุ่มฟู และมีจำหน่ายเป็นหลอดใหญ่ ๆ ด้ายชนิดนี้เกาะออกได้ง่าย โดยไม่ทำลายเนื้อผ้า ข้อแนะนำ คือ อย่าใช้เส้นด้ายเนาที่มีสีเข้ม เน้าผ้าที่มีสีอ่อน เพราะสีของด้ายอาจตกใส่ผ้า

3. ด้ายเย็บปัก ด้ายที่ใช้ในการเย็บปัก หรือเย็บบุผ้า มีจำหน่ายตามร้านอุปกรณ์การตัดเย็บ เส้นด้ายจะมีขนาดใหญ่กว่าเส้นด้ายปกติ ข้อแนะนำคือ ควรเลือกใช้ด้ายหลาย ๆ ชนิดในงานตัดต่อผ้า และการเย็บปัก เพราะจะช่วยสร้างความน่าสนใจ และรูปแบบที่แปลกใหม่ให้กับงานศิลปะมากขึ้น อาจเลือกใช้ด้ายที่ใช้สำหรับงานถักโครเชต์ หรือด้ายที่ใช้สำหรับทอ ด้ายพวกนี้จะทำให้ตะเข็บ มีความสวยงามแปลกตาไปจากเดิม สำหรับด้ายที่ใช้กับงานปักก็เหมาะกับงานศิลปะประเภทนี้ด้วยเช่นกัน ด้ายไหมจะเหมาะกับการใช้งานกับผ้าไหม เส้นด้ายที่ทำจากลินินจะมีความแข็งแรงสูงและมีความเงางาม แต่ไม่มีขนาดใหญ่ให้เลือก เส้นด้ายจากขนสัตว์นำมาใช้ได้เช่นกัน ส่วนใหญ่จะรู้จักกันในรูปของไหมพรม ซึ่งมีสีสันให้เลือกมากมาย

ภาพที่ 2.5 ด้ายเย็บปัก

ที่มา: ทศกร, นามแฝง 2548: 12

4. ด้ายปักจักร เส้นด้ายที่ใช้ปักมีขนาดเล็กกว่าเส้นด้ายที่ใช้สำหรับเย็บผ้าธรรมดา และไม่เหนียว แต่อย่างไรก็ตามอาจนำมาใช้ในงานตัดปะหรืองานเย็บปักที่ใช้จักรได้ ด้ายชนิดนี้ส่วนใหญ่จะทำจากเส้นใยฝ้ายที่ผ่านการชุบมันแล้วมีสีให้เลือกใช้หลายสีนอกจากนี้ยังมีด้ายประเภทเฟรนช์ต่าง ๆ ที่ใช้ในงานปักจักร เช่น ด้ายที่ทำมาจากขนสัตว์ เรยอง และด้ายโลหะ เป็นต้น

ภาพที่ 2.6 ด้ายปักจักร

ที่มา: Singer, 1987: 28

อุปกรณ์

ในการต่อผ้า มีอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ในการออกแบบ ประกอบด้วย กระดาษกราฟ ดินสอ ไม้บรรทัด และสี อุปกรณ์ในการทำแบบตัดและตัดผ้า ประกอบด้วย กระดาษทำแบบตัด กรรไกร มีดตัดผ้าและแผ่นรองตัด สายวัด วงเวียน ดินสอเขียนผ้า กระดาษครอย และอุปกรณ์ในการเย็บและรีด ประกอบด้วย จักรเย็บผ้า เข็ม ปลายนิ้ว และเตารีด เป็นต้น นอกจากนี้

ยกตัวอย่างไปแล้ว ยังมีอุปกรณ์อื่นที่จำเป็นต้องใช้กับงานต่อผ้า งานตัดปะผ้า และงานเย็บปักบางชิ้นงาน เช่น สะตึงหรือกรอบไม้สำหรับยึดผ้าให้เรียบตึง ทั้งนี้การเลือกใช้อุปกรณ์ใดจึงจะเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะการเย็บและรูปแบบของงานแต่ละงาน รายละเอียดของอุปกรณ์แต่ละชนิดที่ควรทราบมีดังนี้ (เสาวลักษณ์ คงกาญจนา. 2545: 17-24)

ภาพที่ 2.7 อุปกรณ์ในการต่อผ้า

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 11

1. กรรไกรตัดผ้า ควรมีขนาดใหญ่และขนาดเล็กที่มีปลายแหลม คนถนัดมือซ้ายควรเลือกซื้อกรรไกรสำหรับคนถนัดมือซ้าย ควรจะเก็บกรรไกรไว้ในซองเพื่อความปลอดภัย และเป็นการช่วยป้องกันในส่วนคมกรรไกร ควรมีกรรไกรสำหรับตัดกระดาษโดยเฉพาะ

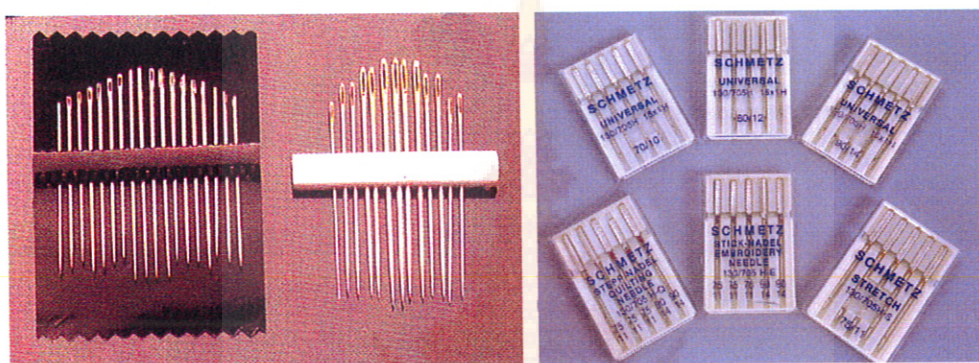

ภาพที่ 2.8 กรรไกรด้ามโค้งและด้ามตรง

2. เข็ม

เข็มที่ใช้ในงานตัดเย็บทั่ว ๆ ไปจะมี 2 ชนิด

2.1 เข็มเย็บผ้า เข็มมือและเข็มจักร เข็มเย็บผ้าใช้ทั้งที่ใช้ควรเป็นเข็มที่มีคุณภาพดี และมีหลายขนาด ควรเลือกใช้เข็มที่มีปลายแหลม ซึ่งใช้กับงานตัดเย็บทั่วไป การเก็บเข็มต้องเก็บในที่แห้ง ควรมีที่เก็บเข็มโดยเฉพาะ

ภาพที่ 2.9 เข็มมือและเข็มจักร

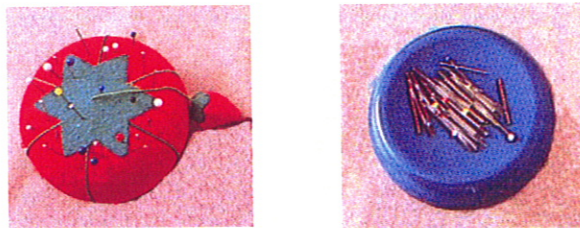
ที่มา: Singer 1985: 52, James, Chris 1997: 24

2.2 เข็มหมุด เข็มหมุดมีไว้สำหรับใช้แทนการเนา เข็มหมุดที่ใช้ควรเลือกชนิดที่มีคุณภาพดี เป็นเข็มหมุดชนิดที่ใช้กับงานตัดเย็บมีให้เลือกใช้ทั้งชนิดที่หัวกลมเป็นสี่ ๆ และหัวแบน สำหรับผ้าที่มีราคาแพงมาก ๆ ไม่ควรใช้เข็มหมุดเพราะจะทำให้เกิดรอยบนผืนผ้า อาจใช้เข็มเย็บผ้าที่มีขนาดเล็ก ๆ แทน

3. หมอนปักเข็ม ช่วยเก็บเข็มในขณะที่ทำงาน ส่วนใหญ่จะใช้สำหรับปักเข็มหมุดเพื่อให้หยิบใช้ได้สะดวกเวลาที่ต้องการ โดยเฉพาะในเรื่องของการเนาด้วยเข็มหมุด หมอนปักเข็มที่ดีควรรักษาเข็มไม่ให้เกิดสนิม วัสดุที่ใช้ในหมอนเข็มที่ควรใช้คือ ฝอย หรือขนสัตว์ ไม่ควรใช้นุ่น หรือ สาลี

นอกจากจะใช้หมอนปักเข็มแล้ว ในปัจจุบันยังมีที่เก็บเข็มหมุดแบบแม่เหล็ก มีลักษณะเป็นจานกลมสามารถเก็บเข็มได้ดีด้วยแรงดึงดูดของแม่เหล็ก ทำให้เข็มหมุดไม่ตกลงในขณะทำงาน

สำหรับการใช้ที่เก็บเข็มหมุดทั้งที่เป็นแบบแม่เหล็ก และแบบหมอนเข็ม ในปัจจุบันได้มีการดัดแปลงเพื่อให้สะดวกกับการใช้งานในขณะที่ทำงานโดยไม่มีโต๊ะสำหรับวางหมอนปักเข็ม โดยใช้ผูกติดกับข้อมือด้านซ้ายคล้ายนาฬิกาข้อมือ ทำให้สามารถนำเข็มหมุดติดตัวไปได้ทุกพื้นที่

ภาพที่ 2.10 หมอนเข็มและที่เก็บเข็มหมุดแบบแม่เหล็ก
ที่มา: Singer, 1984: 45

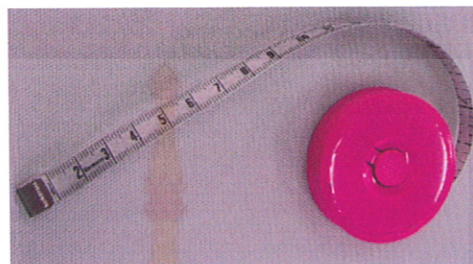
4. ปลอกนิ้ว สำหรับท่านที่ยังไม่เคยใช้ปลอกนิ้วมาก่อนเลย อาจจะรู้สึกไม่คุ้นเคยในครั้งแรก ๆ แต่ขอแนะนำให้หาซื้อมาใช้สักอัน ถ้าคิดว่าจะทำงานฝีมือประเภทเย็บปักบ่อย ๆ เพราะปลอกนิ้วจะช่วยให้ทำงานสะดวกและรวดเร็วขึ้นในงานที่ต้องเย็บด้วยมือและยังช่วยไม่ให้เจ็บนิ้วเมื่อต้องเย็บงานที่ใช้ผ้าหนา แต่นั่นหมายถึงต้องมีความคุ้นเคยกับการใช้ปลอกนิ้วแล้ว ปลอกนิ้วที่ใช้กันอยู่มีหลายขนาดและหลายรูปแบบ ทำมาจากวัสดุหลาย ๆ ชนิด ถ้าท่านเริ่มใช้เป็นครั้งแรกและยังรู้สึกไม่คุ้นเคยกับการมีอะไรไปครอบที่ปลายนิ้ว ท่านควรเลือกใช้ปลอกนิ้วชนิดที่ช่างเสื่อทั่วไปนิยมใช้ ซึ่งจะมีลักษณะด้านปลายเป็นปลายเปิด ทำให้มีการระบายอากาศได้ดี และต้องเลือกขนาดให้พอดีกับนิ้วจะได้ไม่เกิดความรู้สึกอึดอัดขณะใช้งาน

ภาพที่ 2.11 วิธีใช้ปลอกนิ้ว
ที่มา: Singer, 1988: 43

5. สายวัด เลือกแบบที่มีหน่วยวัดเป็นนิ้ว และเป็นเซนติเมตรอยู่ในอันเดียวกัน ควรเลือกใช้แบบที่มีตัวเลขชัดเจน สายวัดควรอยู่ในสภาพดีไม่บิดเบี้ยวเสียรูปไม่หดและยืดตัวอีก สายวัดที่มีจำหน่ายในปัจจุบันทำจากวัสดุหลายชนิด เช่น ผ้าเทป ไฟเบอร์กลาส พลาสติก เป็นต้น

สายวัดทั่ว ๆ ไป จะมีความยาววัดได้ 60 นิ้ว หรือ 150 เซนติเมตร ปลายสายวัดจะหุ้มด้วยโลหะซึ่งช่วยให้สะดวกในการเก็บ และเพิ่มความทนทานได้อีกด้วย ปัจจุบันมีทั้งชนิดที่เป็นเส้นยาว และเป็นตลับ

ภาพที่ 2.12 สายวัดชนิดตลับ

6. จี๊ฟิ่ง มีส่วนสำคัญสำหรับงานที่ต้องเย็บด้วยมือ โดยเฉพาะงานประเภทเย็บลักงานต่อผ้า และงานตัดปะผ้า วิธีการใช้ คือ นำด้ายที่ใช้เย็บผ้าไปรูดที่จี๊ฟิ่งเพื่อให้เส้นด้ายนั้นแข็งแรงขึ้น และเส้นด้ายจะเรียบลื่นและเหนียวมากขึ้น เป็นการดึงปมปมเล็ก ๆ ที่มีอยู่ในเส้นด้ายให้หลุดออกไป และช่วยให้ด้ายไม่พันกันในขณะที่เย็บซึ่งจะเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความรำคาญเป็นอย่างมากกับผู้ที่ต้องเย็บผ้าด้วยมือ

7. ดินสอเขียนผ้า ดินสอที่ใช้สำหรับเขียนผ้ามีความจำเป็นสำหรับงานต่อผ้า เพราะการใช้ดินสอจะช่วยให้เส้นที่กำหนดรอยชัดเจน และมีขนาดของเส้นไม่หนามาก ไม่เหมือนการขีดด้วยชอล์ก หรือใช้กระดาษทรายของช่างเสื้อ งานต่อผ้าต้องการความละเอียดและคมชัดในการกำหนดรอยเพื่อให้แน่ใจว่าจะได้เส้นตะเข็บเย็บที่สวยงาม และสามารถต่อรอยตะเข็บได้ตรงกันทุกจุดที่มีการต่อผ้า เพราะงานต่อผ้าที่มีคุณภาพ คืองานที่สามารถต่อลายได้ตรงทุกจุด และทำมุมมองชาติตามที่กำหนดไว้ ดินสอที่ใช้สำหรับเขียนผ้ามีหลายแบบให้เลือก แนะนำให้เลือกใช้แบบที่ละลายน้ำได้ เพราะเมื่อนำไปซักรอยที่เกิดจากดินสอนี้จะได้หลุดไป แต่ก็ต้องระวังเพราะดินสอชนิดที่ละลายน้ำได้หรือชนิดที่จางหายไปเอง จะมีขนาดของเส้นใหญ่อาจทำให้เกิดความไม่แม่นยำในการใช้งาน และบางครั้งก็ไม่จางหายไปยังคงทิ้งรอยไว้ ไม่เหมือนกับคำโฆษณา สีของดินสอก็จะมีให้เลือกหลายสีเช่นกัน ถ้าจะใช้กับผ้าสีเข้มก็ควรเลือกใช้ดินสอสีอ่อน เช่น สีขาว สีเหลือง แต่ถ้าต้องการใช้ผ้าสีขาวหรือสีอ่อนก็ควรเลือกใช้ดินสอที่มีสีใกล้เคียงหรือคล้าย ๆ กันกับสีของผ้า

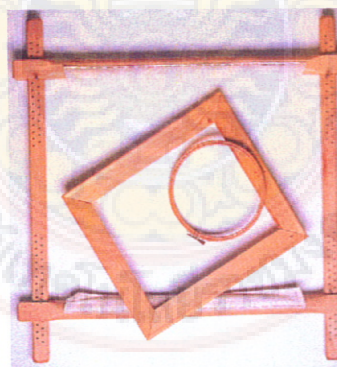

ภาพที่ 2.13 ดินสอเขียนผ้า

ที่มา: เสาวลักษณ์ คงคาอุทัย. 2545 : 22

8. สะดิงและกรอบสี่เหลี่ยม สะดิงที่ใช้ในงานเย็บปักมีหลายขนาดให้เลือก เหมาะกับการทำงานประเภทตัดปะผ้าและการเย็บปักที่มีขนาดเล็ก สะดิงจะช่วยให้งานที่ได้ เรียบตึง สวยงาม และมีข้อดีกว่าการใช้กรอบสี่เหลี่ยม คือ จะกินเนื้อที่ในการทำงานน้อยกว่า

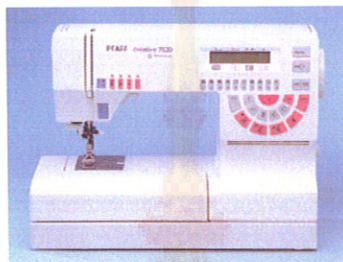
กรอบสี่เหลี่ยมซึ่งส่วนใหญ่จะทำจากไม้ใช้สำหรับยึดผ้าให้เรียบตึงจำเป็นต้องใช้มากในงานเย็บปักที่มีขนาดใหญ่ กรอบลักษณะนี้ ที่มีจำหน่ายจะมีขนาดจำกัด ถ้าจะให้เหมาะกับชิ้นงานอาจจำเป็นต้องสั่งทำตามขนาดที่ต้องการ โดยอาจออกแบบให้เหมาะสมกับพื้นที่การทำงานด้วย

ภาพที่ 2.14 สะดิงแบบกลมและกรอบไม้สี่เหลี่ยม

ที่มา: Barton, Julia 1989: 25

9. จักรเย็บผ้า เลือกชนิดที่เหมาะสมกับงาน ควรเลือกรุ่นที่ใช้งานง่ายและน้ำหนักเบา และควรเลือกใช้ชนิดที่เย็บตะเข็บตรงและตะเข็บซิกแซกได้ด้วยและควรเลือกรุ่นที่เปลี่ยนดินผีได้ง่าย สามารถเปลี่ยนดินผีเป็นแบบที่ใช้กับงานปักและงานเย็บสักชนิดที่เย็บผ้าหนา หรือผ้าที่ซ้อนกันหลาย ๆ ชั้น

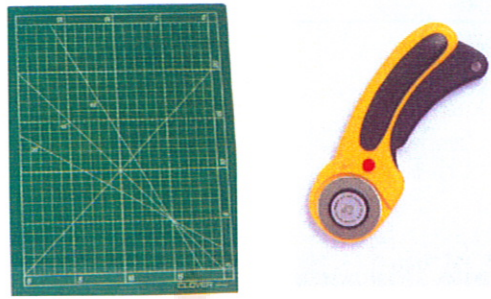

ภาพที่ 2.15 จักรเย็บผ้า

ที่มา: จักรเย็บผ้าพาฟฟ์, ม.ป.ป. : 17

10. มีดตัดชนิดใบมีดกลมและแผ่นรองตัด มีดตัดชนิดใบมีดกลม (Rotary Cutter) เหมาะสำหรับงานตัดผ้าที่ต้องการความแม่นยำ และไม่ต้องการยกผ้าขึ้นในขณะที่ตัด ใช้ได้ดีทั้งผ้าที่มีขนาดชิ้นเล็ก ๆ และชิ้นใหญ่ ถ้าต้องการตัดผ้ารูปเหลี่ยม สามารถตัดได้โดยไม่ต้องมีการขีดเส้นก่อน ทำได้โดยการวางผ้าบนแผ่นรองตัด จากนั้นใช้ไม้บรรทัดวางด้านบน วัดและกลิ้งใบมีดตัดตามแนวไม้บรรทัดได้ทันที ขนาดของใบมีดชนิดนี้มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางให้เลือกหลายขนาด และสามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องเย็บ โดยทั่วไป

แผ่นรองตัดจำเป็นต้องใช้ทุกครั้งที่ใช้มีดตัด เพราะจะช่วยทำให้ไม่เกิดความเสียหายกับพื้นโต๊ะ และยังช่วยรักษาคมของใบมีดอีกด้วย แผ่นรองตัดมีให้เลือกใช้หลายขนาดเช่นกัน ตั้งแต่แผ่นเล็ก ๆ จนถึงแผ่นใหญ่

ภาพที่ 2.16 แผ่นรองตัดและมิดตัดชนิดใบมีดกลม
ที่มา: อุปกรณ์งาน คิวลิทติ้ง, 2549: 27

11. อุปกรณ์วาดเขียนและทำแบบตัด อุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดแบบและทำแบบตัดต่าง ๆ ตัวอย่างเช่นดินสอดำ ดินสอสี ไม้บรรทัดรูปแบบต่าง ๆ ไม้โค้งตามชนิด มิดหรือกรรไกรสำหรับตัด กระดาษ ไม้โปรแทรกเตอร์ วงเวียน กระดาษสร้างแบบ กระดาษกราฟ และกระดาษแข็งสำหรับทำแบบตัด เป็นต้น อุปกรณ์เหล่านี้สามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องเขียนทั่วไป อุปกรณ์และเครื่องใช้ทุกชิ้นที่มีอยู่ ควรได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี และต้องช่วยให้ถูกต้องเหมาะสมกับหน้าที่การใช้งานของเครื่องมือ เพื่อให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้เสมอ และจะได้มีอายุการใช้งานนานหลายปี

ข้อแนะนำการใช้ใบมีด แผ่นรองตัด และไม้บรรทัด

1. ควรปิดล็อกเก็บใบมีดทุกครั้งที่ใช้งานแม้เพียงการตัดครั้งเดียว
2. ห้ามเปิดใบมีดทิ้งไว้บนโต๊ะทำงานเด็ดขาด
3. ห้ามใช้ใบมีดเฉี่ยเศษผ้าจะทำให้ใบมีดเสียคม
4. ควรกดใบมีดตลอดแนวตัดให้มีน้ำหนักพอดีที่จะตัดผ้าขาดไปในครั้งเดียว อย่างตัดเป็นช่วง ใบมีดจะคมไม่เท่ากันตลอดวง
5. ควรเก็บในที่ปลอดภัยจากเด็กหรือผู้ไม่รู้จักรักการใช้
6. ห้ามทิ้งแผ่นรองตัดชนิดยาสีเขียวไว้ในที่มีความร้อนจะทำให้แผ่นรองตัดเป็นคลื่น หรือบิดเบี้ยวได้ และไม่ควรม้วนหรืองอ ควรวางบนพื้นราบ
7. ไม่ควรกดใบมีดแรงเกินไป จะทำให้ดัดลึกลงในแผ่นรองตัด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเนาเพื่อเย็บปัก ต้องใช้ตะดิงช่วย
2. การใช้ตะดิง ไม่ควรทิ้งผ้าไว้กับตะดิงตลอดเวลา ให้คลายตะดิงออกทุกครั้งที่ยุติใช้งาน ผ้าจะได้ไม่เป็นรอยตะดิง
3. ควรใช้เทปติด ตรึงผ้าบุหลัง (ผ้าสาหลู) กับโต๊ะก่อนวางแผ่นใยพอลิเอสเตอร์และผ้าที่จะเย็บปักด้านบน
4. วิธีทำให้แผ่นใยพอลิเอสเตอร์เรียบ ให้เป่าด้วยไดร์เป่าผม
5. ควรตัดริมผ้าทางด้านเส้นด้ายขึ้นออกก่อนใช้งานเสมอ
6. ควรเลือกผ้าคุณภาพดี
7. การเย็บแนวเส้นขนาน ใช้เทปกระดาษติด เพื่อช่วยให้ริมผ้ากับแนวเย็บขนานกัน

3. การเตรียมวัสดุที่ใช้ในการต่อผ้า

การตกแต่งด้วยวิธีการต่อผ้า จะต้องต่อผ้าชิ้นเล็กชิ้นน้อยโดยเย็บเข้าด้วยกัน ดังนั้นผ้าที่ไม่เหมาะที่จะนำมาทำคือผ้าที่มีเนื้อหนามากเกินไป บางมากเกินไป หรือผ้าที่หลุดลุ่ยง่าย ผ้าที่ทำได้ง่ายและควรที่จะเลือกใช้ คือ ผ้าฝ้ายธรรมดา ๆ ทั่วไป ก่อนลงมือทำควรนำไปแช่น้ำเพื่อให้ผ้าหดได้ที่เสียก่อน และเพื่อเป็นการล้างแป้งออกด้วย ในกรณีที่เป้นผ้าใหม่ จากนั้นนำมารีดให้เรียบก่อนนำมาตัด

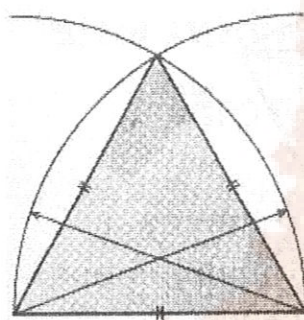

ภาพที่ 2.17 การเตรียมผ้าก่อนตัด

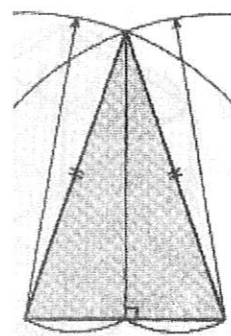
ที่มา: Singer, 1984: 44

4. การออกแบบและวิธีการสร้างแบบตัด

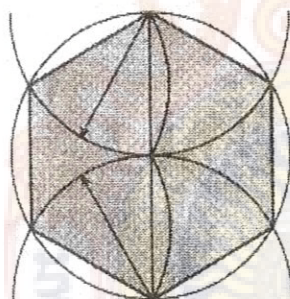
4.1. การออกแบบลวดลายโดยใช้วงเวียน ในการสร้างแบบรูปทรงเรขาคณิตนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่นการใช้ไม้บรรทัด การใช้กระดาษกราฟ การใช้แผ่นแบบสำเร็จ และการใช้วงเวียน การสร้างรูปเรขาคณิต 4 แบบ โดยการใช้วงเวียนเนื่องจากเป็นวิธีที่ทำได้ง่าย และได้มุมที่แม่นยำสะดวกในการเย็บต่อผ้า

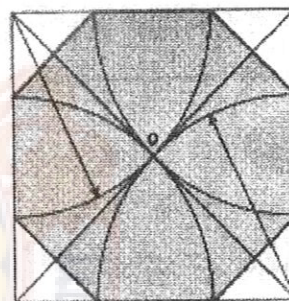
สามเหลี่ยมด้านเท่า

สามเหลี่ยมหน้าจั่ว

หกเหลี่ยม

แปดเหลี่ยม

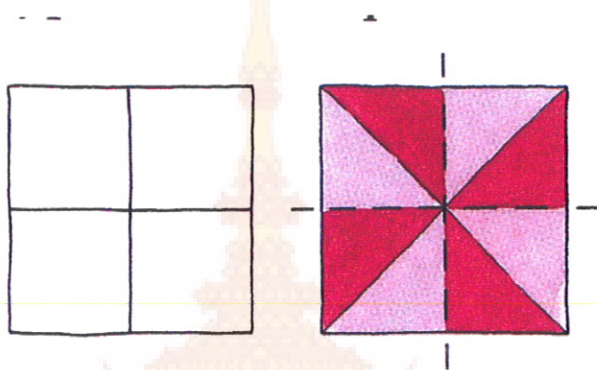
ภาพที่ 2.18 การสร้างรูปเรขาคณิต

ที่มา: เสาวลักษณ์ กองกาญจนาฯ. 2549: 93

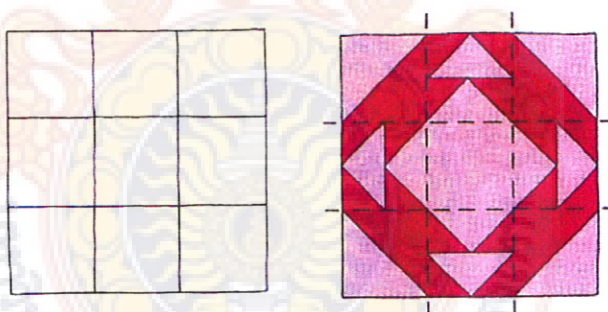
4.2. การสร้างแบบตัดจากรูปสี่เหลี่ยม ที่นิยมใช้คือสี่เหลี่ยมจัตุรัสและจากรูปสี่เหลี่ยมนี้ สามารถนำมาดัดแปลงให้เกิดรูปแบบและลวดลายอื่น ๆ ได้มากมาย โดยการแบ่งช่องดังนี้

(Wood, Dorothy 2000 : 117)

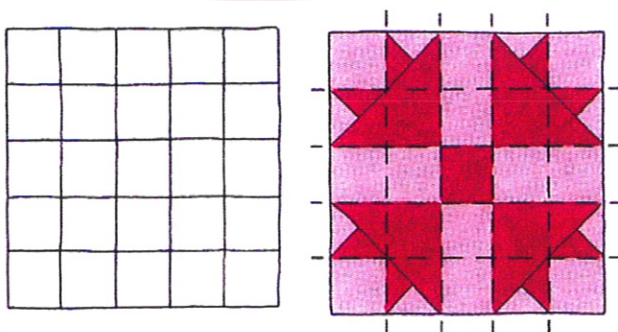
1. การแบ่งเป็น 4 ช่อง โดยนับทั้งหมด

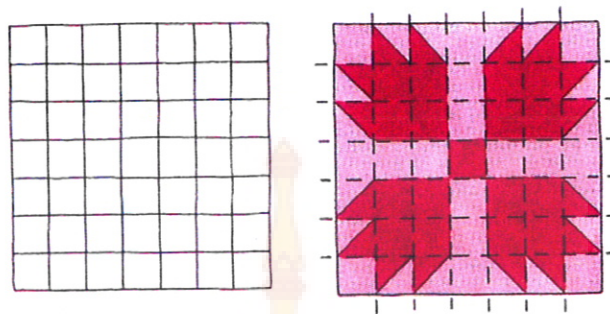
2. การแบ่งเป็น 9 ช่อง โดยนับทั้งหมด

3. การแบ่งเป็น 5 ช่อง โดยนับเฉพาะด้านเดียว 5 คูณ 5

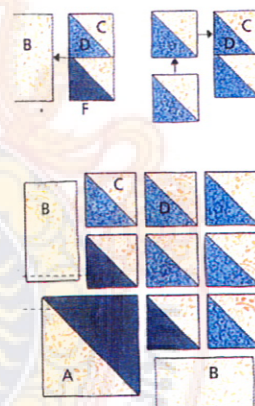
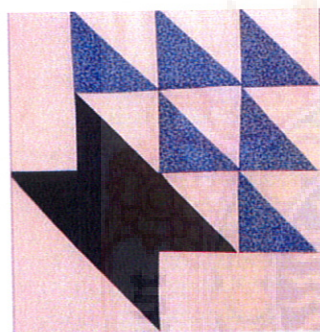

4. การแบ่งเป็น 7 ช่อง โดยนับเฉพาะด้านเดียว 7 คูณ 7

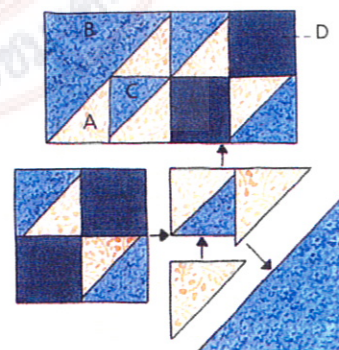
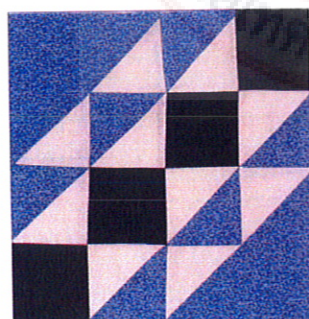

การแบ่งเป็น 4 ช่อง (Wood, Dorothy 2000 : 119 - 120) แสดงวิธีการออกแบบและวิธีการ
ต่อลวดลาย

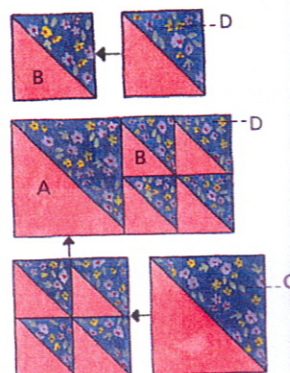
แบบที่ 1

แบบที่ 2

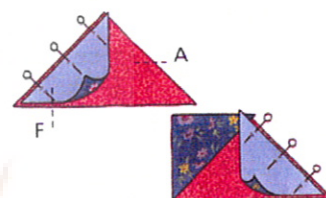

แบบที่ 3

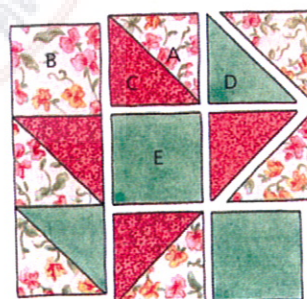

การแบ่งเป็น 9 ช่อง (Wood, Dorothy 2000 :123) แสดงวิธีการออกแบบและวิธีการต่อลงลาย

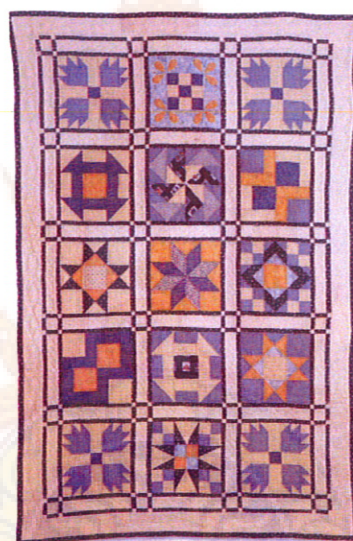
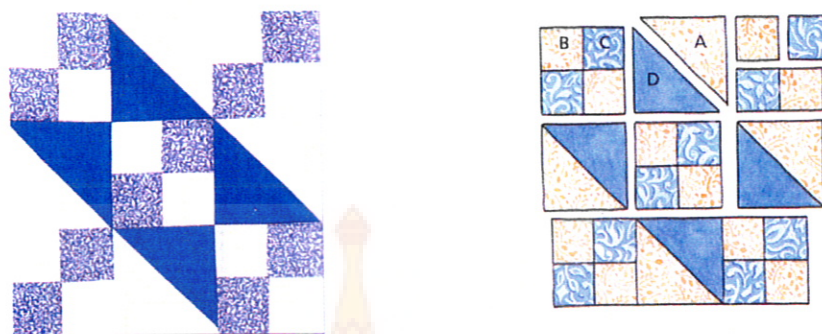
แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

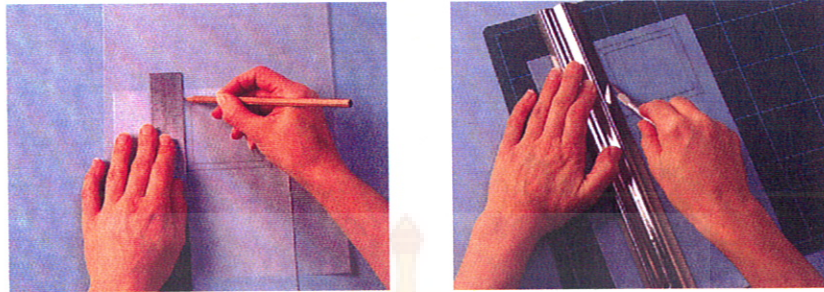

ภาพที่ 2.19 การออกแบบลายต่อผ้า
ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 121

5. เทคนิคการตัดผ้า

5.1 การตัดผ้าโดยใช้แผ่นพลาสติก (Plastic Template) แผ่นพลาสติกใช้เพื่อลอกแบบที่เป็นรูปทรงอิสระต่าง ๆ ส่วนรูปทรงเรขาคณิต จะใช้เทคนิคใบมีดกลมตัด เนื่องจากเร็วกว่า แต่บางคนก็ใช้แบบแผ่นพลาสติกกับทุกรูปทรงเหมือนกัน แล้วแต่ความถนัด

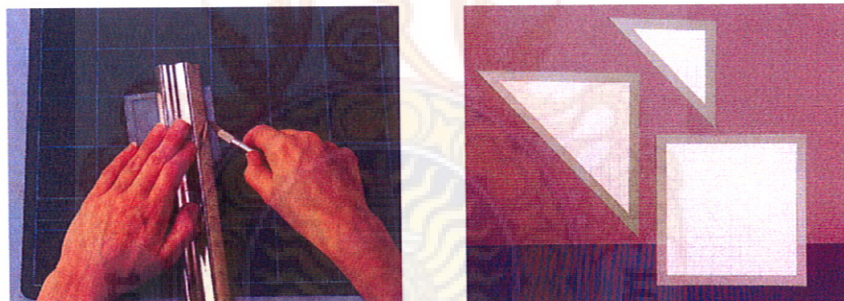
วิธีลอกลายจากแบบที่ร่างไว้มายังแผ่นพลาสติก คือวางแผ่นพลาสติกไว้บนแบบ แล้วลอกลายด้วยดินสอที่ปลายคมและเล็กมาก หรือจุดทีละจุดแล้วลากเส้นผ่านเมื่อได้รูปตามแบบ

ภาพที่ 2.20 การลอกแบบและการตัดแผ่นพลาสติก

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 104

ใช้กรรไกรหรือใบมีดตัดแผ่นพลาสติกตัดออกมา เมื่อได้แผ่นพลาสติกตามแบบแล้วนำมาลอกวางลงบนผ้าด้านผิด โดยทำการเผื่อตะเข็บสำหรับเย็บ $\frac{1}{4}$ นิ้วไว้ด้วย จากนั้นจึงนำไปตัด ถ้าเป็นรูปทรงโค้งมนใช้กรรไกรตัดผ้า ถ้าเป็นรูปเหลี่ยมใช้ใบมีดกลมตัด

ภาพที่ 2.21 การตัดแผ่นพลาสติก

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 104

การตัดผ้าโดยใช้แผ่นพลาสติกลอกวาง ให้วางแผ่นพลาสติกที่ลอกวางไว้ลงบนแถบผ้าด้านผิดชิดขอบผ้า ทำการเผื่อที่ให้ตะเข็บแล้วใช้ดินสอวาดรอบแผ่นพลาสติก ยกแผ่นพลาสติกออกจะเห็นเป็นลายที่ลอกไว้ พับซ้อนกันหลายทบแล้วตัด

การตัดผ้าสำหรับเย็บด้วยมือ ถ้าแผ่นพลาสติกที่นำมาใช้ยังไม่ได้เผื่อตะเข็บไว้ เวลาวางแผ่นพลาสติกบนผ้าต้องเผื่อที่ไว้สำหรับเย็บตะเข็บ $\frac{1}{4}$ นิ้ว โดยรอบรูปวาดเส้นกรอบจากขอบเดิมให้มี ความกว้าง $\frac{1}{4}$ นิ้ว ถ้าใช้ไม้บรรทัดอันเล็กจะสะดวกมาก เนื่องจากมีช่องเล็ก ๆ ขนาด $\frac{1}{4}$ นิ้ว นำมา

ทราบแล้ววาดเส้นขอบเพิ่มได้เลย หากจะตัดผ้าสำหรับเย็บด้วยจักรควรใช้ผ้าที่ตัดโดยเมื่อตะเข็บไว้แล้ว แต่ไม่ต้องวาดแนวตะเข็บไว้

5.2 การตัดผ้าโดยใช้ใบมีดกลม (Rotary Cutter) ใบมีดกลมคือมีดที่มีใบเป็นวงกลมสามารถกลิ้ง หรือหมุน ได้คล้ายลูกกลิ้ง ต่างตรงที่ที่กลิ้งนั้นเป็นใบมีดที่มีความคมมาก ใบมีดมีหลายขนาด และสามารถเปลี่ยนได้ หากไม่ใช้ควรล็อกใบมีดไว้ และเก็บไว้ให้ห่างจากมือเด็ก

ใบมีดกลมใช้ตัดผ้าที่เป็นรูปทรงเรขาคณิตต่าง ๆ เช่น สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม หรือการตัดผ้าให้เป็นเส้นยาวเท่า ๆ กัน ใบมีดกลมนี้ใช้คู่กับแผ่นรองตัดที่ทำมาใช้สำหรับงานต่อผ้าโดยตรง แผ่นรองตัดมีอยู่หลายขนาด แนะนำให้ซื้อขนาดใหญ่เพราะใช้งานได้นานกว่า

แผ่นรองตัดและไม้บรรทัดอะครีลิก (Rubber Mat and Rotary Ruler) สำหรับงานต่อผ้ามีเส้นช่วยวัด ลักษณะคล้ายตารางมีหน่วยเป็นนิ้วพิมพ์อยู่ ทำให้วัดและตัดได้ในคราวเดียวกันโดยไม่ต้องสร้างแบบ ใบมีดกลมสามารถตัดผ้าที่ซ้อนกันได้ครั้งละหลายทบ ผ้าที่ได้มีขนาดเท่ากันหมด เพราะเป็นการตัดครั้งเดียวต่างจากการตัดด้วยกรรไกรที่เวลาตัดนั้น ผ้าอาจจะเลื่อนไหวไปด้วย ทำให้มีการผิดพลาดได้ง่ายและใช้เวลามากกว่าด้วย

วิธีตัดผ้า

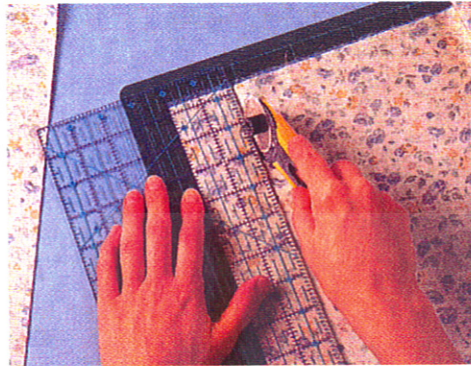
1. ควรตัดผ้าให้เป็นแถบเส้นสี่เหลี่ยมก่อน มีวิธีดังนี้

- พับครึ่งผ้าตามหน้ากว้างของผ้า
- วางผ้าที่พับครึ่งบนแผ่นรองตัด ให้ปลายผ้าด้านยาวหันเข้าหาตัวผู้ตัด
- เลื่อนขอบผ้าด้านที่พับครึ่งมาติดเส้นวัดบนแผ่นรองตัด ลูบผ้าให้เรียบเสมอกัน อย่าให้มีการเหลื่อม หากขอบผ้าด้านกว้างไม่เท่ากัน ให้ตัดออกให้เท่ากันก่อน

- วางไม้บรรทัดอะครีลิกลงบนผ้า (ต้องใช้ไม้บรรทัดอะครีลิก มิฉะนั้นผ้าจะเลื่อน) บนไม้บรรทัดและแผ่นรองตัดจะมีช่องขนาดหนึ่งนิ้ว เลื่อนไม้บรรทัดให้เท่ากับความกว้างที่ต้องการและตัดจากทางด้านขวาของไม้บรรทัด

- จับไม้บรรทัดให้แน่น โดยวางมือให้เต็มไม้บรรทัด วางใบมีดบนขอบผ้ากลิ้งไปด้านหน้าตามแนวไม้บรรทัด กลิ้งออกจากตัวช้า ๆ ค่อย ๆ เลื่อนมือไปตามใบมีด กดมือที่ถือใบมีดกลมเล็กน้อย ระวังอย่าให้ใบมีดตัดบนไม้บรรทัด ใบมีดจะเสียม

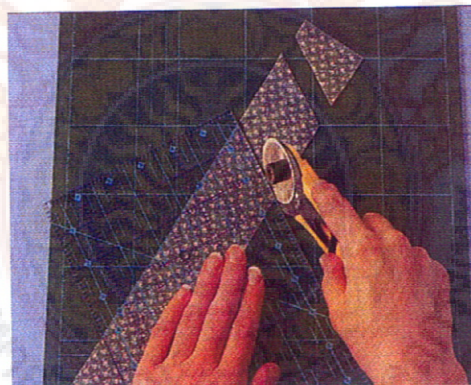
- ยังไม่ต้องยกไม้บรรทัดออก ค่อย ๆ ดึงผ้าทางขวามือ จะได้ว่าตัดขาดหรือไม่ หากตัดขาดดีให้คลี่ผ้าออกมา ถ้าตัดถูกต้องจะเป็นเส้นตรงที่เสมอกันทั้งแถบ จากนั้นนำแถบผ้ามาตัดเป็นชิ้นเล็กรูปทรงต่าง ๆ

ภาพที่ 2.22 การใช้ใบมีดกลม

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 112

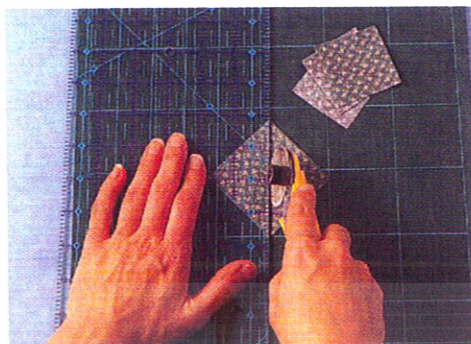
2. การตัดสี่เหลี่ยม ใช้ไม้บรรทัดอะคริลิกช่วยวัดขนาดและตัดได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้แบบพลาสติก ใช้ไม้บรรทัดสี่เหลี่ยมเล็กวางบนแถบผ้าที่ตัดได้จากข้อแรก ระยะเวลาขนาดที่ต้องการแล้ว วางมุมขอบผ้าให้ตรงกับมุมบนไม้บรรทัดแล้วตัด

ภาพที่ 2.23 การใช้ไม้บรรทัดอะคริลิก

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 105

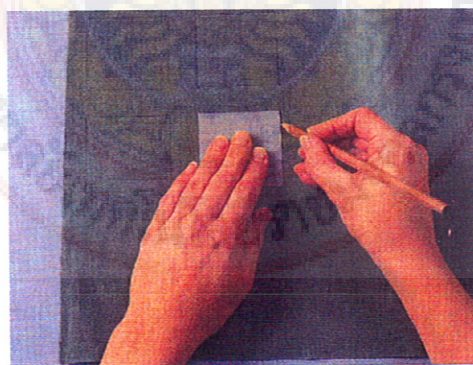
3. วิธีตัดสามเหลี่ยม ตัดสี่เหลี่ยมเล็ก (ที่ตัดตามวิธีข้างต้น) เป็นมุมทแยงให้ขาดครึ่งหนึ่ง จะกลายเป็นสามเหลี่ยมสองอัน ถ้าต้องการสามเหลี่ยมสี่อันให้ตัดมุมทแยงสองครั้ง

ภาพที่ 2.24 วิธีตัดสามเหลี่ยม

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 105

4. วิธีตัดสามเหลี่ยมหรือสี่เหลี่ยมโดยใช้แบบแผ่นพลาสติก ให้ลอกลายลงบนแผ่นพลาสติก ก่อนแล้วตัดออกเป็นชิ้น จากนั้นนำแผ่นพลาสติก ไปลอกลายลงบนผ้าด้วยดินสอสีดำแหลม ๆ ถ้าหากแบบแผ่นพลาสติก ที่ลอกมายังไม่เผื่อตะเข็บไว้ ให้เว้นตะเข็บ $\frac{1}{4}$ นิ้วโดยรอบ พับแถบผ้าทบไปมาหลาย ๆ ชั้น ใช้เข็มหมุดกดกลดลงบนกลางแบบผ้าที่ทบก้นวางไม้บรรทัดอะคริลิกบนแบบให้ชิดขอบแบบ แล้วตัดตามที่วาดไว้ หากเป็นแบบที่ยังไม่ได้เผื่อตะเข็บ ให้วางไม้บรรทัดล้าออกมาจากขอบแบบที่วาดไว้บนผ้า $\frac{1}{4}$ นิ้ว ไม้บรรทัดอะคริลิกทุกอันจะมีเส้นขอบเป็นช่องเล็ก ๆ ขนาด $\frac{1}{4}$ นิ้ว อยู่แล้ววางให้ตรงขอบแบบที่วาดบนผ้าแล้วตัดโดยใบมีดกลม การใช้แผ่นพลาสติก ลอกลายนี้เป็นวิธีที่ใช้ตัดรูปหกเหลี่ยม และรูปหลายเหลี่ยมต่าง ๆ ได้

ภาพที่ 2.25 การลอกลงบนผ้า

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 104

6. เทคนิคการเย็บต่อผ้า

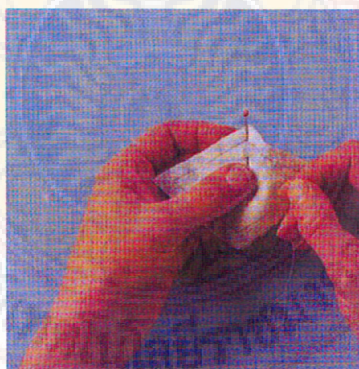
วิธีการเย็บต่อผ้าสามารถเลือกใช้วิธีการเย็บได้ทั้งการเย็บด้วยมือ และการเย็บด้วยจักร แล้วแต่ลักษณะการใช้งานและการออกแบบ การต่อผ้าส่วนใหญ่นิยมตัดผ้าเป็นรูปทรงเรขาคณิต ดังนั้นการเย็บต่อบริเวณมุมจึงจำเป็นต้องระมัดระวังให้รอยต่อเรียบสวยงาม และที่สำคัญปลายแหลมของมุมจะต้องต่อตรงกัน โดยทั่วไปการเย็บต่อผ้าจะมีรูปทรงพื้นฐานและมีเทคนิคการเย็บต่อผ้างดังนี้

6.1 การเย็บต่อผ้าด้วยมือ คือการเย็บตะเข็บด้วยมือ นิยมใช้ตะเข็บเย็บ 2 ชนิดคือ

6.1.1 วิธีเย็บตะเข็บด้นมือ การต่อผ้าด้วยมือควรเย็บให้ถี่มากที่สุด ตะเข็บคมมากที่สุด ประมาณ 10 ฝีเข็มต่อ 1 นิ้วขึ้นไป เย็บแล้วดึงด้ายเบา ๆ ห้ามดึงผ้าจะทำให้ผ้าย่น

วิธีทำ

1. จับผ้าด้านถูกเข้าหากัน
2. ประกบชิ้นผ้าให้เท่ากัน ถัดเข็มหมุดให้ตะเข็บตรงกัน เริ่มเย็บด้วยการผูกปมด้ายก่อน แล้วด้นไปรอบเส้นแบบที่วาดไว้ เย็บไปในทางเดียวกัน ควรเย็บเฉพาะเส้นตะเข็บที่วาดไว้ ห้ามเย็บเลยเส้น
3. เมื่อเย็บเสร็จ ให้ด้นถอยหลังหนึ่งครั้งแล้วผูกปม
4. หากมีการต่อกันหลายชิ้น มีตะเข็บมาชนกันหลายชิ้น ห้ามเย็บทับ ตะเข็บ

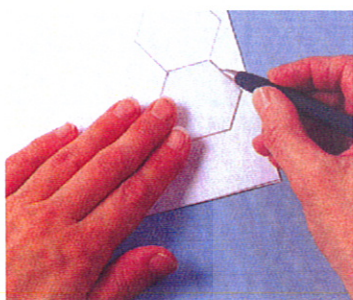

ภาพที่ 2.26 การเย็บต่อผ้าด้วยตะเข็บด้นมือ

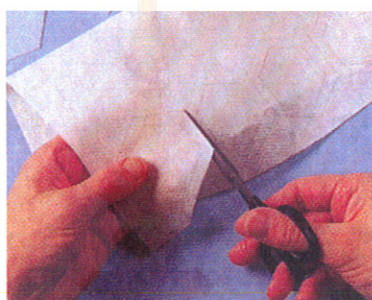
ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 107

6.1.2 ใช้วิธีการสอยพันริม วิธีนี้จะต้องรีดพับริมผ้าเข้ามาตามแนวตะเข็บและเนาผ้าแต่ละชั้นไว้ จากนั้นจับประกบกันโดยหันด้านถูกเข้าหากัน สอยพันริมถี่ ๆ ตามแนวตะเข็บ วิธีนี้ตะเข็บจะแข็งแรงกว่าเย็บด้วยตะเข็บคั่น

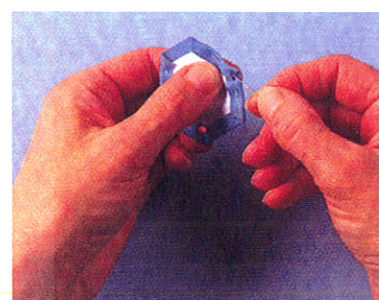
การเย็บต่อผ้าด้วยวิธีสอยพันริม

ขั้นที่ 1 ลอกแบบ

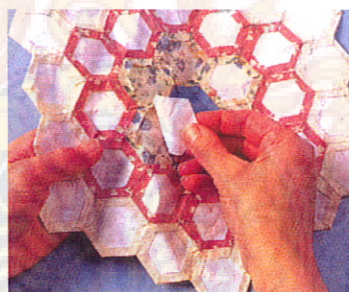
ขั้นที่ 2 ตัดแบบ

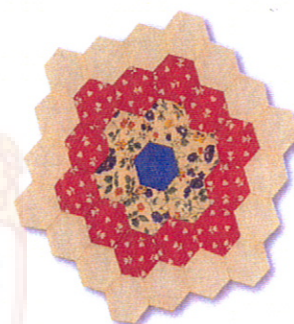
ขั้นที่ 3 พับเนาตามแบบ

ขั้นที่ 3 สอยพัน

ขั้นที่ 4 ดึงแบบออก

งานสำเร็จ

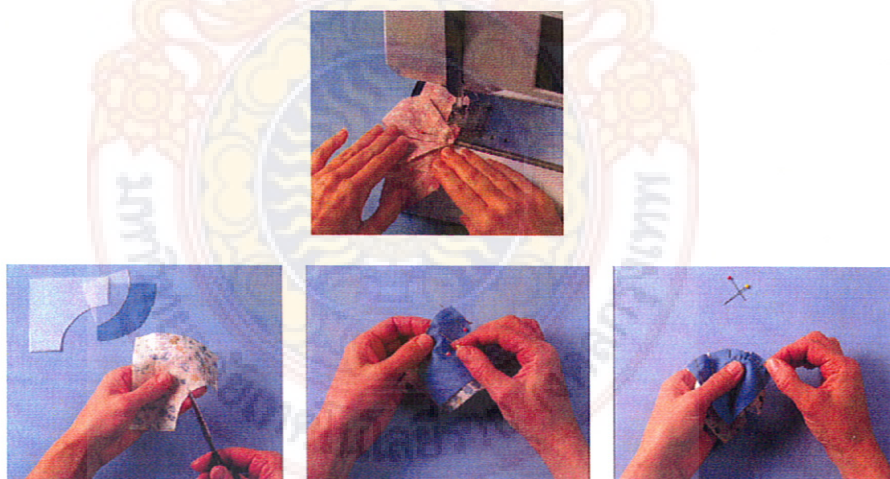
ภาพที่ 2.27 การเย็บต่อผ้าด้วยวิธีสอยพันริม

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 108

6.2 การเย็บต่อผ้าด้วยจักร การต่อผ้าโดยใช้จักรควรเย็บให้ตรงมากที่สุด จักรสมัยใหม่นี้ช่วยให้เย็บได้ตรงมากขึ้นและมีตีนผีที่ทำให้ไม่ต้องวาดแนวตะเข็บเวลาเย็บ

วิธีทำ

1. ประกบผ้าด้านถูกเข้าหากัน ให้ผ้าเรียบเสมอกันทั้งสองชิ้น หากมีตีนผีขนาด 1/4 นิ้ว ให้วางขอบผ้าเสมอกับขอบตีนผี หากไม่มีใช้บรรทัดวัดจากแนวเข็ม 1/4 นิ้ว ดัดเทพีสเป็นสัญลักษณ์ไว้ เวลาเย็บให้ขอบผ้าอยู่ที่ขอบแนวเทพี ประกบผ้าตลอดการเย็บ
2. ปรับความยาวฝีเข็มให้ถี่ ประมาณ 10 ฝีเข็มต่อ 1 นิ้ว ปรับความตึงด้ายให้พอดี ถ้าด้ายตึงเกินไปผ้าจะย่น
3. การต่อผ้าที่มีความยาวมากต้องใช้เข็มหมุดช่วย การกลัดเข็มหมุดในงานต่อผ้าจะต่างจากการกลัดเข็มหมุดทั่วไปที่กลัดตามแนวตะเข็บ ในการต่อผ้าต้องกลัดเข็มหมุดแนวขวางทำมุมฉากกับตะเข็บ และเมื่อเย็บชิ้นงานที่มีมุมหรือรอยต่อต้องตรงกันพอดี ให้ทำการถี้อตะเข็บโดยประกบผ้าเข้าหากัน ใช้เข็มหมุดกลัดไว้ระหว่างมุมของผ้าสองชิ้น โดยกลัดตรงเส้นรอยต่อ เมื่อเย็บมาจนถึงเข็มหมุดจึงดึงออก
4. การต่อผ้าจะต่อจากชิ้นเล็กก่อน แล้วนำชิ้นเล็กมาประกอบเป็นกรอบ

ภาพที่ 2.28 การต่อผ้าตะเข็บตรงและการต่อผ้าตะเข็บโค้ง

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 128,130

วิธีการเย็บต่อผ้าด้วยจักร

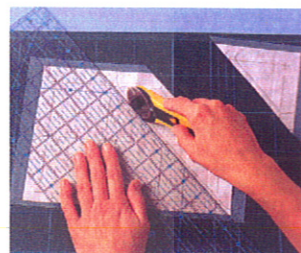
1. รีดทับกระดาษให้ผืนนี้ติดผ้า

2. กำหนดเส้นตามแบบ

3. เย็บตามแนวระหว่างกลางของเส้น

4. ตัดออกเป็นชิ้น

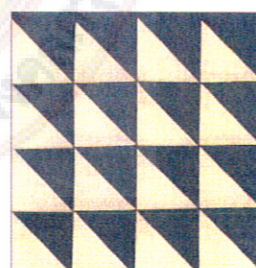
5. ประกบผ้า 2 ชิ้น เติมน้จักร

6. เย็บต่อตลอดแถว

7. รีดล้นตะเข็บไปด้านผ้าสีเข้ม

8. งานสำเร็จ

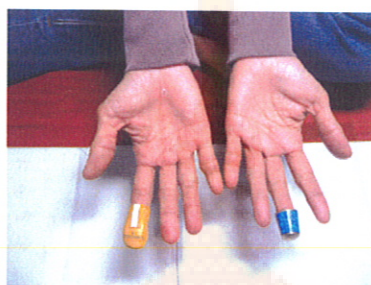
ภาพที่ 2.29 วิธีการเย็บต่อผ้าด้วยจักร

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 116

การควิลต์ด้วยมือ

อุปกรณ์

1. เข็มควิลต์
2. ด้ายควิลต์
3. ปดอกริ้วที่เป็นหนัง สำหรับดันปลายเข็มเวลาควิลต์
4. ปดอกริ้วที่เป็นโลหะ สำหรับรองรับหัวเข็มแหลมที่แทงลงไปในพื้นที่ควิลต์

ภาพที่ 2.30 การสวมปดอกริ้ว

ที่มา: เรียนรู้เทคนิคการเย็บกระเป๋าและการทำPatchwork/Quilt
แบบ Basic, 2553: ออนไลน์

วิธีทำ

1. วิธีการสวมปดอกริ้ว (ภาพที่ 2.30)
2. ปดอกริ้วที่เป็นโลหะสำหรับสวมที่นิ้วกลางมือข้างซ้าย
3. ปดอกริ้วที่เป็นหนังสำหรับสวมนิ้วชี้ หรือนิ้วกลางมือขวา แล้วแต่นัด

ภาพที่ 2.31 วิธีการจับเข็ม

ที่มา: เรียนรู้เทคนิคการเย็บกระเป๋าและการทำPatchwork/Quilt
แบบ Basic, 2553: ออนไลน์

4. ทำการแทงเข็มบริเวณที่ใกล้กับจุดเริ่มต้น จากนั้นดึงด้ายเบา ๆ ให้ปมด้ายจมอยู่ใต้ผ้า
5. มือขวา จับเข็มด้วยนิ้วโป้งและนิ้วกลาง โดยปมด้ายจะอยู่ที่นิ้วชี้ หรืออาจจับเข็มด้วยนิ้วโป้งกับนิ้วชี้และสวมปมด้ายที่นิ้วกลาง (ภาพที่ 2.31)

ภาพที่ 2.32 วิธีการปักเข็มลงบนผ้า

ที่มา: เรียนรู้เทคนิคการเย็บกระเป๋าและการทำPatchwork/Quilt

แบบ Basic, 2553: ออนไลน์

ภาพที่ 2.33 วิธีการรองรับเข็มใต้ผ้า

ที่มา: เรียนรู้เทคนิคการเย็บกระเป๋าและการทำPatchwork/Quilt

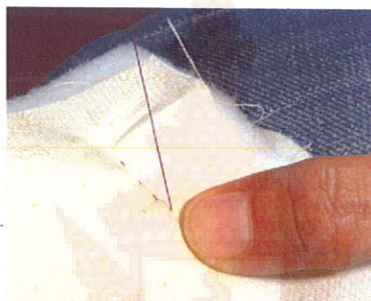
แบบ Basic, 2553: ออนไลน์

6. จับเข็มด้วยท่าที่ถนัดที่สุด จับเข็มให้ตั้งฉากกับผ้า แทงเข็มลงบนผ้าในลักษณะตั้งฉาก (ภาพที่ 2.32) สำหรับมือซ้ายที่สวมปมด้ายโลหะไว้ที่นิ้วกลางจะเป็นที่รองรับปลายแหลมของเข็มที่แทงลงไป ในขณะที่เดียวกันนิ้วกลางที่สวมปมด้ายโลหะก็จะเป็นตัวดันส่งปลายแหลมของเข็มแทงขึ้นมาเหนือผ้า (ภาพที่ 2.33)

ภาพที่ 2.34 วิธีการด้น

ที่มา: เรียนรู้เทคนิคการเย็บกระเป๋าและการทำPatchwork/Quilt
แบบ Basic, 2553: ออนไลน์

ภาพที่ 2.35 ด้านบนนูน

ที่มา: เรียนรู้เทคนิคการเย็บกระเป๋าและการทำPatchwork/Quilt
แบบ Basic, 2553: ออนไลน์

ภาพที่ 2.36 ด้านล่างเรียบ

ที่มา: เรียนรู้เทคนิคการเย็บกระเป๋าและการทำPatchwork/Quilt
แบบ Basic, 2553: ออนไลน์

7. ทำแบบการด้นไปจนเสร็จ (ภาพที่ 2.34) ลักษณะงานที่ถูกต้องสวยงามด้านบนนูน (ภาพที่ 2.35) ส่วนด้านล่างเรียบ (ภาพที่ 2.36)

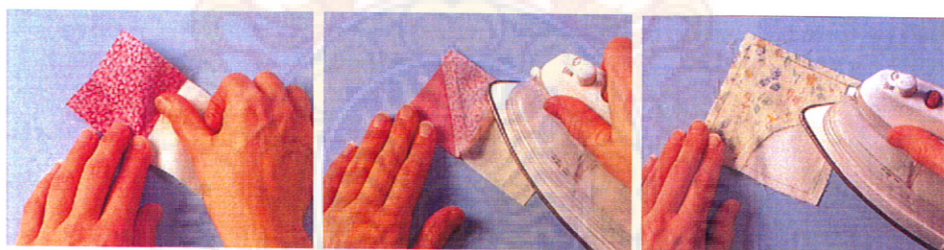
7. เทคนิคการรีดตะเข็บ

การรีดตะเข็บนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพื่อให้งานที่เย็บต่อกัน ได้ตรงขึ้น ตะเข็บไม่ทับซ้อนกัน หลักการต่อผ้าทุกชิ้นต้องรีดก่อนที่จะต่อผ้าชิ้นอื่น การรีดให้เบะตะเข็บออกแล้วรีด หากตะเข็บมีความยาวมากจะรีดยาก มีเทคนิคดังนี้

ให้ยกตะเข็บตั้งขึ้นเป็นมุมฉากกับผ้า ค่อย ๆ ใช้หัวเตารีดส่ายเบา ๆ มายังตะเข็บให้มุมแหลมของเตารีดค่อย ๆ แหวกตะเข็บออก การต่อลายดอกไม้หกเหลี่ยม (Flower Hexagon) รีดโดยเบะตะเข็บตรงมุมให้บานออกคล้ายดอกไม้

รีดตะเข็บตรงมุมให้บานออกคล้ายดอกไม้

การใช้รีดตะเข็บ

การรีดล้นตะเข็บตรง

การรีดล้นตะเข็บโค้ง

ภาพที่ 2.37 วิธีการรีดตะเข็บ

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 111

การต่อผ้า จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องหลักศิลป์ ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้เรื่องเส้น ความสมดุล การเน้น องค์ประกอบของสี คุณสมบัติของสี เป็นต้น

องค์ประกอบพื้นฐานของการต่อผ้า

1. หลักศิลป์

โดยทั่วไปแล้วจะต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานหลักดังนี้ เส้น รูปทรง ผิวสัมผัส สัดส่วน
จังหวะ ความสมดุล การเน้นและสี

เส้น

เส้น หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการเคลื่อนที่ของจุดจำนวนมากไปในบริเวณกว้างตามทิศทางที่
ผู้ลากต้องการหรือเกิดจากการลาก ภู ชูด ชิด เขียนด้วยปากกา พู่กัน ดินสอ สีชอล์ก ฯลฯ

เส้นเป็นพื้นฐานของความงาม นักออกแบบต้องอาศัยเส้นเป็นโครงสร้างของรูปร่าง หรือ
ลวดลายต่าง ๆ ก่อนที่จะมีการลงสีหรือตกแต่งด้วยสีอื่น ๆ ได้มีการผสมผสานเส้นชนิด ต่าง ๆ เข้า
ด้วยกันจนเป็นที่พอใจ

เส้นแต่ละประเภทจะมีคุณสมบัติและการใช้งานแตกต่างกัน ได้แก่

1. เส้นตรง หมายถึง เส้นตรงในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ให้ความรู้สึกสง่างามมั่นคง แข็งแรง
แน่นอน ถูกต้อง เด็ดเดี่ยว รุนแรง หรือเข้ม เส้นตรง จำแนกเป็น

1.1 เส้นตั้ง แสดงความสูง ให้ความรู้สึกตื่นตัว สง่างามมั่นคงแข็งแรง จริงจัง หรือ
เคร่งขรึม มีระเบียบ เข้มแข็ง เทียบตรง

ภาพที่ 2.38 การใช้เส้นตั้ง

ที่มา: กระเป๋างาน Quilt, 2553: ออนไลน์

1.2 เส้นนอน ให้ความรู้สึกกว้าง มั่นคง สงบเงียบ พักผ่อน นิ่งเฉย ที่สำคัญที่สุด คือ เพิ่มความกว้างของเนื้อที่ ทำให้เห็นความสูงน้อยลง เส้นนอนเกิดขึ้นทั้งในธรรมชาติและการตกแต่งที่ใช้เส้นนี้เป็นส่วนประกอบ

ภาพที่ 2.39 การใช้เส้นนอน

ที่มา: Flower Bag, 2553: ออนไลน์

1.3 เส้นทแยง ให้ความรู้สึกไม่มั่นคง ไม่แน่นอน เคลื่อนไหว รวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 2.40 การใช้เส้นทแยง

ที่มา: กระเป๋างาน Quilt, 2553: ออนไลน์

1.4 เส้นซิกแซก ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวรุนแรง กระแทก เป็นห้วง ๆ ตื่นเต้น สับสน วุ่นวาย ไม่แน่นอน เปลี่ยนทิศทางรวดเร็วมาก

ภาพที่ 2.41 การใช้เส้นซิกแซ็ก

ที่มา: ผ้าและชุดKitของ Pak-Ka-Paohouse, 2553: ออนไลน์

2. เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน นุ่มนวล คลายความกระด้าง เชื่องช้า ต่อเนื่อง มีความเคลื่อนไหวที่เชื่องช้า เส้นโค้งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 เส้นโค้งสม่ำเสมอ ได้แก่ ส่วนโค้งที่มีความโค้งเท่ากัน เช่น วงกลม ครึ่งวงกลม ให้ความรู้สึกเรียบ สม่ำเสมอ มีระเบียบ แต่ยังให้ความอ่อนช้อย กว่าเส้นตรง

2.2 เส้นโค้งไม่สม่ำเสมอ ได้แก่ ส่วนโค้งที่มีความโค้งต่างกันออกไป และเรียกชื่อตามลักษณะของเส้นโค้งนั้น ได้แก่

- C เส้นโค้งซึ่งมีลักษณะคล้ายตัวซี เรียกชื่อว่า C-curved ให้ความรู้สึกอ่อนช้อย
- S เส้นโค้งซึ่งมีลักษณะคล้ายตัวเอส เรียกว่า S-curved ให้ความรู้สึกอ่อนช้อยและมีการเคลื่อนไหวที่เข้มข้น สุภาพ อ่อนโยน สบาย นุ่มนวล
- เส้นขด หรือก้นหอย ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างช้าๆ มีพลัง คลื่นคลาย หมุนเวียน แสดงถึงความเจริญเติบโต

ภาพที่ 2.42 การใช้เส้นโค้ง

ที่มา: กระเป๋างาน Quilt, 2553: ออนไลน์

ความสมดุล

ความสมดุล หมายถึง การจัดให้เท่ากันด้วยสายตา ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการออกแบบ ความสมดุลเกี่ยวข้องกับจำนวนหรือปริมาณของวัตถุที่นำมาจัดเข้าด้วยกัน ซึ่งอาจจัดให้มีความเท่าหรือสมดุลกันด้วย สี เส้น หรือรูปทรง ถ้าจัดไม่ดีจะมองดูเอียงไปข้างหนึ่ง

ประเภทของการจัดสมดุล แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. **สมดุลปกติ** เป็นการจัดวางส่วนประกอบตกแต่งที่วางไว้สองข้างเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นรูปทรง สี ขนาด น้ำหนักเท่าเทียมกัน ซึ่งให้ความรู้สึกมั่นคง เกร็งขรึม ดูสง่า การจัดแบบสมดุลปกตินี้มองดูมีระเบียบเรียบร้อย เป็นพิธีการ นิยมใช้ในงานที่ต้องการความเที่ยงตรงหนักแน่น เป็นทางการ

2. **สมดุลไม่ปกติ** เป็นการจัดวางส่วนประกอบตกแต่งที่มองดูว่ามีน้ำหนักเท่ากันแต่มีรูปร่างหรือรูปทรงสัดส่วนทั้งสองข้างไม่เหมือนกัน ความสมดุลแบบนี้เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถใช้อารมณ์ ความรู้สึกเคลื่อนไหวได้เป็นอย่างดี การจัดแบบสมดุลไม่ปกติ มองดูอ่อนนุ่ม และไม่เป็นทางการ มักใช้ในงานที่ต้องการดึงดูดความสนใจ

ภาพที่ 2.43 สมดุลปกติและสมดุลไม่ปกติ

ที่มา: กระเป๋างาน Quilt, 2553: ออนไลน์

การจัดให้เกิดความสมดุล ต้องนำมาใช้ในการตกแต่งลดทอนบนผ้า เช่น การออกแบบลายปัก ออกแบบเสื้อผ้า ฯลฯ

การเน้น

การเน้น หมายถึง การทำให้ส่วนประกอบ ส่วนใดส่วนหนึ่งมีความชัดเจนเด่นชัดขึ้น หรือตัดกับส่วนประกอบอื่น ๆ หรืออีกนัยหนึ่ง คือการจัดให้เกิดจุดเน้นหรือจุดสนใจ ช่วยให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นหน่วยเดียวกัน การจัดนั้นอาจจะจัดให้มีกลุ่มเด่นที่สุดหนึ่งกลุ่ม และมีจุดรองอีกหนึ่งกลุ่ม เพื่อเสริมให้กลุ่มเด่นที่สุดชัดเจนมากขึ้น

การเน้นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดความน่าสนใจและเพิ่มความสวยงาม และคุณค่าให้แก่งาน สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ

- เน้นจุดเด่นให้เหมาะกับประโยชน์ใช้สอย
- เน้นให้เกิดความสวยงาม
- เน้นเพื่อสื่อความหมาย

การจัดจุดสนใจหรือการเน้นนั้น ผู้จัดจะต้องเลือกสิ่งหรือส่วนที่งดงาม ต้องการให้บริเวณนั้นมีความสำคัญที่สุด มีค่าที่สุด

สิ่งที่ใช้เน้น มีหลายสิ่งดังนี้

1. การเน้นโดยการใช้สี เป็นการใช้สีส่วนรวมให้กลมกลืนหรือใกล้เคียงกัน ใช้ในบริเวณที่ต้องการเน้นให้เด่นชัดกว่าบริเวณอื่น การเน้นด้วยสีทำได้หลายวิธี ดังนี้

1.1 ใช้สีตัดกันระหว่างสีร้อนกับสีเย็น

ภาพที่ 2.44 สีร้อนตัดกับสีเย็น

ที่มา: โกสุม สายใจ, 2540: 85

1.2 ใช้สีตัดกันระหว่างสีอ่อนกับสีเข้ม

ภาพที่ 2.45 สีอ่อนตัดกับสีเข้ม

ที่มา: โกสุม สายใจ, 2540: 95

1.3 ใช้สีตัดกันระหว่างสีสดกับสีหม่น

ภาพที่ 2.46 สีสดตัดกับสีหม่น

ที่มา: โกสุม สายใจ, 2540: 81

2. การเน้นด้วยรูปทรง เป็นการเน้นด้วยรูปทรงที่มีความแปลกพิเศษแตกต่างไปจากรูปทรงอื่น ๆ โดยเน้นให้จุดเด่นแยกตัวออกมาจากส่วนประกอบส่วนรวม

3. การเน้นด้วยขนาด เป็นการใช้รูปทรงที่มีขนาดใหญ่กว่าส่วนประกอบอื่น ๆ จะทำให้รูปร่างหรือรูปทรงขนาดใหญ่เป็นจุดเด่น

4. การเน้นด้วยวิธีจับกลุ่ม มักใช้กับเครื่องเรือนและเครื่องประดับ โดยการจัดรวมกันเป็นกลุ่ม สายตาของผู้พบเห็นจะตรงไปยังบริเวณที่จัดเครื่องเรือนหรือเครื่องประดับไว้เป็นกลุ่ม เป็นการจัดวางจุดเด่นให้อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ

ผิวสัมผัส

ผิวสัมผัส หมายถึง คุณลักษณะภายนอกของวัตถุต่าง ๆ ที่ปรากฏให้เห็น รับรู้ด้วยการสัมผัสทางตา หรือการจับต้อง ซึ่งให้ความรู้สึกต่าง ๆ กันเช่น ละเอียด หยิบ ค้าน ขรุขระ มันและวาว

ภาพที่ 2.47 ลักษณะผิวสัมผัสของผ้า

ที่มา: Singer, 1986: 53, 62, 66

สี

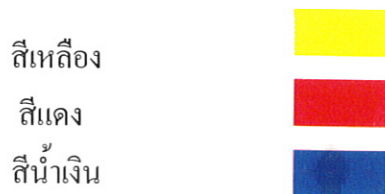
สี เป็นส่วนประกอบของศิลปะที่มีความสำคัญมากในงานศิลปะการตกแต่งลวดลายบนผ้า เพราะนอกจากจะสร้างความสวยงามแล้ว ยังมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ในการใช้ชีวิตประจำวันด้านการมอง ความรู้สึกและอารมณ์

สีแต่ละสีจะต้องใช้ให้เหมาะสม จึงสามารถให้ความสมบูรณ์และงดงาม สีทุกสีมีความหมายเป็นลักษณะเฉพาะตัว ให้ความรู้สึกทั้งในด้านดีและไม่ดี ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมของแต่ละแห่ง เป็นสิ่งที่ซับซ้อน ฉะนั้นการเลือกใช้สีจำเป็นต้องมีการศึกษาหรือใช้การสังเกต เพื่อเสริมสร้างรสนิยมของตนให้ถูกต้องด้วย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สีมีอิทธิพลต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้ออกแบบหรือผู้ผลิตชิ้นงานศิลปะการตกแต่งลวดลายบนผ้า จึงควรเข้าใจสิ่งนี้ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

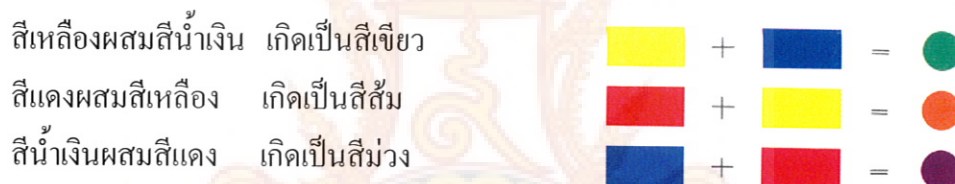
โดยทั่วไปสีที่ปรากฏให้เห็นจะมีสีในสายรุ้ง คือ แดง แสด เหลือง เขียว น้ำเงิน คราม และม่วง ซึ่งแท้จริงแล้วสีไม่ได้มีเพียงแค่นั้น สามารถแยกออกได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

มีนักปราชญ์ทางศิลปะได้จัดหมวดหมู่ของสีไว้อย่างเป็นระเบียบ และได้ค้นพบว่าในบรรดาสีทั้งหลายย่อมมีบ่อเกิดมาจากการผสมสีเพียง 3 สี จึงเรียกว่า แม่สีวรรตธาตุ ดังนี้

ที่เรียกว่า แม่สีวรรตธาตุนั้น หมายถึง สีที่นำมาผสมได้ในงานสี ส่วนสีอีกประเภทหนึ่ง เช่น สีรุ้ง แสงไฟสี และปฏิกิริยาของสีในอากาศ เรียกว่า สีจากรังสีของแสง สีประเภทนี้ เมื่อผสมกัน จะเกิดผลอีกอย่างหนึ่ง

แม่สี คือ สีน้ำเงิน สีแดง สีเหลือง สามารถนำมาผสมเป็นสีอื่น ๆ ได้อีกมาก แต่ถ้านำมาผสมในอัตราส่วนเท่า ๆ กัน จะเกิดเป็นสีสำคัญ 3 สี ดังนี้

สีที่เกิดจากการผสมของแม่สีเหล่านี้เป็นสีหลัก หากต้องการสีที่มีความแปลกออกไป ต้องเพิ่มสีให้มีปริมาณมากขึ้น เช่น ต้องการสีม่วงแดง ต้องผสมสีแดงกับสีน้ำเงิน โดยให้ปริมาณของสีแดงมากกว่าสีน้ำเงิน หรือต้องการสีเขียวอ่อน ต้องผสมสีน้ำเงินกับสีเหลือง โดยให้ปริมาณสีเหลืองมากกว่าสีน้ำเงิน ซึ่งเรียกว่าสีขั้นที่ 3 จะได้สีเพิ่มขึ้น 6 สีดังนี้

สีกลาง คือ การนำสีทุกสีมาผสมรวมกันจะได้สีเทาแก่ ๆ เกือบดำ (Gray) และถ้านำแม่สีสามสีมาผสมรวมกันก็ได้สีกลางเช่นกัน

การจัดลำดับความเข้มของสี

การจัดลำดับความเข้มของสี อาจใช้แนวสกุลของแม่สีเป็นแนวในการพิจารณาดังนี้

สกุลของสีแดง ได้แก่ สีที่มีส่วนผสมของสีแดง เช่น สีส้ม สีส้มแดง สีส้มเหลือง และสีม่วง

สกุลของสีเหลือง ได้แก่ สีที่มีส่วนผสมของสีเหลือง เช่น สีส้ม สีส้มแดง สีเขียว สีส้มเหลือง และสีเขียวเงิน

สกุลของสีน้ำเงิน ได้แก่ สีที่มีส่วนผสมของสีน้ำเงิน เช่น สีเขียวเงิน สีม่วง สีม่วงน้ำเงิน สีม่วงแดง และสีเขียวเหลือง

คุณสมบัติของสี

ภาพที่ 2.48 วงจรสี

ที่มา: โกสุม สายใจ, 2540: 62

ในวงจรสีทั้ง 12 สี มีทั้งสีที่มีความเข้มและสีที่มีความสว่าง จึงแบ่งกลุ่มสีนี้เป็น 2 กลุ่ม

1. กลุ่มสีเย็น ประกอบด้วยสีเหลือง สีเหลืองเขียว สีเขียว สีเขียวเงิน สีน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน และสีม่วง สีกลุ่มนี้ให้ความรู้สึกสงบ สดชื่น เยือกเย็น และความคิดฝัน

ภาพที่ 2.49 กลุ่มสีเย็น

ที่มา: Barton, Julia 1989: 41

2. กลุ่มสีร้อน ได้แก่ สีเหลือง สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง สีม่วงแดง และสีม่วง
กลุ่มสีร้อนนี้ให้ความรู้สึกรอบอุ่น ร่าเริง การต่อสู้ดิ้นรน ความมีชีวิตชีวา สนุกสนาน ความรุ่งโรจน์
โอ้อ่า ความรัก และความรุนแรง

ภาพที่ 2.50 กลุ่มสีร้อน

ที่มา: Barton, Julia 1989: 41

สำหรับสีเหลืองและสีม่วง จะอยู่ในสีทั้ง 2 กลุ่ม เป็นวรรณะกลาง ๆ สามารถปรับสภาพให้
กลมกลืนกันได้ทั้งกลุ่มสีร้อนและกลุ่มสีเย็น

นอกจากนี้สียังมีอิทธิพลต่อจิตใจในการสร้างบรรยากาศ อารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างกัน
เช่น

สีอ่อน ให้ความรู้สึก กว้าง ไกล เบา มองดูขนาดใหญ่กว่าความเป็นจริง
สีเข้ม ให้ความรู้สึก แคบ ใกล้ หนัก มองดูเล็กกว่าความเป็นจริง

สีและการใช้สี

การใช้สีมี 2 วิธี คือการใช้สีกลมกลืนและการใช้สีตัดกัน

1. การใช้สีที่กลมกลืน หมายถึงการใช้สี สีเดียวกัน โดยให้เกิดความอ่อน-แก่ หรือ
การใช้สีใกล้เคียงกันในวงสี 2-3 สี ในกลุ่มวรรณะสีใกล้เคียงกัน เช่น การใช้สีกลุ่มเดียวกัน ได้แก่
สีเหลือง สีเขียวเหลือง สีเขียว สีนํ้าเงินเขียว สีนํ้าเงิน สีม่วงนํ้าเงิน เป็นต้น

2. การใช้สีตัดกัน หมายถึง การใช้สีตรงข้ามในวงสีทั้ง 12 สี หรือการใช้สีเทียบตรงข้ามกัน
ได้แก่

การใช้สีตรงข้ามกันในวงสีมี 6 คู่

สีแดง	ตรงข้ามกับ	สีเขียว
สีน้ำเงิน	ตรงข้ามกับ	สีส้ม
สีส้มเหลือง	ตรงข้ามกับ	สีม่วงน้ำเงิน
สีเหลือง	ตรงข้ามกับ	สีม่วง
สีส้มแดง	ตรงข้ามกับ	สีเขียวน้ำเงิน
สีเขียวเหลือง	ตรงข้ามกับ	สีม่วงแดง

การใช้สีตัดกันเกือบตรงข้ามกันได้แก่ สีส้มแดง สีเขียว และสีเขียวเหลือง

การใช้สีตัดกันอาศัยหลัก ดังนี้

1. บริเวณของสีที่เกิดจากการตัดกัน จะต้องไม่เกิน 10 % ของพื้นที่ทั้งหมดในภาพ
2. การใช้สีตัดกันต้องมีสีใดสีหนึ่ง 80 % และอีกสีหนึ่ง 20 % โดยประมาณ
3. ถ้าต้องการใช้สีคู่ตัดกัน โดยมีเนื้อที่เท่า ๆ กัน จะต้องลดความเข้มของสีใด

สีหนึ่งหรือทั้งสองสีลง

ลักษณะและสัญลักษณ์ของสี

สีเหลืองเป็นสีที่สว่างที่สุด แต่นิยมใช้น้อยที่สุด เป็นสีที่ทำให้เกิดความสดชื่น แจ่มใส มีชีวิตชีวา

สีแดง เป็นสีที่มีความรุนแรงที่สุดในบรรดาสีทั้งหมด และดึงดูดความสนใจมากที่สุด ซึ่งให้ความหมายของอารมณ์และความรู้สึกเกี่ยวข้องกับโทสะ การต่อสู้กับอันตราย ความกล้าหาญ การแพร่พันธุ์ และเรื่องเพศ

สีน้ำเงิน เป็นสีเย็นสงบ หมายถึง ความจริงใจ ความหวังและความสูงส่ง

สีเขียว ให้ความรู้สึกเย็นนึ่ง เป็นตัวแทนของความเชื่อมั่น ความเป็นอมตะ การครุ่นคิด ไตร่ตรอง

สีม่วง เป็นสีเย็นสงบ สัน โดยเหมือนสีน้ำเงิน แต่สงบและสง่ามากกว่า มีลักษณะเยียบเหงา โรยรา แสดงถึงความมีโรคภัย ในทางศาสนาสีม่วงแสดงความสำนึกของนักบุญ

สีขาว เป็นสีสว่างเบา แสดงถึงความบริสุทธิ์ เดียงสา พรหมจารี ความจริงใจและซื่อสัตย์

สีเทา เป็นสีที่นิยมใช้มากกว่าสีขาวหรือสีดำ สีเทาเป็นสัญลักษณ์ของความสงบ ความเป็นผู้สูงอายุ ความสันโดษ และความอ่อนน้อมถ่อมตน

สีดำ มีลักษณะทึบ หนักแน่น ขึงขังและสงบ และเป็นเครื่องหมายของความเศร้าโศก ความตาย ความน่ากลัว เป็นต้น

2. การเลือกผ้า

ผ้าเป็นวัสดุที่สำคัญที่สุดที่ใช้ในงานศิลปะการตกแต่ง ผู้ที่ออกแบบจำเป็นต้องศึกษาหลักการเลือกผ้า เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการออกแบบ มีหลักสำคัญในการพิจารณาอยู่ 2 ประการ (พิมพ์ทอง ไวทยานนท์. 2547: 18)

1. ความเหมาะสมของโอกาสที่จะนำไปใช้ ในการเลือกผ้าควรพิจารณาถึงความเหมาะสมกับโอกาสที่จะนำไปใช้ เช่น การเลือกผ้าที่ใช้ในห้องรับแขก ควรเลือกผ้าจำพวกเนื้อหนาทนทาน สามารถซักกรีดทำความสะอาดได้ง่าย ถ้าเลือกผ้าที่ใช้ในห้อง อาหารควรเลือกผ้าประเภทที่ซักล้างสิ่งสกปรกได้ง่ายและสามารถทนความร้อนได้ดี ประเภทผ้าจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย หรือ การเลือกเสื้อผ้า ต้องทราบก่อนว่าเสื้อผ้านั้นจะใช้ในโอกาสใด เป็นต้น

2. ลวดลายของผ้า การเลือกผ้าเป็นจุดเริ่มต้นของการออกแบบชิ้นงาน การเลือกสีและลวดลายผ้า นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในงานศิลปะการตกแต่งลวดลายบนผ้า ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยประสบการณ์ และบางครั้งต้องมีพรสวรรค์ประกอบด้วย จึงจะทำได้ดี เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่ค่อนข้างลึกซึ้ง และเป็นปัญหาสำหรับนักออกแบบหน้าใหม่ที่จะทำความเข้าใจ แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่จะออกแบบงานศิลปะการตกแต่งลวดลายบนผ้า ถ้าพยายามฝึกฝนและเรียนรู้เกี่ยวกับผ้าอย่างแท้จริง สามารถเลือกใช้ผ้าได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและรวดเร็ว นักออกแบบควรออกสำรวจตลาดผ้าบ่อย ๆ เพื่อจะได้เกิดแรงบันดาลใจในการออกแบบ ในตลาดผ้าระดับราคาปานกลางจนถึงราคาสูง มักจะมีผ้าซ้ำ ๆ กันทั้งเนื้อผ้าและลายผ้านักออกแบบควรพิถีพิถัน และให้ความสำคัญต่อเนื้อผ้าและลายผ้าให้มาก เพื่อผลงานจะได้ไม่ธรรมดาจนเกินไป ในการออกแบบงานผ้าที่มีลวดลาย ควรเลือกผ้าให้เหมาะสมกับขนาดของชิ้นงาน คือไม่ควรเลือกลายที่มีขนาดใหญ่เพื่อทำชิ้นงานขนาดเล็ก และไม่เลือกลายที่เล็กจนเกินไปเพื่อทำชิ้นงานขนาดใหญ่ และควรเลือกลายส่วนที่เด่นวางไว้ในตำแหน่งที่เด่นที่สุดของชิ้นงานนั้น ๆ ด้วย

ลักษณะของลายผ้าที่ใช้โดยทั่ว ๆ ไปแบ่งออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

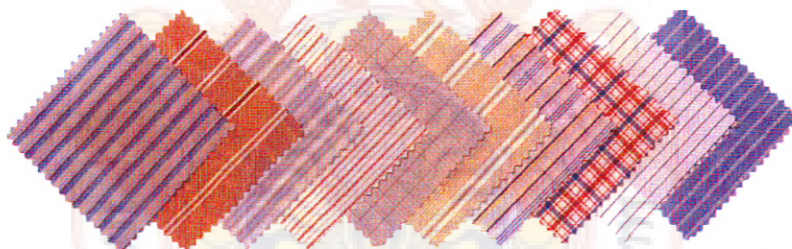
2.1 ผ้าพื้น เป็นผ้าที่ไม่มีลวดลายใด ๆ มีสีให้เลือกมาก มีลักษณะพื้นผิวที่แตกต่างกัน ผ้าพื้นมักจะดึงดูดความสนใจได้น้อยกว่าผ้าที่มีลวดลาย แต่ในปัจจุบันผู้ผลิตได้ผลิตผ้าพื้นที่มีสีสวยงาม และมีเนื้อผ้าแปลกตาน่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิม การออกแบบงานศิลปะการต่อผ้าบางครั้งอาจใช้ผ้าพื้นเพียงอย่างเดียว แต่ใช้ผ้าหลายสีก็สามารถออกแบบได้สวยงาม ในการตัดเย็บผ้าพื้นจะต้องพิถีพิถันมากกว่าผ้าลาย เพราะจะมองเห็นตะเข็บได้อย่างชัดเจน หากตัดเย็บประณีตจะดูสวยงาม แต่ถ้าตัดเย็บไม่ดีงานชิ้นนั้นจะดูย่ำแย่ค่าไปอย่างเห็นได้ชัด

ภาพที่ 2.51 ผ้าพื้น

ที่มา: Innes, Miranda 1992: 34

2.2 ผ้าลายเรขาคณิต หมายถึง ผ้าซึ่งมีลายเกิดจากการใช้เส้นประกอบเป็นรูปทรงเรขาคณิต เช่น สี่เหลี่ยม วงกลม วงรี เส้นตรง เส้นโค้ง และเส้นตัดกัน เป็นต้น จากรูปทรงและเส้นต่าง ๆ เหล่านี้นำมาจัดองค์ประกอบให้สวยงาม โดยกำหนดสีลงไป ผ้าลายเรขาคณิตมีมากมาย ทั้งลายเล็กลายใหญ่ ลายเริ่มแรกของผ้าลายเรขาคณิต ประกอบด้วย ผ้าลายทางตั้ง ผ้าลายทางขวาง และผ้าตา ซึ่งเป็นลายเริ่มแรกของผ้าลายเรขาคณิต ก่อนที่จะมีการพัฒนาไปสู่ลายเรขาคณิตรูปแบบอื่น ๆ ตามที่นักออกแบบลายผ้าสร้างสรรค์ขึ้น

ภาพที่ 2.52 ผ้าลายเรขาคณิต

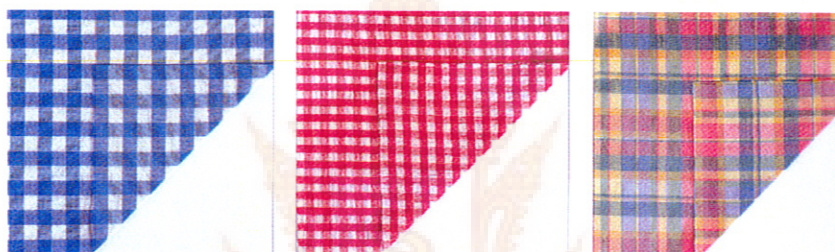
ที่มา: Innes, Miranda 1992: 64

ผ้าลายเรขาคณิตมี 2 ประเภทคือ

1. ประเภทลายในโครงสร้างของผ้า ผ้าประเภทนี้ลายจะเกิดจากการทอ หรือการถัก ให้กลายเป็นลายเรขาคณิตในโครงสร้างของผ้า ผ้าประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหนาซึ่งเกิดจากการทอ หรือการถัก

2. ประเภทพิมพ์ลายลงบนเนื้อผ้า ผ้าประเภทนี้เกิดจากการที่นักออกแบบลายผ้า ออกแบบลายพิมพ์ลงบนผืนผ้า ลายผ้าประเภทนี้เรียกว่าลายนอกโครงสร้าง เมื่อใช้ไปนาน ๆ สีอาจ ซีดจางลง กลายเป็นผ้าพื้นธรรมดา ลายไม่ทนทานเท่าผ้าที่มีลายในโครงสร้าง

ในการออกแบบโดยใช้ผ้าลายทาง ต้องระมัดระวังในเรื่องของความสม่ำเสมอ การกระชาระ ของช่องไฟและเกรนผ้าที่ใช้ โดยเฉพาะผ้าลายทางที่มีขนาดใหญ่ ยังต้องเพิ่มความระมัด ระวังในการ ออกแบบ และการวางแผนตัดให้มากยิ่งขึ้น ผ้าลายตารางก็เช่นกัน ถ้าเป็นลายตาเล็กปัญหาในเรื่อง การต่อลายให้สมดุลจะมีน้อยกว่าผ้าตาใหญ่ ผ้าตาใหญ่ส่วนมากแถบลายในแนวเส้นด้ายยืนมักถี่กว่า แถบลายในแนวเส้นด้ายพุ่ง ดังนั้นผ้าตาใหญ่ลายจะไม่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสเท่า จึงไม่เหมาะที่จะใช้ใน เกรนเฉลี่ย

ภาพที่ 2.53 ผ้าตา

ที่มา: Wood, Dorothy 2000: 40

2.3 ผ้าลายธรรมชาติ เป็นผ้าที่นักออกแบบลายผ้าได้แรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติ เช่น คน ฟืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ผ้าลายธรรมชาติที่นิยมนำมาใช้ในการตกแต่ง ลวดลายบนผ้า คือ ผ้าลายใบไม้และดอกไม้ รวมทั้งลายรูปสัตว์ต่าง ๆ ด้วย ลายประเภทนี้มีสีหลายสี ในชิ้นเดียวกัน ส่วนใหญ่จะมีสีสันที่เลียนแบบสีของธรรมชาติ

ภาพที่ 2.54 ผ้าลายธรรมชาติ

2.4 ผ้าลายรวมเกิดจากการรวมลายเรขาคณิตกับลายธรรมชาติไว้ในผืนเดียวกัน ทำให้ได้ลายผ้าที่มีเสน่ห์ และมีรูปแบบแปลกใหม่เกิดขึ้น ผ้าฝ้ายที่พิมพ์ลายรวมเป็นผ้าที่น่าสนใจ เพราะลายรวมนี้สามารถลงตาให้ผ้าดูมีค่าขึ้นได้ ทำให้โอกาสที่จะใช้มีมากขึ้นกว่าผ้าฝ้ายที่พิมพ์ลายธรรมชาติ และใช้สีธรรมชาติเพียงอย่างเดียว

ภาพที่ 2.55 ผ้าลายรวม

2.5 ผ้าลายจุด เป็นผ้าที่ให้ความรู้สึกแข็งแรงที่สุด ในจำนวนผ้าลายทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว แต่ถึงกระนั้นผ้าลายจุดบ่งบอกถึงความรู้สึกร่าเริงเบิกบาน และอ่อนเยาว์ได้เช่นกัน ทั้งนี้เนื้อผ้ามีส่วนต่อความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วย ผ้าลายจุดกลมที่เป็นผ้าป่านจะให้ความรู้สึกอ่อนหวานสง่างามอยู่ในตัว การใช้ผ้าจุดถ้าใช้มากเกินไปอาจทำให้ดูไม่สวย จึงควรใช้ในจำนวนที่พอเหมาะ ผ้าลายจุดที่มีขนาดของจุดใหญ่จะให้ความรู้สึกแข็งแรงมากกว่าขนาดของจุดเล็ก ผ้าจุดที่มีจำหน่ายในปัจจุบันมีขนาดและสีสันทันมากมายให้เลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม

ภาพที่ 2.56 ผ้าลายจุด

3. ลักษณะพื้นผิวของผ้า จะให้ความรู้สึกด้านผิวสัมผัสที่ไม่ต้องสัมผัสจับต้องแต่สามารถมองด้วยตาเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะหมายถึงความนุ่มและความกระด้าง ความหนาความบางของผ้าแต่ละชนิด ผ้าที่มีความนุ่มปานกลาง เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าที่มีความนุ่มมาก หรือผ้าที่มีเนื้อ

บางเบา เช่น ผ้าเครป แต่ผ้าบางชนิดนอกจากจะมีความหนาบางต่างกันแล้ว ยังมีพื้นผิวแตกต่างกันด้วย การเลือกผ้าเพื่อนำมาใช้ในงานศิลปะการต่อผ้า ต้องคำนึงถึงลักษณะการใช้งาน ควรเลือกผ้าให้มีลักษณะของพื้นผิวที่ใกล้เคียงกัน เพื่อจะได้ไม่เกิดความแตกต่างกันมากนักเมื่อนำมาเย็บต่อกันเป็นชิ้นใหญ่

สิ่งสำคัญในการออกแบบงานศิลปะการต่อผ้า ที่ควรศึกษาและทำความเข้าใจอีกอย่างหนึ่งคือ การออกแบบและการเลือกใช้สี

3. พื้นฐานในการออกแบบ

การออกแบบเป็นเรื่องที่หลายคนไม่อยากจะศึกษา เพราะเข้าใจว่าเป็นเรื่องยาก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ที่ผลิตงานด้านศิลปะการตกแต่งลวดลายบนผ้าและตัดผ้าหลายรายที่ไม่มีความรู้ทางด้านงานศิลปะมาก่อน แต่สามารถสร้างผลงานออกมาได้อย่างยอดเยี่ยม มีหลายคนใช้ความพยายาม ฝึกฝนทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ไปจนถึงระดับสูง แต่อาจมีความรู้สึกว่าไม่ได้มีการพัฒนาทักษะด้านการสร้างสรรค์ให้เป็นที่พอใจ ศิลปะการตกแต่งลวดลายบนผ้าเป็นงานที่ทำความเข้าใจได้ไม่ยากนัก จึงเป็นเรื่องไม่ยากกับการออกแบบชิ้นงาน หรือวางแผนการทำงานได้

การออกแบบชิ้นงานด้วยตัวเอง จึงทำให้เกิดความพึงพอใจ และความภาคภูมิใจ และอาจเป็นแรงบันดาลใจให้สามารถทำงานนั้นให้สำเร็จได้ตามที่ออกแบบไว้ ไม่ว่างานนั้นจะยากเพียงใด แนวความคิดในการออกแบบอาจได้มาจากการสะสมสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น บางครั้งชิ้นงานที่ยอดเยียมไม่จำเป็นต้องได้มาจากงานที่ทำยาก แต่อาจเกิดจากชิ้นงานที่ทำจากรูปแบบที่ง่ายที่สุด วิธีการออกแบบง่าย ๆ เริ่มจากการลองวาดลวดลายที่อยากทำลงบนกระดาษกราฟ หลังจากฝึกฝนสักระยะหนึ่งจะเกิดแนว ความคิดหลายรูปแบบ จากนั้นจึงค่อยมาปรับแต่งและใส่รายละเอียดอีกครั้งในภายหลัง แต่ถ้าวิธีแรกใช้ไม่ได้ผล ให้ลองใช้วิธีที่ 2 คือ เริ่มจากการคัดเลือกรูปแบบของงานที่เคยมีคนทำมาก่อนแล้ว ฝึกฝนจนเกิดทักษะมากพอแล้วจะสามารถออกแบบได้ด้วยตนเอง

4. คุณสมบัติของนักออกแบบที่ดี

1. ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และหลักการ มากพอที่จะนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม
2. ต้องศึกษาความต้องการของคนหรือตลาด เพราะการออกแบบที่ดีนั้นต้องมาจากความเป็นจริง และสามารถสนองความต้องการของคนในขณะนั้นได้
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถสร้างสรรค์งานได้ด้วยตนเอง โดยที่ไม่มีการลอกเลียนแบบใคร

4. สามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยการวางหรือเขียนภาพประกอบคำอธิบาย

5. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัสดุต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องลักษณะของผ้าชนิดต่าง ๆ และรู้กระบวนการทำงาน รวมทั้งเทคนิคที่ใช้ในการตัดเย็บได้ดี

หลักการพื้นฐานที่ใช้ในการออกแบบศิลปะการต่อผ้า คล้ายกับการออกแบบเสื้อผ้า เพราะวัสดุหลักที่นำมาใช้คือผ้าเหมือนกัน จะต่างกันตรงหน้าที่ใช้สอยเท่านั้น (วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม.

2549:1-21)

กระเป๋

ประวัติความเป็นมาของกระเป๋

กระเป๋ คือ เครื่องใช้รูปคล้ายถุงหรือกระเปาะทำด้วยหนังบ้างผ้าบ้าง สำหรับใส่เงินหรือของต่าง ๆ ใช้คาดเอวก็มี ติดอยู่ในตัวเสื้อหรือกางเกงก็มี ใช้หิ้วก็มี (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2552)

รูปแบบของกระเป๋จะมีรูปแบบที่มากมายหลากหลาย รวมทั้งขนาดกระเป๋ด้วยขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการใช้กระเป๋ส่วนใหญ่นั้นมักจะทำมาจากผ้าใบหรือผ้าสังเคราะห์เพื่อที่จะให้สะพายบนหลังได้ บางชนิดก็อาจจะมีการใช้โลหะในส่วนของโครงกระเป๋เพื่อช่วยประคองรูปทรงและเพื่อให้กระเป๋กระชับเข้ากับสรีระของร่างกายได้ กระเป๋ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบโดยทั่วไป คือ มีหูหิ้วสำหรับถือหรือสะพายบนบ่า แต่ก็มีกระเป๋ที่มีขนาดใหญ่ที่สามารถลากด้วยล้อได้ โดยล้อจะถูกติดอยู่กับส่วนล่างของกระเป๋ เป็นเรื่องที่ยากที่จะหาความหมายที่แท้จริงของคำว่า “กระเป๋” แต่ในภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 “กระเป๋” (Bag) ได้มีการปรากฏความนิยมขึ้นอย่างชัดเจน คำว่า “Bag” มีรูปแบบมาจากสโลตอเมริกัน ซึ่งมันได้รับความนิยมจากการโฆษณา หนังสือแมกกาซีน ที่มีการประชาสัมพันธ์บนเที่ยวบินภายในประเทศของอเมริกัน เมื่อกระเป๋มีความนิยมสูงขึ้นผู้ผลิตกระเป๋จึงมีความคิดที่ใช้วัสดุในการทำกระเป๋ที่มีน้ำหนักเบา จากที่ใช้หนังแท้จากสัตว์ที่มีน้ำหนักมาก จึงเริ่มมีการนำวัสดุต่าง ๆ มาทำ เช่น หนังเทียม ผ้า วัสดุสังเคราะห์ และนี่เป็นจุดที่ทำให้มีแนวโน้มในการใช้วัสดุเหล่านี้ในการผลิตกระเป๋มากขึ้น โดยส่วนประกอบของกระเป๋จะใช้วัสดุสังเคราะห์เกือบทั้งใบจากที่ใช้แค่บางส่วนในช่วงแรก

ในคริสต์ศักราช 1950 วัสดุสังเคราะห์ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วัสดุในการผลิตกระเป๋จึงมีมากขึ้น และมีการใช้วัสดุเหล่านี้มากกว่า 60% ของกระเป๋ทั้งหมด เป็นผลจากการพัฒนาทางด้านเคมีภัณฑ์ ซึ่งทำให้การประกอบ การตัดเย็บของกระเป๋ทำง่ายขึ้น อีกทั้งทำให้กันน้ำได้และทำความสะอาดได้ง่ายอีกด้วย การทำความสะอาดกระเป๋นั้นอาจใช้แปรงขนอ่อนปิดฝุ่นและทำ

ความสะอาดด้วยการขัดด้วยครีมทำความสะอาด สำหรับหนังได้ และถ้าเป็นกระเป๋าทาจากวัสดุสังเคราะห์หรือทำจากผ้า สามารถซักล้างได้และควรระมัดระวังในเรื่องของรูปทรงกระเป๋ามากที่สุด ในส่วนของบริเวณที่กระเป๋ากการประดับตกแต่ง เช่น การปักลูกปัด ปักลาย ฯลฯ ก็ควรระวังเป็นพิเศษ การตากควรอยู่ในที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

ในยุคก่อนกระเป๋ามีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน ซึ่งเริ่มปรากฏตั้งแต่ ศตวรรษที่ 14 คนเริ่มมีการเก็บของสำคัญเอาไว้กับตัว กระเป๋าก็ถูกผูกเอาไว้กับส่วนที่เรียกว่า Girdle ที่ติดอยู่ที่เอว โดยมักมีการประดับตัวกระเป๋านี้ด้วยเพชรพลอยและของมีค่าเพื่อเป็นการแสดงถึงฐานะของผู้ใช้ในศตวรรษที่ 16 กระเป๋าก็ทำด้วยวัสดุที่ทำได้ทั่วไป เช่น หนังแท่งของสัตว์ และได้มีกาออกแบบให้มีเส้นเชือกไว้สำหรับถือ ซึ่งในช่วงเวลานั้น กระเป๋าก็ได้เริ่มมีการทำให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อใช้ในการขนย้าย เดินทาง ในช่วงศตวรรษที่ 17 จะพบว่า แฟชั่นกระเป๋าส่งเสริมและหญิงเริ่มมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในยุคนี้นับเป็นยุคแม่แบบของแฟชั่นกระเป๋าคือ ในช่วงยุคนี้หญิงสาวได้รับการสอนให้เย็บปักถักร้อยเพื่อเตรียมที่จะแต่งงาน คล้ายกับเป็นประเพณีของหญิงก่อนออกเรือน ในช่วงดังกล่าว ซึ่งกระเป๋าก็ถูกทำขึ้นจะมีลักษณะของรายละเอียดทั้งความมาก เสื้อผ้าแบบ Neo-Classic ได้รับความนิยมในศตวรรษที่ 17 โดยในยุคนี้นี้ การแต่งกายของสตรีได้มีการลดส่วนประกอบของ Undercloth ลงไป การถือกระเป๋าสตรีอาจจะทำชุดประเภทนี้ดูสวยงามน้อยลง ดังนั้นสตรีที่รักในแฟชั่นจึงเปลี่ยนมาถือกระเป๋าคือ Reticules ซึ่งจะมีการถือกระเป๋ามีลักษณะรูปแบบที่แตกต่างกัน ในแต่ละโอกาส และนิคยสารผู้หญิงทุกฉบับก็ได้มีการถกเถียงกันเกิดขึ้น เพื่อหาความเหมาะสมของการถือกระเป๋ ในกระเป๋ารeticules มักพบเครื่องสำอางจำพวก แป้งทาหน้า ขวดน้ำหอม ที่พกเก็บ

ในรูปแบบของกระเป๋านำมาใช้ครั้งแรกในต้นปี 1900 โดยดูแบบจากกระเป๋าคือผู้ชาย ซึ่งต่อมากลายเป็นแรงบันดาลใจในการทำกระเป๋าสตรี รูปแบบสายรัดของกระเป๋าก็เริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น มีส่วนประกอบภายในกระเป๋ามากขึ้น คือ มีช่องใส่ของที่แยกออกเป็น ส่วน ๆ และมีตัวล็อคที่มีรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งแฟชั่นการนำอัญมณีเข้ามาเป็นส่วนประกอบของกระเป๋าคือ ในปี 1920 เริ่มมีการปฏิบัติทางด้านแฟชั่นเกิดขึ้น โดยมีแฟชั่นของเครื่องแต่งกายที่โดดเด่นขึ้นมาจากเดิม กระเป๋าคือจึงไม่จำเป็นต้องเข้าชุดกับเสื้อผ้านัก เสื้อผ้าจะมีรูปคล้ายชุดตุ๊กตาและมีการเติมเต็มด้วยการถือกระเป๋าคือเรียบง่าย ซึ่งแฟชั่นรูปแบบนี้ได้แรงบันดาลใจจากการขุดพบสุสาน Tutankhamun

ในปี 1940 นี้จะเน้นความเรียบง่ายในรูปแบบของเสื้อผ้าและกระเป๋า เนื่องจากเหตุผลของสงคราม เพราะเครื่องเหล็ก ชิป หนัง และกระดก เป็นส่วนประกอบที่หาได้ยากในช่วงนั้นผู้ผลิตจึงเริ่มหันมาใช้พลาสติก และไม้ มาเป็นส่วนประกอบของกระเป๋าแทนในปี 1960 จะเป็นยุคสิ้นสุดของ

ความคิดแบบเก่า ๆ โดยมีความคิดแบบสมัยใหม่เกิดขึ้นมาแทน คือ การลอกเลียน แบบจากกระเป๋ายี่ห้อที่ได้รับความนิยมมาก ๆ ในยุคนั้น ๆ ซึ่งกระเป๋ามาจากการลอกเลียนแบบได้ถูกแพร่กระจายไปสู่ตลาดมากมาย กระเป๋าที่ถูกลอกเลียนแบบขึ้นมาจะทำร้ายยี่ห้อที่คล้ายกับยี่ห้อกระเป๋าของจริงขึ้นมาเลียนแบบ เช่น การใช้อักษรเพียงตัวเดียว หรือใช้คำสั้น ๆ แต่จะไม่ใช้ชื่อยี่ห้อเป็นแบบคำเต็ม (พรณทิพา พ่วงดี. 2548)

การจำแนกประเภทของกระเป๋าตามโครงสร้าง

การจำแนกประเภทของกระเป๋า โดยทวิศักดิ์ สาสงเคราะห์. 2549: 7 อ้างจาก อนันต์ รัศมี. 2523: 13 กล่าวไว้ว่า การจำแนกประเภทตามโครงสร้างและวัสดุของกระเป๋า วัสดุที่เลือก ใช้มีผลโดยตรงต่อโครงสร้างของกระเป๋านั้น แบ่งออกเป็นประเภทดังนี้คือ

1. กระเป๋าโครงรูป ลักษณะโครงสร้างเป็นทรงแนวที่คงรูป ส่วนใหญ่จะทำจากวัสดุแข็ง ซึ่งสามารถอัดให้มีโครงสร้างได้ตามรูปแบบที่ต้องการและคงรูปนั้นตลอด
2. กระเป๋าแบบไม่คงรูป ลักษณะไม่มีโครงสร้างเสริมความแข็งแรง ไม่สามารถคงรูปทรงตั้งอยู่ได้ วัสดุที่ใช้มักเป็นวัสดุอ่อน มีได้หลากหลายชนิด เช่น ผ้า ผ้าร่ม พลาสติกบาง เป็นต้น สามารถจัดรูปทรงให้มีหลาย ๆ แบบได้ตามที่ต้องการ จึงสะดวกในการจัดเก็บในเนื้อที่อันจำกัด
3. กระเป๋าแบบกึ่งคงรูป เป็นลักษณะที่อยู่ระหว่างกระเป๋า 2 ประเภทที่กล่าวคือ มีโครงสร้างที่สามารถตั้งอยู่ได้แต่ไม่เป็นทรงแข็งที่คงรูปถาวร วัสดุที่ใช้มีหลายชนิดทั้งวัสดุอย่างอ่อนเสริมโครงแข็งและวัสดุอย่างแข็งที่สามารถคงรูปได้ด้วยตนเองแต่ไม่มีโครง

การจำแนกประเภทของกระเป๋าตามการใช้งาน

การจัดประเภทแบบนี้ สามารถแยกแยะกระเป๋าเป็นประเภทต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางตามลักษณะการใช้งานซึ่งมีอยู่มากมาย คือ

1. กระเป๋าที่ใช้สำหรับเดินทาง ซึ่งมักออกแบบให้มีลูกล้อที่กั้นกระเป๋า ใช้เป็นกระเป๋าใส่เครื่องสำอาง ใส่เอกสาร ฯลฯ ในขณะที่เดินทาง มีรูปทรงแข็งแรง คงรูป ฐานมีโครงสร้างบุหนังเทียม หรืออัดโมด ABS
2. กระเป๋าที่ใช้สำหรับเดินทางชั่วคราว เป็นกระเป๋าเดินทางแบบชั่วคราว ซึ่งใช้เวลาไม่มาก กระเป๋าเป็นทรงนุ่มกึ่งทรงแข็งตัว ไม่มีการเสริมโครงภายใน
3. กระเป๋าสำหรับใส่เอกสาร เป็นกระเป๋าใส่เอกสารของผู้หญิงทรงแข็งตัว 2 มิติ คือ ทางด้านกว้างและยาว มักทำจากวัสดุค่อนข้างคงรูป เช่น หนังสนิคหนา ฯลฯ

4. กระเป๋าดูเหมือนขนาดใหญ่ ใช้สิ่งของต่าง ๆ แต่มักไม่ใช่สิ่งผ้า รูปร่างเหมือนหีบบรรจุของ ทรงแข็งคงรูป
5. กระเป๋าสำหรับใส่เสื้อผ้า กระเป๋าเสื้อผ้า แผลอกเพื่อแขวนเสื้อผ้าได้
6. กระเป๋าใช้สำหรับสะพาย เป็นกระเป๋าใช้สะพาย ทรงกึ่งคงรูป

วัสดุที่ใช้ในการทำกระเป๋า

1. ผ้าไหม เป็นเส้นใยโปรตีน ประกอบด้วย กรดอะมิโน มีคุณสมบัติเชื่อมโยงในการดูดซับความชื้น ให้ความอบอุ่นได้ดีกว่าใยธรรมชาติจากพืช เป็นตัวนำไฟฟ้าที่ไม่ดี จะเกิดไฟฟ้าสถิตได้แต่จะลดคุณสมบัติข้อนี้ลงเมื่อใยมีความชื้นเพิ่มขึ้น ไม่ทนต่อค่าแอมป์ทนต่อการกัดได้ดี จะถูกทำลายได้โดยกรดของโลหะเข้มข้น แสงแดดจะทำให้ใยไหมสีขาวธรรมชาติกลายเป็นสีเหลือง

2. ผ้าฝ้าย เป็นใยเก่าแก่ชนิดหนึ่ง ซึ่งรู้จักและนิยมใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนกระทั่งปัจจุบัน ฝ้ายเป็นใยที่ใช้กันมากที่สุดและใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ราคาไม่แพง ใช้เป็นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มได้ทุกชนิด เช่น เสื้อ กระโปรง ผ้าปูที่นอน ผ้าห่ม ผ้าเช็ดตัว ผ้าผืน เป็นต้น เนื่องจากฝ้ายมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น สวมใส่สบายไม่ร้อน ซักได้ง่าย ดูดซึมน้ำและความชื้นได้ดี ทนต่อความร้อนและระบายความร้อนได้ดี

3. ผ้าลินิน เป็นใยเซลลูโลสที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับฝ้าย แต่ราคาแพงกว่าฝ้าย เพราะต้นทุนการผลิตสูง ใยลินินเป็นใยที่เหนียวและปั่นเป็นเส้นด้ายที่มีคุณภาพดี เมื่อทอเป็นผืนผ้าจะได้ผ้าเนื้อดี สวมใส่สบาย จึงเหมาะที่จะนำมาทำเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย นอกจากใช้ตัดเสื้อผ้าแล้ว ยังเหมาะที่จะนำมาเป็นผ้าปูโต๊ะ ผ้าลินินจึงไม่สามารถนำไปใช้อย่างกว้างขวาง

4. ผ้าหนังเทียม เป็นเส้นใยที่ประดิษฐ์ขึ้นจากสารเคมีด้วยวิธีทางเคมีหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นเส้นใยสังเคราะห์จากสารเคมี คุณสมบัติของเส้นใยประดิษฐ์คือ มีความทนทานดี เนื้อเหนียว ไม่ทนต่อความร้อน จะละลายหรือหลอมละลายไปด้วยความร้อน ผู้ใช้ต้องระมัดระวังเมื่ออยู่ใกล้ไฟมากเกินไป เพียงโดนกันบูหรือน้อยผ้าก็จะเปื้อน ไม่ค่อยดูดซึมน้ำ เวลาซักจะต้องซักด้วยน้ำอุ่น ถ้าซักด้วยเตารีดร้อนจัด ผ้าจะแข็งและละลายติดเตารีด ห้ามต้มฆ่าเชื้อโรค เพราะผ้าจะยับย่นและแข็ง ไม่ดูดซึมน้ำและความชื้น จึงมีปัญหาการย้อมสีติดยาก ข้อดีของผ้าหนังเทียม คือจะไม่ดูดสิ่งสกปรกเข้าไปในเนื้อผ้าง่ายนัก เมื่อซักผ้าแล้วจะแห้งเร็ว เพราะผ้าไม่อมน้ำและความชื้น (นวลแข ปาลวนิช. 2526: 105)

การเลือกซื้อกระเป๋าสตริ

กระเป๋าสตริเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสตรีทั่วไป เพื่อใช้บรรจุสิ่งของในหารดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อออกนอกบ้าน การเลือกซื้อกระเป๋าสตริขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1. ประโยชน์ใช้สอย ขึ้นอยู่กับความพอใจและความต้องการของแต่ละบุคคลว่ามีความจำเป็นและพอใจที่จะใช้บรรจุของมากน้อยเพียงใด และความนิยมในกระเป๋าสตริแต่ละประเภท เช่น บางคนนิยมใช้กระเป๋าสตริที่มีซิปเพราะสะดวกในการใช้งานและปลอดภัย
2. แฟชั่นตามสมัยนิยม กระเป๋าสตริเป็นกระเป๋าสตริที่สุภาพสตรีใช้ประกอบในชีวิตประจำวัน และได้กลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการบ่งบอกถึงบุคลิกภาพ ดังนั้นแฟชั่นจึงได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเลือกซื้อกระเป๋าสตริ
3. วัตถุดิบที่ใช้ในการทำกระเป๋าสตริและฝีมือในการตัดเย็บ ความเข้าใจในเรื่องของวัตถุดิบหนังแท้ หนังเทียม วัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อกระเป๋าสตริ ในปัจจุบันความเข้าใจในการเลือกซื้อหนังแท้มีสูงขึ้นจากเดิม มีการเลือกชนิดของหนังที่ใช้ในการผลิตกระเป๋ามากขึ้น แต่ยังมีผู้ใช้เป็นจำนวนมากที่ไม่สนใจต่อชนิดของหนังที่นำมาผลิตแต่อย่างใด
4. สีสนของกระเป๋าสตริ ปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มของลูกค้า สีสนของกระเป๋าสตริมีความสำคัญค่อนข้างมากเนื่องจากปัจจัยแฟชั่นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และความนิยมในตลาดซึ่งมีผลมาจากสภาพภูมิอากาศด้วย ในประเทศทางยุโรปจะมีการแบ่งฤดูออกเป็น 2 ฤดูหลัก ฤดูร้อนและฤดูใบไม้ผลิซึ่งเป็นฤดูที่อากาศสดใส แฟชั่นจะเป็นสีอ่อนและสีสด สีสนของกระเป๋าสตริจะเป็นไปตามแฟชั่นของเสื้อผ้าเป็นหลัก ส่วนในฤดูใบไม้ผลิ เป็นฤดูที่อากาศหนาว บรรยากาศอึมครึม สีสนของกระเป๋าสตริจะมีสีเข้มและหนักตามไปด้วย เช่นเดียวกันจะเป็นไปตามสีสนของเสื้อผ้า แต่ในประเทศไทยสีสนไม่มีผลมากนัก เพราะอากาศไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง สีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือสีดำ เพราะง่ายแก่การใช้ เข้ากับเสื้อผ้า แต่มีบางกลุ่มจะมีการเลือกใช้กระเป๋าสตริสีสนต่าง ๆ ให้เข้ากับรองเท้าและเสื้อผ้า (รุ่งเพชร ยืนเพ็ง. 2552: 227-228 อ้างถึงใน วัฒนะ จุฑะวิภาต. 2545: 69)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตติมา เต่าทองคำและคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการออกแบบเสื้อแขนปกค้ำคาวโดยใช้ศิลปปะการต่อผ้า ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบเสื้อแขนปกค้ำคาวโดยใช้ศิลปปะการต่อผ้าพบว่า ขนาดและรูปแบบของลายได้รับความนิยมพึงพอใจในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมในการตกแต่งลงบนตัวเสื้อทุกลายได้รับความนิยมพึงพอใจในระดับมาก และความเหมาะสมของการใช้สีลายดอกไม้ลายกระเบื้องได้รับความนิยมพึงพอใจในระดับมากที่สุด

น้ำฝน ชนะพันธ์และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์การตกแต่งกระเป๋า ยืนด้วยผ้าทอเกาะขอม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผ้าทอเกาะขอมเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ขนาด และวัสดุตกแต่งแตกต่างกัน โดยผลิตภัณฑ์ที่ศึกษา คือ กระเป๋าแวนนิตี้ กระเป๋าบาสเก็ต กระเป๋า สะพายไหล่ใบเล็ก ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในคุณลักษณะด้านรูปแบบกระเป๋า คือ กระเป๋า สะพายไหล่ใบเล็กอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ด้านขนาดสัดส่วน คือกระเป๋าแวนนิตี้ อยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก ด้านประโยชน์ ใช้สอยเหมาะกับการใช้งาน คือ กระเป๋าบาสเก็ต อยู่ในระดับความ พึงพอใจมาก ส่วนความพึงพอใจด้านลวดลายของผ้าทอเกาะขอม กระเป๋าแวนนิตี้ คือ ลายรสสุคนธ์ อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก กระเป๋าบาสเก็ต คือ ลายรสสุคนธ์ อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก กระเป๋าสะพายไหล่ใบเล็ก คือ ลายรสสุคนธ์ อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

ครูณี กัลยาวุฒิและคณะ (2551) ได้ศึกษาเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าไนต์บุ๊ก ระบายความร้อนจากเพชรไร้มง ผลการศึกษาพบว่าด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าไนต์บุ๊ก ส่วนใหญ่เห็นว่า เหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า วัสดุที่ใช้ตกแต่งกระเป๋า สี ขนาด และรูปทรง และในด้านการใช้งานของผลิตภัณฑ์กระเป๋าไนต์บุ๊ก ซึ่งแบ่งการประเมินเป็น 2 ด้าน คือ ประเมินแผ่นรั้งไหมระบายความร้อน ขนาด และความหนาเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนการ ประเมินผลิตภัณฑ์กระเป๋าไนต์บุ๊ก พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ ความทนทานและ ความเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

กัญญา ภักธกุลอมรและคณะ (2552) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนิสิตหญิง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อกระเป๋าทำจากผ้าไหมปั่น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 ศึกษาอยู่ในคณะเกษตร มีอายุ 20 ปีมีรายได้ต่อเดือน 4,101-5,800 บาท ไม่เคยใช้ กระเป๋าที่ทำจากผ้าไหม ซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากงานแสดงสินค้า ไม่รู้จักผ้าไหมปั่นและเหตุผลใน การซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมเพราะรูปแบบสวยงาม ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตหญิง มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าทำจากผ้าไหมปั่นพบว่า ด้านรูปแบบ นิสิตหญิงมีความพึงพอใจ กระเป๋าสะพายและกระเป๋าถือในระดับมาก และมีความพึงพอใจกระเป๋าเป้ในระดับปานกลาง ด้าน ชนิดของผ้าไหมนิสิตหญิงมีความพึงพอใจผ้าไหมมัด และผ้าไหมยกดอกในระดับมาก และมีความพึงพอใจ ผ้าไหมเหลือบในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่ารูปแบบกระเป๋าคือที่แตกต่างกันสร้าง ความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และผ้าที่แตกต่างกันสร้างความพึงพอใจที่ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นิสิตหญิงมีความพึงพอใจกระเป๋าสะพายมากกว่ากระเป๋าเป้อย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจกระเป๋าทำจากผ้าไหมมัดมากกว่ากระเป๋าทำจากผ้าไหม ยกดอกและผ้าไหมเหลือบ และมีความพึงพอใจกระเป๋าทำจากผ้าไหมยกดอกมากกว่ากระเป๋าทำจาก ผ้าไหมเหลือบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าก้นและศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่มีต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าก้น โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์การทำกระเป๋าก้นโดยใช้การต่อผ้า ลักษณะลวดลายที่ได้พัฒนามาจากรูปทรงเรขาคณิต นำมาผสมผสานกันทำให้เกิดรูปแบบที่แปลกใหม่ขึ้น 5 แบบ ซึ่งผ้าที่นำมาใช้ในการตัดเย็บ คือ ผ้าฝ้ายตา ผ้าฝ้ายลายจุด มีสีอ่อนและสีเข้ม โดยมีวิธีการทำดังนี้

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์เครื่องเขียน
 - 1.1 ไม้บรรทัด
 - 1.2 ดินสอดำ
 - 1.3 ปากกาถูกลิ้น
2. อุปกรณ์ในการตัดเย็บ
 - 2.1 ดินสอเขียนผ้า
 - 2.2 กระดาษแข็ง
 - 2.3 เข็มหมุดหัวกลมแบบสั้น
 - 2.4 เข็มสอย เบอร์ 9
 - 2.5 เข็มควิลท์ เบอร์ 9
 - 2.6 ด้ายเนา, ด้ายเย็บผ้า
 - 2.7 ด้ายควิลท์ ฝ้าย 100 % สำหรับควิลท์ด้วยมือ
 - 2.8 ปรอทนิ้ว
 - 2.9 ที่เลาะตะเข็บ
 - 2.10 กรรไกรตัดกระดาษ
 - 2.11 กรรไกรตัดผ้า
3. จักรเย็บผ้า

วัสดุ

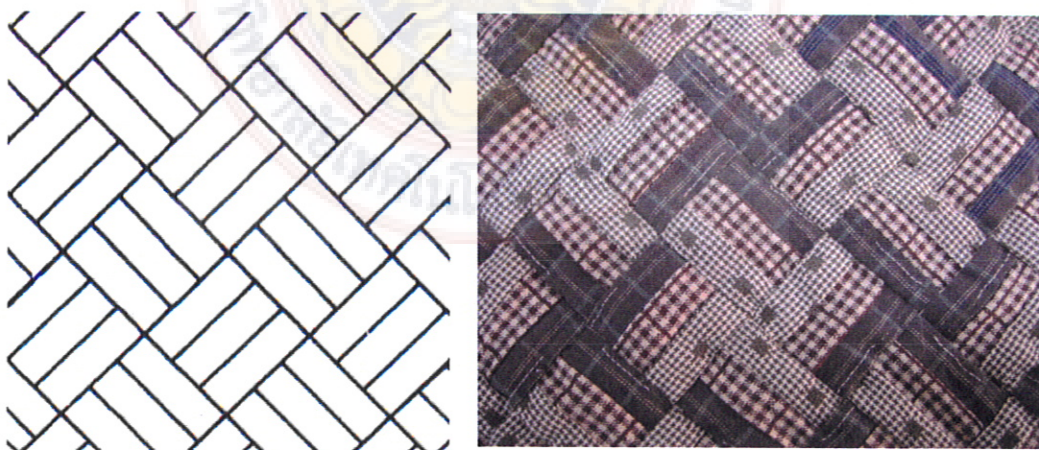
1. ผ้าฝ้ายตา สีส่อนและสีเข้ม
2. ผ้าฝ้ายลายจุด
3. ผ้าฝ้ายสีเข้มสำหรับทำตัวกระเป๋
4. ผ้าฝ้ายสีอ่อนสำหรับทำซับใน
5. โยัดพอลิเอสเตอร์สำหรับบุกระเป๋
6. หนุนสำเร็จรูป
7. ซิป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

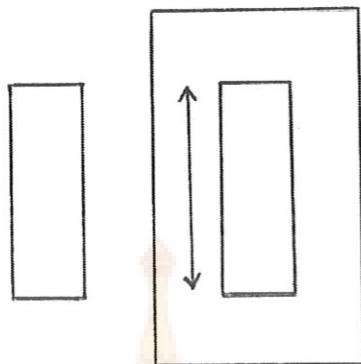
1. เลือกซื้อผ้าฝ้ายตา ผ้าฝ้ายลายจุด สีส่อนและสีเข้มเพื่อใช้ในการต่อผ้า ผ้าฝ้ายสีเข้มสำหรับทำตัวกระเป๋ ผ้าฝ้ายสีอ่อนสำหรับทำซับใน โยัดพอลิเอสเตอร์สำหรับบุกระเป๋และหนุนสำเร็จรูป

2. ศึกษารูปแบบของชิ้นงานที่จะนำมาทำผลิตภัณฑ์โดยใช้รูปทรงเรขาคณิต
3. ลงมือทำแบบตัดจากลาย 5 แบบ
4. ตัดผ้าตามขนาดที่ต้องการและนำมาเย็บประกอบให้เกิดลวดลาย
5. นำลายที่ต่อไว้มาประกอบเป็นกระเป๋ถือ

ขั้นตอนการสร้างแบบตัดและตัดเย็บแบบที่ 1 ลายขัด

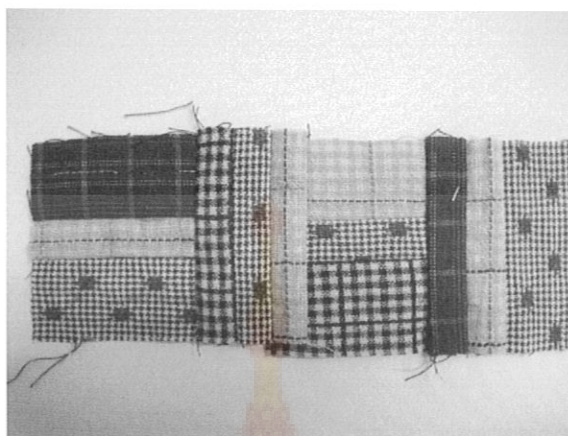
ภาพที่ 3.1 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 1 ลายขัด

ภาพที่ 3.2 แบบตัดและการเผื่อตะเข็บแบบที่ 1 ลายขัด

- ขั้นที่ 1 สร้างแบบตัดจากกระดาษแข็ง กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 3 เซนติเมตรเพื่อตะเข็บโดยรอบแบบตัด 1 เซนติเมตร (ภาพที่ 3.2)
- ขั้นที่ 2 ตัดผ้าตามเกรน ใน 1 ชุดตัด 3 ชิ้น ดังนี้
- ผ้าฝ่ายตา	1	ชิ้น
- ผ้าฝ่ายสี่เข้	1	ชิ้น
- ผ้าฝ่ายลายจุด	1	ชิ้น
- ขั้นที่ 3 ใช้ปากกาถูกลิ้น ชิดตามแบบตัด ลงบนผ้าทุกชิ้น
- ขั้นที่ 4 ใช้เข็มหมุดกลัดให้รอยที่ขีดเส้นแต่ละชิ้นให้ตรงกัน
- ขั้นที่ 5 เนาตามรอยที่ขีดเส้นไว้ ตามแนวเข็มหมุด
- ขั้นที่ 6 เย็บจักรตามรอยที่เนาตลอดถึงริมตะเข็บ เสร็จแล้วแกะด้ายเนาออก
- ขั้นที่ 7 ริดตะเข็บล้นไปทางผ้าสี่เข้ และริดให้ตะเข็บล้นไปทางเดียวกัน ทำแบบเดียวกันทุกชิ้น เย็บต่อผ้าให้เป็นชุด ๆ ละ 3 ชิ้น คำนวณให้เท่ากับขนาดของแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋า

วิธีการเย็บต่อลาย

ภาพที่ 3.3 การต่อผ้าด้านหน้าแบบที่ 1 ลายขัด

ขั้นที่ 1 นำผ้าชุดที่ 1 กับชุดที่ 2 ประกบกันให้ผ้าด้านถูกชนด้านถูก วางให้ลายผ้าขวาง สลับกัน (ภาพที่ 3.3)

ขั้นที่ 2 ใช้เข็มหมุดกลัดให้รอยที่ขีดเส้นแต่ละชั้นให้ตรงกัน

ขั้นที่ 3 เนตามรอยที่ขีดเส้นไว้ ตามแนวเข็มหมุด

ขั้นที่ 4 ใช้วิธีการด้นถี่ ๆ ด้วยมือ ร้อยด้ายใส่เข็ม 2 เส้น เริ่มต้นห่างจากมุมของแบบตัด 0.3 เซนติเมตร หันเข้าหามุม แล้วจึงหมุนกลับ ด้นถี่ ๆ จนถึงมุมของแบบตัดอีกด้านหนึ่ง จึงผูกด้าย โดยใช้ด้ายพันหัวเข็มแล้วดึง แหวงเข็มย้อนกลับ 1 ฝีเข็มจึงตัดปลายด้าย การทำแบบนี้ เพื่อให้ปมด้ายที่เริ่มต้น ไม่หลุด และการเข้ามุมกับชั้นอื่น ๆ ตะเข็บด้านหลังไม่หนา การต่อผ้าแต่ละ ชั้นมุมตรงกัน ไม่ควรด้นจนถึงริมตะเข็บเพราะทำให้ตะเข็บด้านหลังหนาและมุมไม่ตรงกัน เมื่อเย็บเสร็จต้องเถาะด้ายเนาออกทุกครั้ง

ควรเย็บต่อผ้าให้เป็นแถว ๆ คำนวณให้เท่ากับขนาดของแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋าโดยให้ ใหญ่กว่าแบบตัดกระเป๋าประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร เพราะเมื่อนำไปบุกับใยอัด มีการย่นและหดตัว

ขั้นที่ 5 นำแต่ละแถวมาต่อกันให้เป็นผืนใหญ่

ภาพที่ 3.4 ตะเข็บด้านหลังแบบที่ 1 ลายขัด

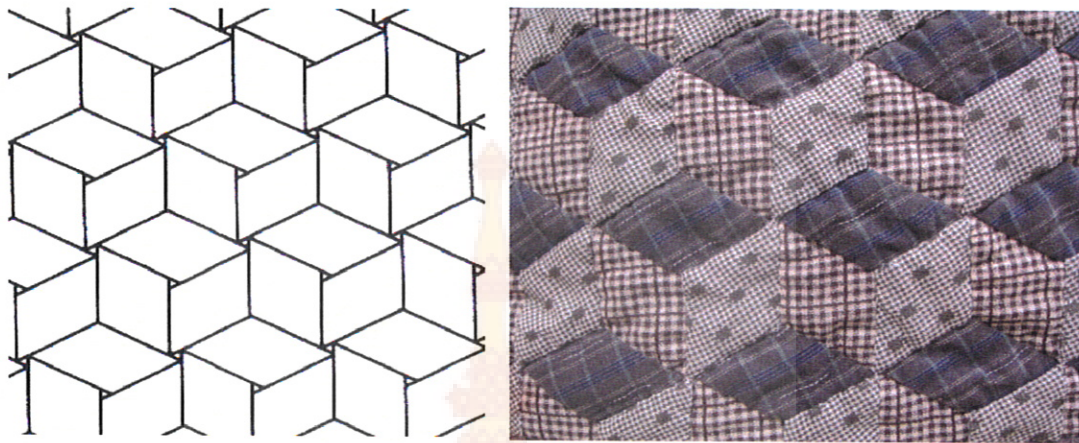
ขั้นที่ 6 การรีดต้องจับตะเข็บตรงมุมรอยต่อแต่ละชิ้น วางให้สลับเข้ามุม เพื่อให้ตะเข็บด้านหลังแบนราบ และการต่อผ้าแต่ละชุด มุมตรงกันสวยงาม (ภาพที่ 3.4)

ขั้นที่ 7 การวางแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋า ต้องวางลายต่อผ้าแนวเฉียง ใช้ดินสอเขียนผ้า จีจ็รอยแนวตะเข็บไว้ และยังไม่ตัดตามแบบตัด จนกว่าจะควิลท์เสร็จ

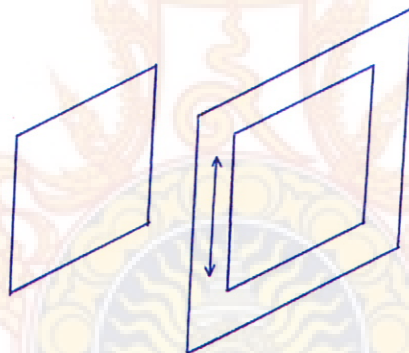

ภาพที่ 3.5 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าลือแบบที่ 1 ลายขัด

ขั้นตอนการสร้างแบบตัดและตัดเย็บแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

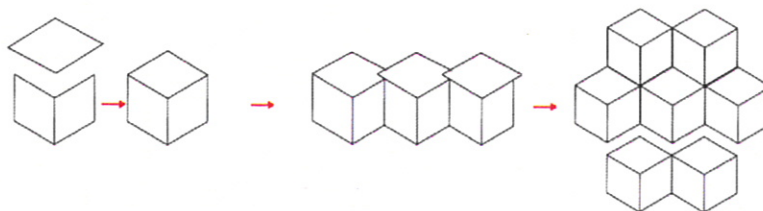

ภาพที่ 3.6 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

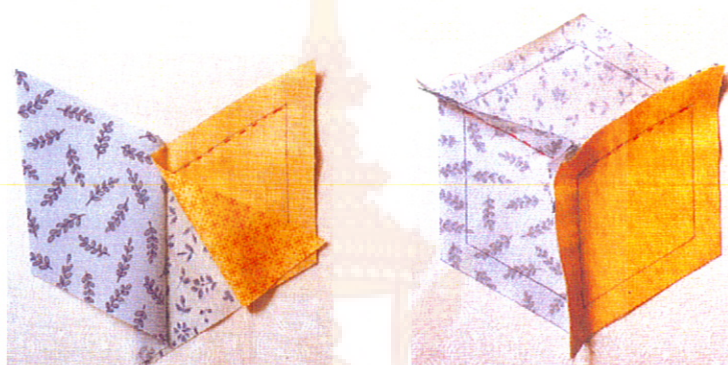

ภาพที่ 3.7 แบบตัดและการเย็บตะเข็บแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

- ขั้นที่ 1 สร้างแบบตัดจากกระดาษแข็ง เพื่อตะเข็บโดยรอบแบบตัด 1 เซนติเมตร
(ภาพที่ 3.7)
- ขั้นที่ 2 ตัดผ้าตามเกรน
- ขั้นที่ 3 ใช้ปากกาถูกลิ้น ชีดตามแบบตัด ลงบนผ้าทุกชิ้น
- ขั้นที่ 4 ใช้เข็มหมุดกลัดให้รอยที่ชีดเส้นแต่ละชิ้นให้ตรงกัน ต่อกันที่ละด้านเท่านั้น
- ขั้นที่ 5 เนาตามรอยที่ชีดเส้นไว้ ตามแนวเข็มหมุด

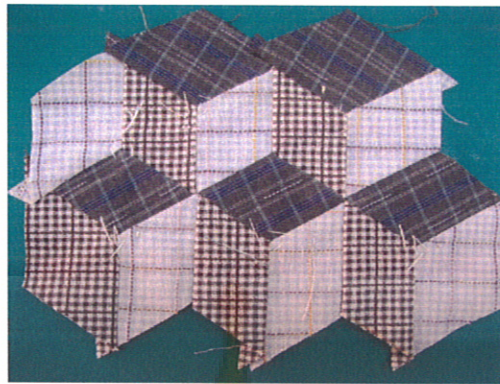

ภาพที่ 3.8 วิธีการต่อลายแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
ที่มา: กาญจนา เอนอ่อน, บรรณาธิการ. 2550: 24

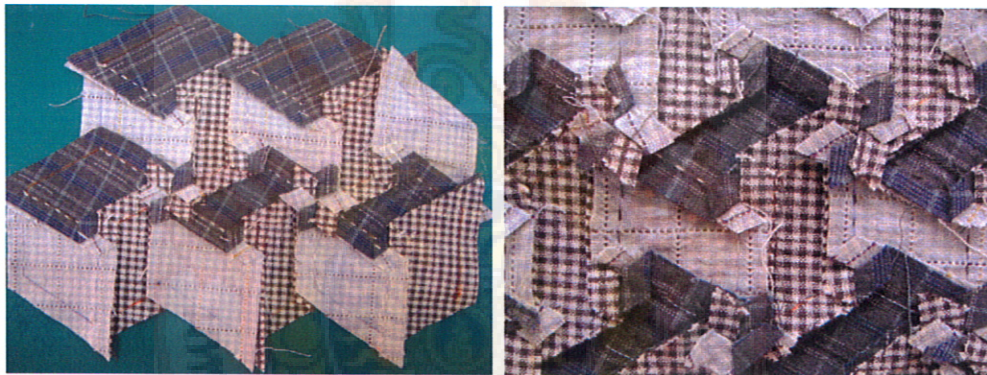
ภาพที่ 3.9 วิธีการด้นด้วยมือ
ที่มา: กาญจนา เอนอ่อน, บรรณาธิการ. 2550: 21

ขั้นที่ 6 ใช้วิธีการด้นถี่ ๆ ด้วยมือ ร้อยด้ายใส่เข็ม 2 เส้น เริ่มด้นห่างจากมุมของแบบตัด 0.3 เซนติเมตร หันเข้าหามุม แล้วจึงหมุนกลับ ด้นถี่ ๆ จนถึงที่สุดที่มุมของแบบตัดอีกด้านหนึ่ง จึงผูกด้าย โดยใช้ด้ายพันหัวเข็มแล้วดึง แทะเข็มย้อนกลับ 1 ฝีเข็มจึงตัดปลายด้าย การทำแบบนี้เพื่อให้ปมด้ายที่เริ่มต้นไม่หลุด และการเข้ามุมกับชั้นอื่น ๆ ตะเข็บด้านหลังไม่หนา การต่อผ้าแต่ละชั้นมุมตรงกัน ไม่ควรด้นจนถึงริมตะเข็บเพราะทำให้ตะเข็บด้านหลังหนาและมุมไม่ตรงกัน เมื่อเย็บเสร็จต้องแกะด้ายเนาออกทุกครั้ง (ภาพที่ 3.9)

ภาพที่ 3.10 การต่อผ้าด้านหน้าแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

ขั้นที่ 7 ต่อลายที่ละด้านจนได้ขนาดของแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋าโดยให้ใหญ่กว่าแบบตัดประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร เพราะเมื่อนำไปนุ่งกับใยอัด มีการย่นและหดตัว (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 3.11 ตะเข็บด้านหลังแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

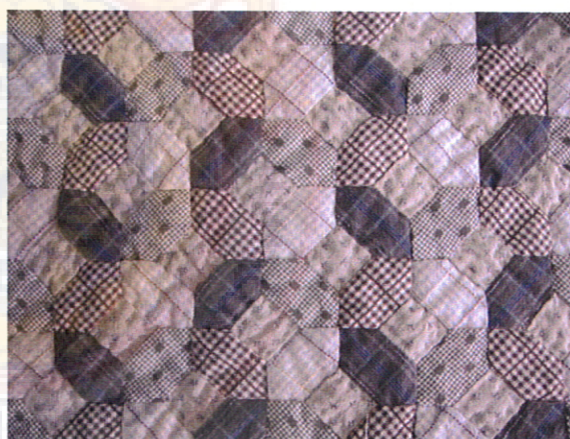
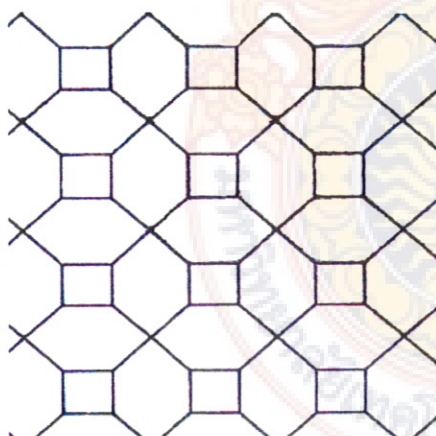
ขั้นที่ 8 การรีดต้องจับตะเข็บตรงมุมรอยต่อแต่ละชิ้น วางให้สลับเข้ามุม เพื่อให้ตะเข็บด้านหลังแบนราบ และการต่อผ้าแต่ละชิ้น มุมตรงกันสวยงาม (ภาพที่ 3.11)

ขั้นที่ 9 การวางแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋า ใช้ดินสอเขียนผ้าขีดรอยแนวตะเข็บไว้และยังไม่ตัดตามแบบตัดจนกว่าจะควิลท์เสร็จ

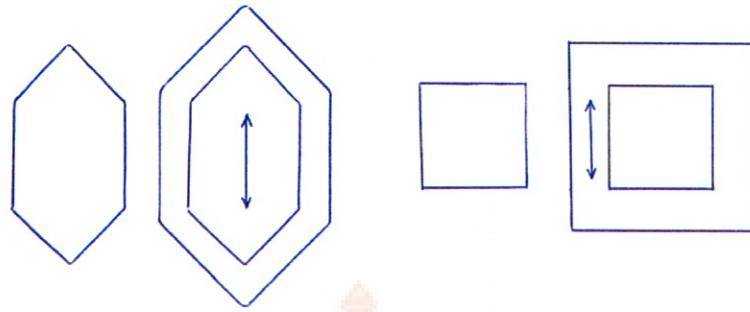

ภาพที่ 3.12 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าลือ
แบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

ขั้นตอนการสร้างแบบตัดและตัดเย็บแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม

ภาพที่ 3.13 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม

ภาพที่ 3.14 แบบตัดและการเย็บตะเข็บแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม

ขั้นที่ 1 สร้างแบบตัดจากกระดาษแข็ง เพื่อตะเข็บ โดยรอบแบบตัด 1 เซนติเมตร
(ภาพที่ 3.14)

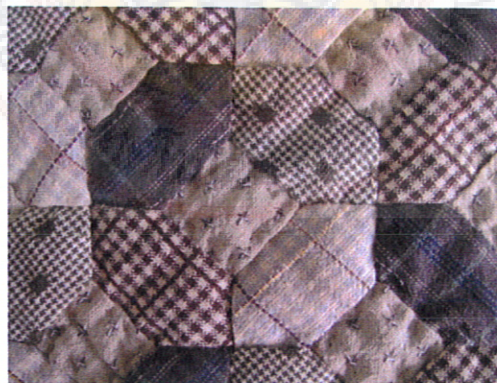
ขั้นที่ 2 ตัดผ้าตามเกรน

ขั้นที่ 3 ใช้ปากกาถูกลิ้น ชีดตามแบบตัดลงบนผ้าทุกชิ้น

ขั้นที่ 4 ใช้เข็มหมุดกลัดให้รอยที่ชีดเส้นแต่ละชิ้นให้ตรงกัน ต่อกันที่ละด้านเท่านั้น

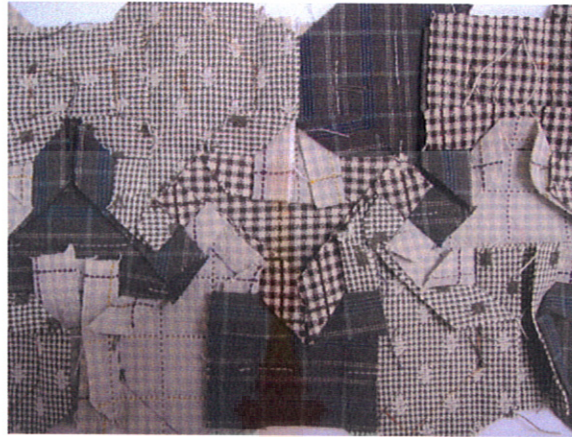
ขั้นที่ 5 เนาตามรอยที่ชีดเส้นไว้ ตามแนวเข็มหมุด

ขั้นที่ 6 ใช้วิธีการด้นถี่ ๆ ด้วยมือ ร้อยด้ายใส่เข็ม 2 เส้น เริ่มต้นห่างจากมุมของแบบตัด 0.3 เซนติเมตร หันเข้าหามุม แล้วจึงหมุนกลับ ด้นถี่ ๆ จนถึงมุมที่มุมของแบบตัดอีกด้านหนึ่ง จึงผูกด้าย โดยใช้ด้ายพันหัวเข็มแล้วดึง เทงเข็มย้อนกลับ 1 ฝีเข็มจึงตัดปลายด้าย การทำแบบนี้เพื่อให้ปมด้ายที่เริ่มต้นไม่หลุด และการเข้ามุมกับชิ้นอื่น ๆ ตะเข็บด้านหลังไม่หนา การต่อผ้าแต่ละชิ้นมุมตรงกัน ไม่ควรด้นจนถึงริมตะเข็บเพราะทำให้ตะเข็บด้านหลังหนาและมุมไม่ตรงกัน เมื่อเย็บเสร็จต้องแกะด้ายเนาออกทุกครั้ง

ภาพที่ 3.15 การต่อผ้าด้านหน้าแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม

ขั้นที่ 7 ต่อกายที่ละด้าน จนได้ขนาดของแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋าโดยให้ใหญ่กว่าแบบตัดประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร เพราะเมื่อนำไปพบกับใยอัด มีการย่นและหดตัว (ภาพที่ 3.15)

ภาพที่ 3.16 ตะเข็บด้านหลังแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม

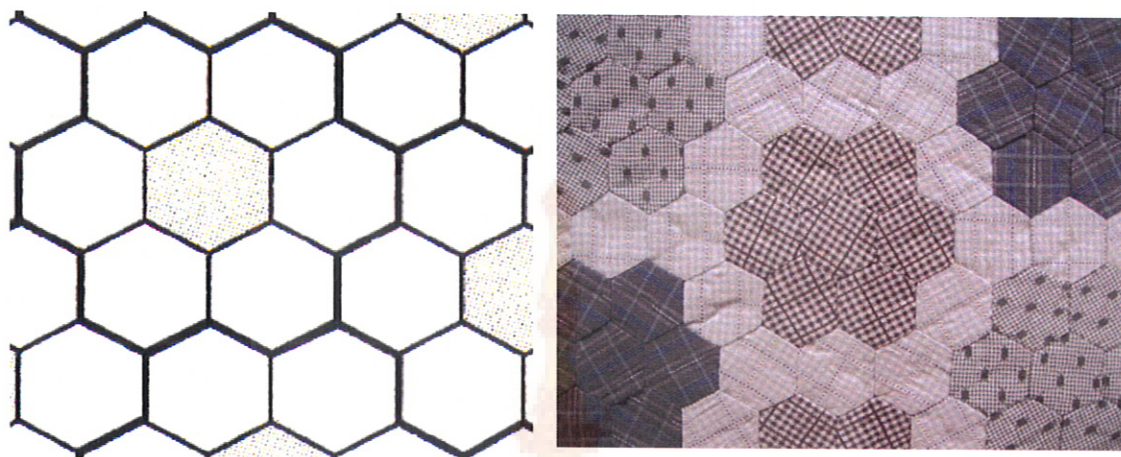
ขั้นที่ 8 การรีดต้องจับตะเข็บตรงมุมรอยต่อแต่ละชิ้นวางให้สลับเข้ามุม เพื่อให้ตะเข็บด้านหลังแบนราบ และการต่อผ้าแต่ละชิ้น มุมตรงกันสวยงาม (ภาพที่ 3.16)

ขั้นที่ 9 การวางแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋า ใช้ดินสอเขียนผ้าขีดรอยแนวตะเข็บไว้ และยังไม่ตัดตามแบบตัดจนกว่าจะควิลท์เสร็จ

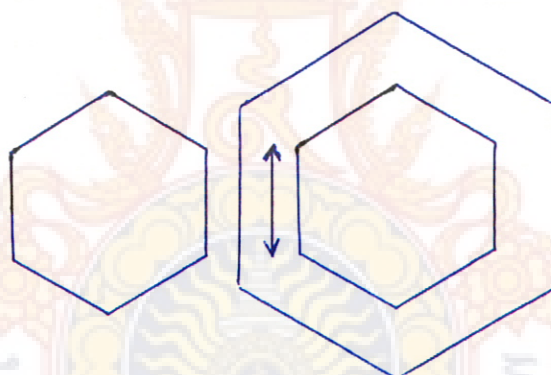

ภาพที่ 3.17 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าถือแบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม

ขั้นตอนการสร้างแบบตัดและตัดเย็บแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า

ภาพที่ 3.18 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า

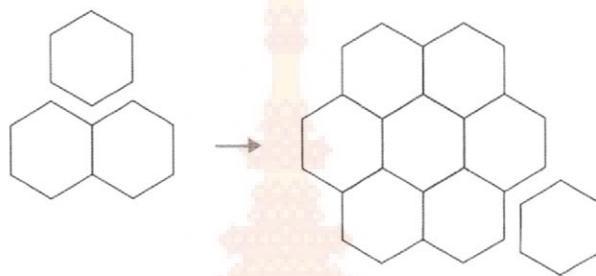

ภาพที่ 3.19 แบบตัดและการเผื่อตะเข็บแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า

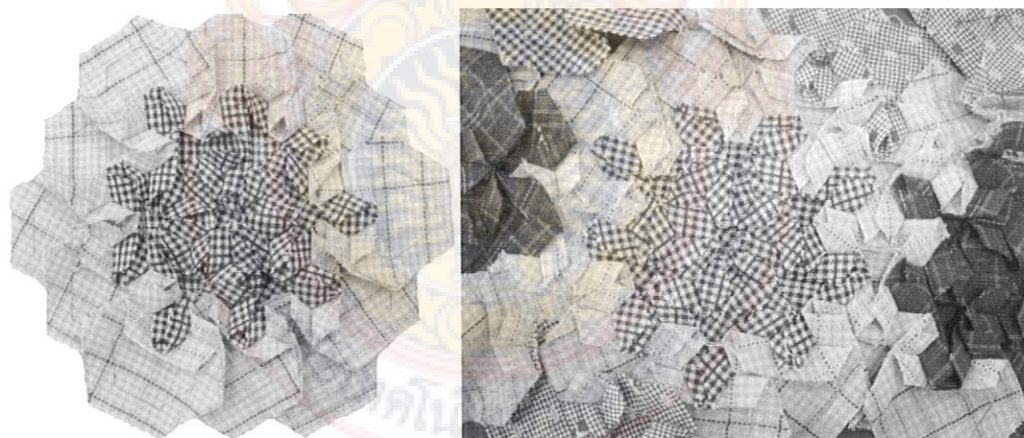
- ขั้นที่ 1 สร้างแบบตัดจากกระดาษแข็ง เผื่อตะเข็บโดยรอบแบบตัด 1 เซนติเมตร (ภาพที่ 3.19)
- ขั้นที่ 2 ตัดผ้าตามเกรน
- ขั้นที่ 3 ใช้ปากกาถูกลิ้นขีดตามแบบตัด ลงบนผ้าทุกชิ้น
- ขั้นที่ 4 ให้เข็มหมุดกลัดให้รอยที่ขีดเส้นแต่ละชิ้นให้ตรงกัน ต่อกันที่ละด้านเท่านั้น
- ขั้นที่ 5 เนาตามรอยที่ขีดเส้นไว้ตามแนวเข็มหมุด
- ขั้นที่ 6 ใช้วิธีการคันถี่ ๆ ด้วยมือ ร้อยด้ายใส่เข็ม 2 เส้น เริ่มคันห่างจากมุมของแบบตัด 0.3 เซนติเมตร หันเข้าหามุม แล้วจึงหมุนกลับ คันถี่ ๆ จนถึงที่สุดที่มุมของแบบตัดอีกด้านหนึ่ง จึงผูกด้าย

โดยใช้ด้ายพันหัวเข็มแล้วดึง แทะเข็มย้อนกลับ 1 ฝีเข็มจึงตัดปลายด้าย การทำแบบนี้เพื่อให้ปมด้ายที่เริ่มต้นไม่หลุด และการเข้ามุมกับชั้นอื่น ๆ ตะเข็บด้านหลังไม่หนา การต่อผ้าแต่ละชั้นมุมตรงกัน ไม่ควรดันจนถึงริมตะเข็บเพราะทำให้ตะเข็บด้านหลังหนาและมุมไม่ตรงกัน เมื่อเย็บเสร็จต้องแกะด้ายเนาออกทุกครั้ง

ขั้นที่ 7 ต่อลายที่ตะเข็บด้าน จนได้ขนาดของแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋าโดยให้ใหญ่กว่าแบบตัดประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร เพราะเมื่อนำไปนูนกับใยอัด มีการย่นและหดตัว

ภาพที่ 3.20 วิธีการต่อลายแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า
ที่มา: กาญจนา เอนอ่อน, บรรณาธิการ. 2550: 25

ภาพที่ 3.21 ตะเข็บด้านหลังแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า

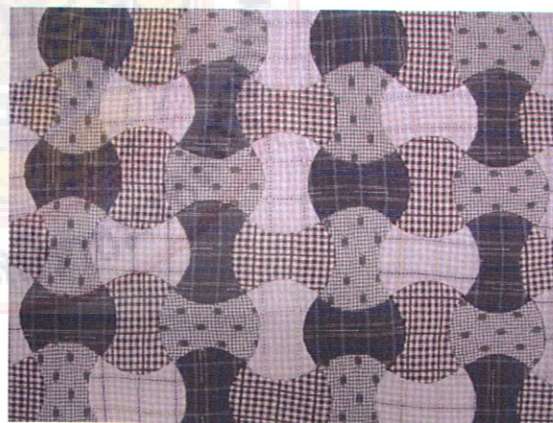
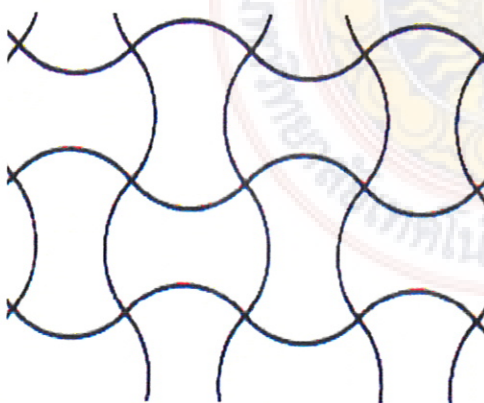
ขั้นที่ 8 การรีดต้องจับตะเข็บตรงมุมรอยต่อแต่ละชั้นวางให้สลับเข้ามุม เพื่อให้ตะเข็บด้านหลังแบนราบและการต่อผ้าแต่ละชั้น มุมตรงกันสวยงาม (ภาพที่ 3.21)

ขั้นที่ 9 การวางแผนตัดด้านหน้าของกระเป๋า ใช้ดินสอเขียนผ้าชีครอยแนวตะเข็บไว้ และยังไม่ตัดตามแบบตัด จนกว่าจะควิลท์เสร็จ

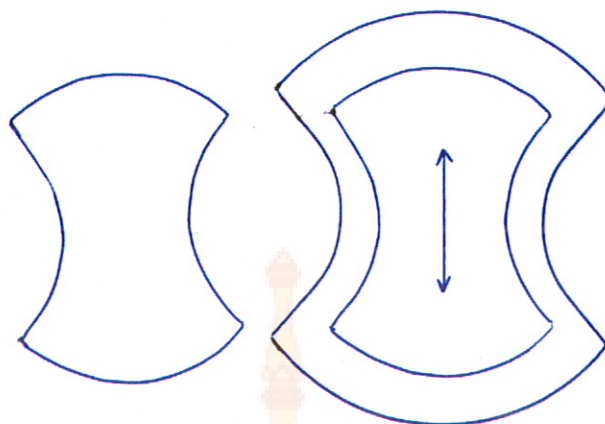

ภาพที่ 3.22 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าถือ
แบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า

ขั้นตอนการสร้างแบบตัดและตัดเย็บแบบที่ 5 ลายโค้ง

ภาพที่ 3.23 รูปแบบและการวางลายต่อผ้าแบบที่ 5 ลายโค้ง

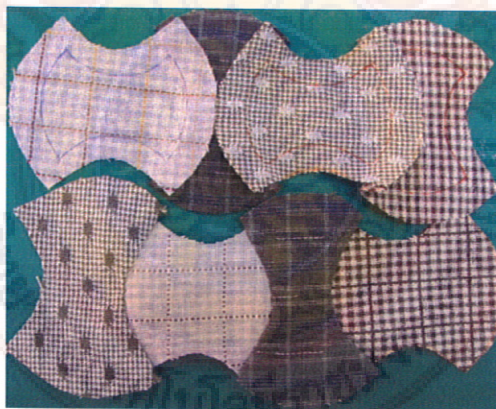
ภาพที่ 3.24 แบบตัดและการเผื่อตะเข็บแบบที่ 5 ลายโค้ง

ขั้นที่ 1 สร้างแบบตัดจากกระดาษแข็ง เผื่อตะเข็บโดยให้แบบตัดด้านบนและด้านล่าง (ส่วนโค้ง) ของแบบตัด 1 เซนติเมตร ด้านข้าง (ส่วนเว้า) ของแบบตัด 0.75 เซนติเมตร (ภาพที่ 3.24)

ขั้นที่ 2 ตัดผ้าตามเกรน

ขั้นที่ 3 ใช้ปากกาถูกลิ้น ชีดตามแบบตัด ลงบนผ้าทุกชิ้น

ขั้นที่ 4 ด้านข้าง (ส่วนเว้า) ของแบบตัดใช้กรรไกร ขลิบเกือบชิดเส้นที่ขีดห่างกันประมาณ 1 เซนติเมตร

ภาพที่ 3.25 การต่อผ้าแบบที่ 5 ลายโค้ง

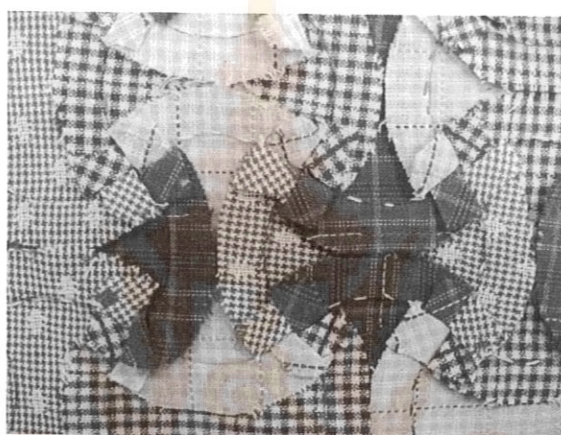
ขั้นที่ 5 นำส่วนโค้งต่อเข้ากับส่วนเว้าที่ขลิบไว้ (ภาพที่ 3.25)

ขั้นที่ 6 ใช้เข็มหมุดกลัดถี่ ๆ ใ้รรอยที่ขีดเส้นแต่ละชิ้นตรงกันต่อกันที่ละด้านเท่านั้น

ขั้นที่ 7 เนาตามรอยที่ขีดเส้นไว้ ตามแนวเข็มหมุด

ขั้นที่ 8 ใช้วิธีการด้นถี่ ๆ ด้วยมือ ร้อยด้ายใส่เข็ม 2 เส้น เริ่มด้นห่างจากมุมของแบบตัด 0.3 เซนติเมตร หันเข้าหามุม แล้วจึงหมุนกลับ ด้นถี่ ๆ จนถึงสิ้นสุดที่มุมของแบบตัดอีกด้านหนึ่ง จึงผูกด้าย โดยใช้ด้ายพันหัวเข็มแล้วดึง แทะเข็มย้อนกลับ 1 ฝีเข็มจึงตัดปลายด้าย การทำแบบนี้เพื่อให้ปมด้ายที่เริ่มต้นไม่หลุดและการเข้ามูมกับชั้นอื่น ๆ ตะเข็บด้านหลังไม่หนา การต่อผ้าแต่ละชั้นมูมตรงกัน ไม่ควรด้นจนถึงริมตะเข็บเพราะทำให้ตะเข็บด้านหลังหนาและมูมไม่ตรงกัน เมื่อเย็บเสร็จต้องเลาะด้ายเนาออกทุกครั้ง

ขั้นที่ 9 ต่อลายที่ละด้าน จนได้ขนาดของแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋า โดยให้ใหญ่กว่าแบบตัดประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร เพราะเมื่อนำไปพบกับใยอัด มีการย่นและหดตัว

ภาพที่ 3.26 การต่อผ้าด้านหน้าและตะเข็บด้านหลังแบบที่ 5 ลายโค้ง

ขั้นที่ 10 การรีดต้องจับตะเข็บตรงมูมรอยต่อแต่ละชั้น วางให้สลับเข้ามูม เพื่อให้ตะเข็บด้านหลังแบนราบ และการต่อผ้าแต่ละชั้น มูมตรงกันสวยงาม (ภาพที่ 3.26)

ขั้นที่ 11 การวางแบบตัดด้านหน้าของกระเป๋า ใช้ดินสอเขียนผ้าขีดรอยแนวตะเข็บไว้ และยังไม่ตัดตามแบบตัด จนกว่าควิลท์เสร็จ

ภาพที่ 3.27 การออกแบบลายต่อผ้าบนกระเป๋าลือแบบที่ 5 ลายโค้ง

วิธีการเย็บประกอบกระเป๋า

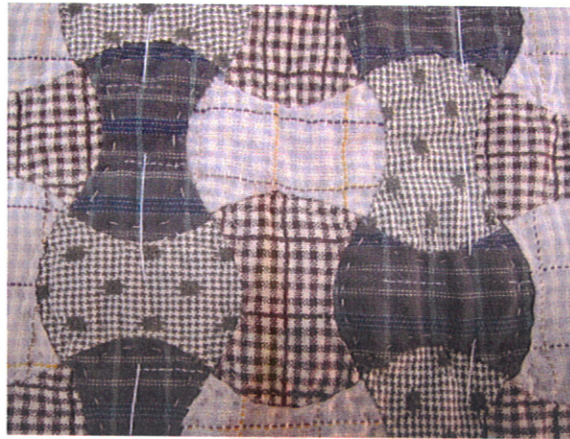
ขั้นที่ 1 เย็บชิ้นลายต่อผ้ากับผ้าทำตัวกระเป๋า

ขั้นที่ 2 รีดตะเข็บให้เรียบ

ภาพที่ 3.28 การเนาติดกับใยอัดพอลิเอสเตอร์

ขั้นที่ 3 ปูผ้าทำกระเป๋าลงบนใยอัดพอลิเอสเตอร์ เน้นให้ติดกัน (ภาพที่ 3.28)

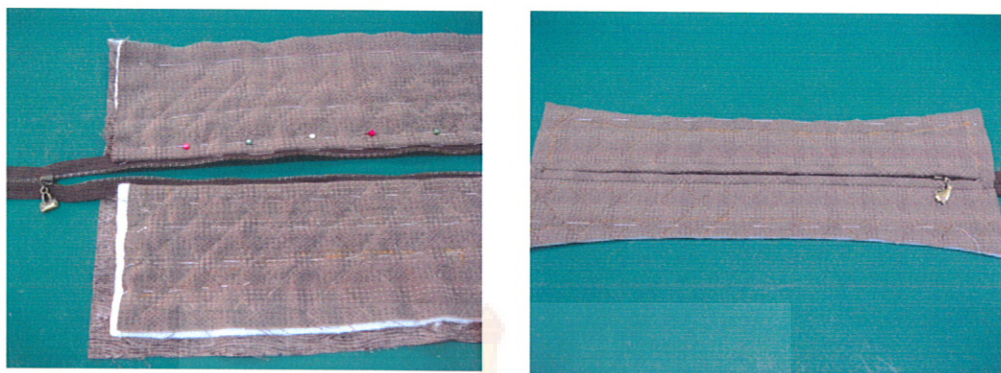
ภาพที่ 3.29 การควิลท์ด้วยมือ

ขั้นที่ 4 ควิลท์ด้วยมือ ใช้ด้ายสำหรับควิลท์ ทำตามลายที่ต่อผ้า (ภาพที่ 3.29)

ภาพที่ 3.30 การก๊วนปากกระเป๋า

ขั้นที่ 5 นำผ้าก๊วนมาเนาและเย็บปากกระเป๋า พับริมผ้าก๊วนตลบกลับมา สอยปิดให้เรียบ วางผ้าตัวกระเป๋าคิวท์แล้วซ้อนได้ผ้าต่ออีกชั้นหนึ่งเป็นกระเป๋าซ้อน (ภาพที่ 3.30)

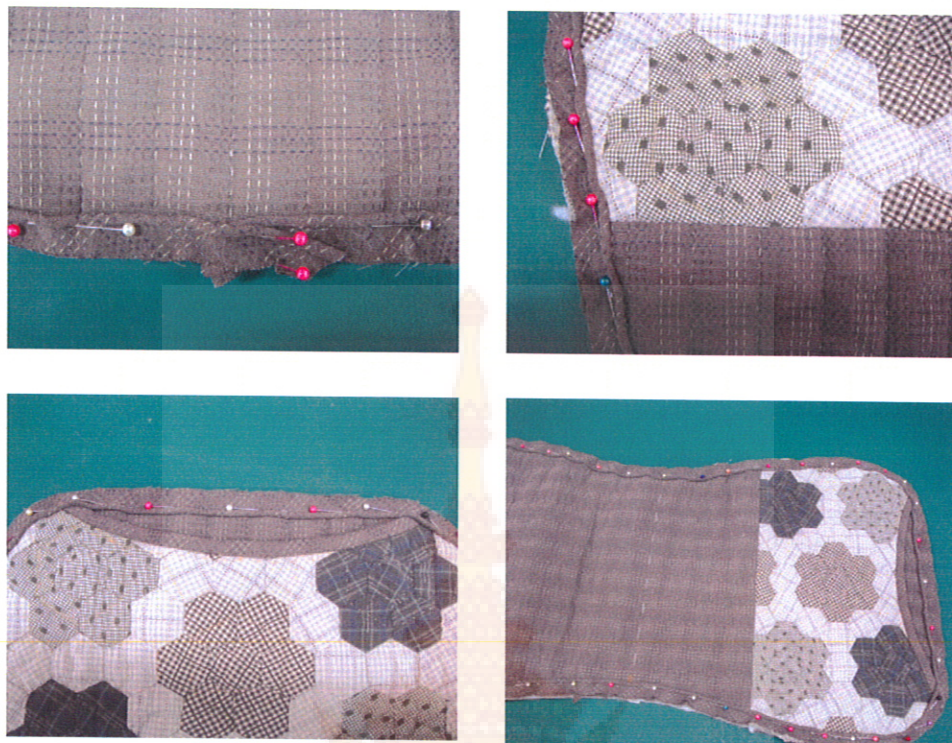
ภาพที่ 3.31 การติดชิปปากกระเป๋

ขั้นที่ 6 ควิลท์ผ้าปากกระเป๋ส่วนบน นำชิปมาวางตรงกลางระหว่างผ้าตัวและผ้าซับใน (ภาพที่ 3.31)

ภาพที่ 3.32 ส่วนบนของปากกระเป๋

ขั้นที่ 7 ทำขึ้นด้านข้างกระเป๋ ควิลท์ด้วยมือก่อนนำมาเย็บต่อกับส่วนที่เป็นปากกระเป๋ทั้ง 2 ข้าง พร้อมกับซับใน (ภาพที่ 3.32)

ภาพที่ 3.33 การเนาผ้าก๊ว้น

ขั้นที่ 8 นำผ้าก๊ว้นหุ้มเชือกเนารอบกระเป๋า แล้วเย็บให้ชิดด้านที่เป็นเชือกมากที่สุด
(ภาพที่ 3.33)

ภาพที่ 3.34 การประกอบกระเป๋า

ขั้นที่ 9 ประกอบชิ้นตัวกระเป๋ากับชิ้นปากกระเป๋า ด้วยวิธีการเนาและดันถอยหลังด้วยมือ ใช้ด้ายควิลท์ 2 เส้น (ภาพที่ 3.34)

ขั้นที่ 10 นำผ้าซับในก้อนที่ตะเข็บด้านในกระเป๋า

ภาพที่ 3.35 การประกอบหูกระเป๋า

ขั้นที่ 11 วัดกึ่งกลางของปากกระเป๋าวางออกไปด้านละ 3 นิ้ววางหูกระเป๋าสำเร็จรูปบนตำแหน่ง ใช้ด้ายควิลท์สี่เดียวกับหู 4 เส้น ดันถอยหลังตามรูของหูกระเป๋า (ภาพที่ 3.35)

ขั้นที่ 12 เก็บด้ายเนาและด้ายส่วนเกินออกให้เรียบร้อย

2. การศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุนที่มีต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าท่อ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยวิธีการเลือกกลุ่มอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 80 คน เป็นผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3. การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าท่อ โดยผู้วิจัยนำผลการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมาพัฒนาวิธีการต่อผ้า โดยผู้วิจัยจะพัฒนาวิธีการต่อผ้ากับนักศึกษา 3 กลุ่ม ทดลองทำการต่อผ้า 3 วิธี โดยการประเมินนักศึกษาจากการสังเกต สัมภาษณ์และนำขั้นตอนการต่อผ้าไปเผยแพร่กับชาวบ้านในชุมชนที่ผลิตกระเป๋าท่อจำหน่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเรื่องการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ ในแบบสอบถามจำนวน 1 ชุดแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุนที่ประเมินการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าด้านลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบ ความนิยม ราคา และระยะเวลาในการใช้กระเป๋า โดยเป็นแบบสอบถามเลือกตามรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ โดยใช้ศิลปะการต่อผ้าเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแปลค่าดังนี้

- 1 หมายถึง ความพึงพอใจต่อขนาดและรูปแบบลายบนกระเป๋าคือที่ได้จากวิธีการต่อผ้าน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจต่อขนาดและรูปแบบลายบนกระเป๋าคือที่ได้จากวิธีการต่อผ้าน้อย
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจต่อขนาดและรูปแบบลายบนกระเป๋าคือที่ได้จากวิธีการต่อผ้าปานกลาง
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจต่อขนาดและรูปแบบลายบนกระเป๋าคือที่ได้จากวิธีการต่อผ้ามาก
- 5 หมายถึง ความพึงพอใจต่อขนาดและรูปแบบลายบนกระเป๋าคือที่ได้จากวิธีการต่อผ้ามากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ และจากการสังเกตกลุ่มนักศึกษาที่พัฒนาวิธีการต่อผ้า 3 วิธี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การแจกแบบสอบถามและแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำตัวอย่างผลิตภัณฑ์การต่อผ้าบนกระเป๋าคือ โดยใช้ศิลปะการต่อผ้า ใช้ประกอบการประเมินผลความพึงพอใจ
3. เก็บรวบรวมข้อมูลการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ โดยใช้ศิลปะการต่อผ้า จากคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ระหว่างวันที่ 19 - 23 เมษายน 2553 เป็นเวลา 5 วัน

4. นำแบบต่อผ้าบนกระเป๋าก๊อแบบที่อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ฟังพอใจมากที่สุดมาพัฒนาวิธีการต่อผ้า 3 วิธี โดยนักศึกษา 10 คน ผู้วิจัยจะสังเกต สัมภาษณ์และประเมินผลงานการต่อผ้าของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและประเมินผลความ ฟังพอใจแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์การต่อผ้าบนกระเป๋าก๊อ โดยใช้สถิติการต่อ ผ้า ที่ใช้ผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง คือกระเป๋าก๊อที่มีลวดลายทั้งหมดจำนวน 5 แบบ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของ ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุนที่มีต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดื้อ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ ได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบ ความนิยม ราคา และระยะเวลาในการใช้กระเป๋า โดยเป็นแบบสอบถามเลือกตามรายการ (checklist) โดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ในการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดื้อ โดยใช้สถิติการต่อผ้า วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดื้อ วิเคราะห์จากการสังเกต สัมภาษณ์และผลงานการต่อผ้าของนักศึกษากลุ่มทดลอง

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาค้นคว้าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดื้อของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

การวิจัยครั้งนี้ได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบ ความนิยม ราคา และระยะเวลาในการใช้กระเป๋า ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบความ นิยม ราคา และระยะเวลาในการใช้กระเป๋า

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	4	5.00
หญิง	76	95.00
รวม	80	100.00
ตำแหน่ง		
อาจารย์	66	82.50
พนักงานสายสนับสนุน	14	17.50
รวม	80	100.00
อายุ		
21 - 30 ปี	14	17.50
31 - 40 ปี	13	16.25
41 - 50 ปี	30	37.50
มากกว่า 51 ปีขึ้นไป	23	28.75
รวม	80	100.00
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	4	5.00
10,001 - 20,000 บาท	21	26.25
20,001 - 30,000 บาท	26	32.50
30,001 - 40,000 บาท	21	26.25
40,001 บาทขึ้นไป	8	10.00
รวม	80	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบความนิยม ราคา และระยะเวลาในการใช้กระเป๋า

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ซื้อกระเป๋าด้วยเหตุผลใด		
ชอบสะสม	9	11.25
ซื้อตามแฟชั่น	5	6.25
เพื่อใช้เอง	53	66.25
เพื่อให้เข้ากับเสื้อผ้า	4	5.00
เป็นของฝาก / ของขวัญ	9	11.25
รวม	80	100.00
นิยมใช้กระเป๋าผ้าที่ผลิตจากผ้าชนิดใด		
ผ้าฝ้าย	56	70.00
ผ้าไหม	8	10.00
ผ้าใยผสม	16	20.00
รวม	80	100.00
ขนาดของกระเป๋าผ้าที่นิยมใช้		
กระเป๋าเล็กแบบหิ้ว	3	3.75
กระเป๋าขนาดกลางแบบถือ	61	76.25
กระเป๋าขนาดใหญ่แบบสะพายไหล่	15	18.75
กระเป๋าเป้สะพายหลัง	1	1.25
รวม	80	100.00
ระยะเวลาที่เปลี่ยนกระเป๋าใบใหม่		
1 เดือน/ครั้ง	27	33.75
เดือน/ครั้ง	9	11.25
6 เดือน/ครั้ง	16	20.00
1 ปี/ครั้ง	28	35.00
รวม	80	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบความนิยม ราคา และระยะเวลาในการใช้กระเป๋า

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รูปแบบกระเป๋าที่นิยม		
แบบเรียบ	19	23.75
มีวัสดุตกแต่งเช่น เข็มขัด โบ	15	18.75
มีช่องในกระเป๋าหลายช่อง	46	57.50
รวม	80	100.00
ราคากระเป๋าที่สามารถซื้อได้		
100-299 บาท	10	12.50
300-499 บาท	11	13.75
500-699 บาท	13	16.25
700 บาท ขึ้นไป	46	57.50
รวม	80	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 95.00) ตำแหน่งอาจารย์ (ร้อยละ 82.50) อายุ 41-50 ปี มีมากที่สุด (ร้อยละ 37.50) รายได้ต่อเดือน 20,001- 30,000 บาท (ร้อยละ 32.50) ซื้อกระเป๋าด้วยเหตุผลเพื่อใช้เองส่วนมาก (ร้อยละ 66.25) นิยมใช้กระเป๋าที่ทำผลิตจากผ้าฝ้าย ส่วนมาก (ร้อยละ 70.00) ขนาดของกระเป๋าที่นิยมใช้กระเป๋ขนาดกลางแบบถือ ส่วนมาก (ร้อยละ 76.25) ระยะเวลาที่เปลี่ยนกระเป๋าใบใหม่ 1 ปี/ครั้ง มีมากที่สุด (ร้อยละ 35.00) ส่วนรูปแบบกระเป๋านิยมแบบมีช่องในกระเป๋าหลายช่อง (ร้อยละ 57.50) สำหรับราคากระเป๋าที่สามารถซื้อได้ ราคา 700 บาท ขึ้นไป (ร้อยละ 57.50)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยี
คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงาน
สายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ในการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากือโดยใช้ศิลปะการต่อผ้า จำนวน 5 แบบ ตัวแปรดังกล่าว
แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสาย
สนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
(n = 80)

ความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
แบบที่ 1 ลายขัด			
ขนาดของลาย	3.94	0.92	มาก
รูปแบบของลาย	4.51	0.64	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.21	0.74	มาก
แบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน			
ขนาดของลาย	3.90	1.00	มาก
รูปแบบของลาย	3.79	1.08	มาก
โดยภาพรวม	3.88	1.01	มาก
แบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม			
ขนาดของลาย	4.04	0.88	มาก
รูปแบบของลาย	3.84	0.97	มาก
โดยภาพรวม	3.93	0.91	มาก
แบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า			
ขนาดของลาย	4.41	0.67	มาก
รูปแบบของลาย	4.55	0.50	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.46	0.62	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงาน
สายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
กรุงเทพ

(n = 80)

ความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
แบบที่ 5 ลายโค้ง			
ขนาดของลาย	4.20	0.70	มาก
รูปแบบของลาย	4.18	0.71	มาก
โดยภาพรวม	4.19	0.70	มาก
รวม	4.13	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ความพึงพอใจต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แบบที่พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 แบบ และ มาก 3 แบบ โดยแบบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยม ด้านเท่า แบบที่ 1 ลายขีด และแบบที่ 5 ลายโค้ง ($\bar{X} = 4.55, 4.51$ และ 4.18 ตามลำดับ) ส่วนแบบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ แบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ($\bar{X} = 3.79$)

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดู

การวิจัยครั้งนี้ได้สอบถาม สังเกต และสัมภาษณ์วิธีการต่อผ้าจากนักศึกษาสาขาวิชาแฟชั่น และออกแบบเครื่องแต่งกาย และประเมินผลงานการต่อผ้าแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า โดย นักศึกษาทดลองทำทั้ง 3 วิธี ดังนี้

การทดลองวิธีที่ 1 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยใช้กระดาษเป็นต้นแบบ

ผู้ทำการเย็บแม้ไม่มีทักษะ ความชำนาญหรือพื้นฐานมาก่อน ก็สามารถทำได้เนื่องจากมีแบบ กระดาษเป็นต้นแบบ เนาริมผ้าทุกด้านให้เสมอริมกระดาษ แล้วจึงนำไปเย็บต่อกันแต่ละชิ้น

ข้อดี ไม่ต้องลอกลายบนผ้า มีแบบกระดาษสามารถพับริมผ้าให้เสมอกระดาษ ง่ายต่อการเย็บ ใช้วิธีเย็บพันริม ทำให้ผลงานที่ได้มีความสวยงาม เรียบร้อย ตะเข็บแข็งแรง

ข้อจำกัด ใช้เวลาค่อนข้างมาก เสียเวลาในการเนาแบบกระดาษลงบนผ้าทุกชิ้น

การทดลองวิธีที่ 2 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยไม่ใช้แบบกระดาษ

ผู้ทำการเย็บต้องมีพื้นฐานมาก่อน ในการเย็บต้องใช้ความระมัดระวังในการต่อตะเข็บแต่ละชิ้น เนื่องจากต้องกำหนดให้มุมแต่ละมุมตรงกันและการเย็บต้องให้ตะเข็บตรงกันด้วย

ข้อดี แม้เย็บไม่ตรงเส้นก็มองไม่เห็นข้อบกพร่อง

ข้อจำกัด ต้องลอกลายลงบนผ้าด้านผิวก่อนทุกชิ้น การต่อลายอาจเกิดการสับสน ต่อผิวด้านมีลักษณะเฉพาะในการรีดตะเข็บ ใช้เวลาค่อนข้างมาก

การทดลองวิธีที่ 3 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยการเย็บด้านหน้า

ผู้ทำการเย็บต้องมีพื้นฐานมาก่อนและมีความชำนาญในการเย็บมากพอสมควรจึงจะทำได้สวยงาม เนื่องจากต้องวางลายให้ตรงตามรูปแบบที่กำหนด ต้องใช้ความพยายามสูงเป็นพิเศษ

ข้อดี ใช้เวลาน้อยที่สุด

ข้อจำกัด ต้องลอกลายลงบนผ้าด้านถูก ทำให้มองเห็นเส้นคินสอ การเย็บต้องเย็บบนด้านถูก ทำให้เห็นเส้นด้ายบนผ้า ผู้เย็บต้องมีความชำนาญ เพื่อให้ได้ลายตามต้องการ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ

การวิจัยครั้งนี้อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือดังแสดงในตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	การเลือกลายควรเลือกให้เข้ากับขอบนอกของกระเป๋า เช่น กระเป๋ามีส่วนโค้งควรเลือกลายที่เป็นแบบโค้ง	6
2	การต่อลายควรให้อยู่ในส่วนกลางของลายที่ใช้	5
3	การใช้สีในลวดลายควรมีสีสันสดใส	4
4	การให้สีในลวดลายต้องให้มองดูมีมิติ มีแสงเงาตามจริง	3
5	รูปทรงของกระเป๋าควรปรับปรุงให้มีการทรงตัวที่ดีกว่านี้	3
6	แบบของกระเป๋าควรเป็นแบบเรียบ ๆ มีน้ำหนักเบา ภายในมีที่ใส่ของหลายช่อง สามารถถือและคล้องไหล่ได้	2

จากตารางที่ 4.3 พบว่า อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดูเรียงตามลำดับดังนี้

การเลือกสายควรเลือกให้เข้ากับขอบนอกของกระเป๋า เช่น กระเป๋ามีส่วนโค้งควรเลือกสายที่เป็นแบบโค้ง การต่อสายควรให้จบในส่วนของลายที่ใช้ การใช้สีในลวดลายควรมีสันสดใส การให้สีในลวดลายต้องให้มองดูมีมิติ มีแสงเงาตามจริง รูปทรงของกระเป๋าควรปรับปรุงให้มีการทรงตัวที่ดีกว่านี้ แบบของกระเป๋าควรเป็นแบบเรียบ ๆ น้ำหนักเบา ภายในมีที่ใส่ของหลายช่อง สามารถถือและคล้องไหล่ได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่มีต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดู และพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดู

การศึกษาครั้งนี้ประชากร คือ อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 100 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamané ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน โดยอาศัยความร่วมมือจากอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพในการตอบแบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบวัตถุประสงค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบ ความนิยม ราคา และระยะเวลาในการใช้กระเป๋า

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ในการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดู โดยใช้สเกลการต่อผ้า ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดู วิเคราะห์จากการสังเกต สัมภาษณ์และผลงานการต่อผ้าของนักศึกษากลุ่มทดลอง

ตอนที่ 4 เป็นการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าดู ของอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จากนั้นผู้วิจัยได้ติดตาม

เก็บแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ สรุปผลได้ดังนี้ คือ

1. ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ส่วนมากเป็นเพศหญิง ตำแหน่งอาจารย์ อายุ 41-50 ปี รายได้ต่อเดือน 20,001- 30,000 บาท ซื้อกระเป๋าด้วยเหตุผลเพื่อใช้เองส่วนมาก นิยมใช้กระเป๋าผ้าที่ผลิตจากผ้าฝ้ายส่วนมาก ขนาดของกระเป๋าผ้าที่นิยม ใช้กระเป๋ากลางแบบถือ ระยะเวลาที่เปลี่ยนกระเป๋าใบใหม่ 1 ปี/ครั้ง ส่วนรูปแบบกระเป๋านิยมแบบมีช่องในกระเป๋าหลายช่อง สำหรับราคากระเป๋าที่สามารถซื้อได้ ราคา 700 บาท ขึ้นไป

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แบบที่พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 แบบ เรียงตามลำดับ ได้แก่ แบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า และแบบที่ 1 ลายขัด มีความพึงพอใจมาก 3 แบบ ได้แก่ แบบที่ 5 ลายโค้ง แบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยมและแบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

3. ผลการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองได้ทำทั้ง 3 วิธี มีความคิดเห็นว่าการต่อผ้าแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า วิธีที่ 1 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยใช้กระดาษเป็นต้นแบบ พับริมผ้าทุกด้านให้เท่ากับแบบกระดาษ นำแต่ละชิ้นมาเย็บต่อกัน โดยวิธีสอยพับริมถี่ ๆ ต่อกันจนจบลายที่กำหนด เป็นวิธีที่ดีที่สุด และจากผลการประเมินผลงานการต่อผ้าพบว่า การพับริมเรียบร้อย สวยงาม ตะเข็บแข็งแรง แม้ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนก็สามารถทำได้ดี

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ มีดังนี้ การเลือกลายควรเลือกให้เข้ากับขอบนอกของกระเป๋า เช่น กระเป๋ามีส่วนโค้งควรเลือกลายที่เป็นแบบโค้ง การต่อลายควรให้จบในส่วนของลายที่ใช้ การใช้สีในลวดลายควรมีสีสันสดใส การให้สีในลวดลายต้องให้มองดูมีมิติ มีแสงเงาตามจริงรูปทรงของกระเป๋าควรปรับปรุงให้มีการทรงตัวที่ดีกว่านี้ แบบของกระเป๋าควรเป็นแบบเรียบ ๆ มีน้ำหนักเบา ภายในมีที่ใส่ของหลายช่อง สามารถถือและคล้องไหล่ได้

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากรูปแบบโดยรูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า แบบที่ 1 ลายขัด และแบบที่ 5 ลายโค้ง ทั้งนี้เนื่องจากผ้าที่นำมาต่อลายเป็นลักษณะลายเรขาคณิตที่มีลายเส้น รูปแบบต่าง ๆ มีสีสันหลากหลาย และดึงดูดความสนใจผู้ใช่มากกว่าผ้าพื้น ตามที่ พิมพ์ทอง ไวยานนท์. (2547) สรุปว่า ผ้าพื้นที่ไม่มีความลวดลายใด ๆ มีสีให้เลือกมาก มักจะดึงดูดความสนใจไม่น้อยกว่าผ้าที่มีความลวดลาย นอกจากนี้วิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือแบบที่ 4, 1 และ 5 ใช้เทคนิคการต่อผ้าหลายรูปแบบ ทั้งเส้นตรง เส้นนอน เส้นซิกแซก เส้นโค้ง สร้างสรรค์ลายที่ประณีตไม่เหมือนกัน ทำให้ลายผ้าที่ต่อบนกระเป๋าลือดูมีคุณค่าสำหรับผู้พบเห็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิลเลียม เดมเปียม (2549) ที่สรุปว่า นักออกแบบที่ดีต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถสร้างสรรค์งานได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีการลอกเลียนแบบใคร สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตติมา เต่าทองคำและคณะ (2549) ที่ศึกษาการออกแบบเสื้อแขนปกกว้างยาวโดยใช้ศิลปะการต่อผ้า ผลการศึกษพบว่า ขนาดและรูปแบบของลายได้รับความนิยมพึงพอใจในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมในการตกแต่งลงบนตัวเสื้อทุกลายได้รับความนิยมพึงพอใจในระดับมาก และความเหมาะสมของการใช้สีลายดอกไม้ ลายกระเบื้องได้รับความนิยมพึงพอใจในระดับมากที่สุด

2. การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ จากการสังเกต การประเมินผลงาน และสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า การต่อผ้าแบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า โดยใช้กระดาษเป็นต้นแบบและวิธีการสอยพันเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ลายหกเหลี่ยมด้านเท่ามีมุมตรงกันทุกมุม วิธีการเย็บโดยสอยพันริมทำให้ตะเข็บแข็งแรง ทนทาน มีความประณีต เรียบร้อย สวยงาม ความรู้สึกของผู้ทดสอบรู้สึกมั่นใจในการต่อลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Wood (2000 : 18) ที่สรุปว่า การต่อผ้าโดยวิธีการสอยพันริม วิธีนี้จะต้องรัดพับริมผ้าเข้ามาตามแนวตะเข็บและเนาผ้าแต่ละชั้นไว้ จากนั้นจับประกบกัน โดยหันด้านถูกเข้าหากัน สอยพันริมถี่ ๆ ตามแนวตะเข็บ วิธีนี้จะแข็งแรงกว่าเย็บด้วยตะเข็บด้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าทู มีข้อเสนอแนะผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าทู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์และพนักงานสายสนับสนุน คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นมหาวิทยาลัยด้านวิชาชีพ จึงนิยมใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่ทำจากผ้า โดยมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการผลิตและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ โดยใช้ศิลปะการตกแต่งผ้า ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. การนำลวดลายมาใช้ ควรลดขนาดของลายให้เหมาะสมกับขนาดของกระเป๋าทู เพื่อให้ลายแต่ละลายจบในส่วนที่นำมาใช้
2. การเลือกผ้า ควรเลือกผ้าที่มีลักษณะการทอคล้ายคลึงกัน เช่น ความหนาแน่นของเส้นด้ายในการทอ ผ้าทอเนื้อหยาบจะเจ็บจะถูง่าย
3. การเลือกสี ถ้าใช้สีสดใสหรือสีตามแฟชั่น อาจได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่องการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าทู ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาวิจัยเรื่อง

1. ศึกษาการพัฒนาบทเรียน อี - เลิร์นนิ่ง เรื่องการต่อผ้าขั้นพื้นฐาน
2. ศึกษาการต่อผ้าในรูปแบบของการเล่าเรื่อง หรือเลียนแบบธรรมชาติ
3. ศึกษาการใช้ผ้าไหมในการต่อผ้าบนกระเป๋าทู
4. ศึกษาการพัฒนารูปทรงของกระเป๋าทู

บรรณานุกรม

“กระเป๋างานQuilt” 2553. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.vanidaquilts.com/index.php?mode=3&art=360549>(วันที่สืบค้น 17 เมษายน 2553)

กาญจนา เอนอ่อน, บรรณาธิการ. 2550. *Easy Guilt & Patchwork. Step by Step.* ของการเย็บต่อผ้าให้เป็นลวดลาย. กรุงเทพฯ. บ้านและสวน.

กัญญา ภัทรกุลอมร, ขจีรัฐ ภิรมย์ธรรมศิริ, กุลชนิษฐ์ ราชนบุญวัฒน์ และสุชีลักษณ์ ไกรสุวรรณ. 2552. ความพึงพอใจของนิสิตหญิง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อกระเป๋าทำจากผ้าไหมปั่น. ปริญญานิพนธ์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โกสุม สายใจ. 2540. สีและการใช้สี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

“ควิลท์ติ้ง”. เอลน์่าคลับ. 77(มกราคม-มีนาคม 2548): 20-27.

จิตติมา เต่าทองคำ, เสาวลักษณ์ ใจกล้าและปรัชญา พุทธสุวรรณ. 2549. การออกแบบเสื้อแขนค้างคาวโดยใช้ศิลปะการต่อผ้า แผนงานพิเศษปริญาตรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพฯ.

จักรเย็บผ้าพาฟฟ์. ม.ป.ป. คู่มือการใช้จักรพาฟฟ์ รุ่น 7530. ม.ป.ท.

ครุณี กัลยาวุฒิ, สุวรรณ ภิรมย์และอรรณพ โควงใจไพรวัลย์. 2551. การออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าไนต์บุ้กระบายความร้อนจากเศษรังไหม. แผนงานพิเศษปริญาตรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

ทวีศักดิ์ สาสงเคราะห์. 2549. ศึกษาและพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยสำหรับการป้องกันการกรีดกระเป๋า. วิทยานิพนธ์ อดิศารกรรมมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.

ทศกร, นามแฝง. “ควิลท์ คอนเนอร์”. ไทยแลนด์ ควิลท์แอนด์คราฟท์. 1 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2548): 012-013.

นวลแข ปาลิวนิช. 2526. ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย. กรุงเทพฯ: บริษัทซีเอ็ด บุ๊คส์ จำกัด (มหาชน).

น้ำฝน ชนะพันธ์, ปวีณา จันทวี และอมรา เรืองสุวรรณ. 2550. การตกแต่งกระเป๋าด้วยผ้าทอเกาะยอ. แผนงานพิเศษปริญญาตรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

“ผ้าและชุดKitของPak-Ka-Paohouse” 2553. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.pak-ka-paohouse.com/> (วันที่สืบค้น 17 เมษายน 2553)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2552. กรุงเทพฯ: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

พรรณทิพา พ่วงดี. 2548. โครงการออกแบบกระเป๋าโดยแรงบันดาลใจจากสไตลัวิกตอลเลียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปประดิษฐ์และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์.

พิมพ์ทอง ไวยยานันท์, บรรณาธิการ. 2547. ผ้าไทย กรุงเทพมหานคร: ศรีสยามการพิมพ์.

รุ่งเพชร ยืนเพ็ง. 2552. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการออกแบบกระเป๋าสตรีในงานอุตสาหกรรม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)สาขางานอุตสาหกรรมเครื่องหนัง วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ปริญญานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

“เรียนรู้เทคนิคการเย็บกระเป๋าและการทำ Patchwork/QuiltแบบBasic” 2553. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://www.pak-ka-paohouse.com/how_to/howto.html (วันที่สืบค้น 25 มกราคม 2553)

วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม. 2549. ศิลปะการตกแต่งลวดลายบนผ้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. ม.ป.ท.

สุรศักดิ์ อมรรัตน์ศักดิ์, เตือนใจ เกตุษา และบุญมี พันธุ์ไทย. 2545. **วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา 1**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย. 2545. **ศิลปะการต่อผ้า**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

_____. 2549. **ศิลปะการตกแต่งเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

“อุปกรณ์งาน ควิลท์ติ้ง”. **เอลน้าคลับ**. 81 (มกราคม-มีนาคม 2549): 26-27.

Barton, Julia. 1989. **The Art of Embroidery**. London: Merchurst.

“Flower Bag” 2553. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

[http://www.cosycountry.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538668905&](http://www.cosycountry.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538668905&Ntype=2)

Ntype=2 (วันที่สืบค้น 17 เมษายน 2553)

Innes, Miranda. 1992. **Rags to Rainbows**. London: Collins & Brown Limited.

James, Chris. 1997. **The Complete Serger Handbook**. New York: Sterling Publishing.

Seward, Linda. 2004. **The Complete Book of Patchwork, Quilting & Applique**. London: Octopus Publishing.

Singer. 1984. **Sewing Essentials**. Minnetonka, Minnesota: Cy De Cosse Incorporated.

_____. 1985. **Clothing Care & Repare**. Minnetonka, Minnesota: Cy De Cosse Incorporated.

_____. 1986. **Sewing Specialty Fabrics**. Minnetonka, Minnesota: Cy De Cosse Incorporated.

_____. 1987. **Timesaving Sewing**. Minnetonka, Minnesota: Cy De Cosse Incorporated.

_____. 1988. **Sewing for the Home** . Minnetonka, Minnesota: Cy De Cosse Incorporated.

Wood, Dorothy. 2000. **The Practical Encyclopedia of Sewing**. London: Anness Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ที่ 425 วันที่ 12/10/53

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ที่ ศธ. 0579.03/

วันที่ 12 เมษายน 2553

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ด้วยข้าพเจ้านางวิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 สาขาวิชาแฟชั่นและ
เทคโนโลยีเสื้อผ้า ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกายและนางสาวพรเพ็ญ อ็อกกังวาล ตำแหน่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์และออกแบบ
งานประดิษฐ์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ได้ดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิธีการต่อผ้า
บนกระเป๋าดือ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ในการตอบแบบสอบถามที่
แนบมาพร้อมนี้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วิไลรัตน์ 1/12

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม)

หัวหน้าโครงการ

วิไลรัตน์
เพื่อไม่ให้เกิดความ

ทัก

12/10/53

มอบตั้งแทน

วิไลรัตน์

12 เม.ย. 2553

บันทึกข้อความ

426 12/12/53

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ที่ ๐๕๗๙.๓๐/

วันที่ 12 เมษายน 2553

เรื่อง ขออนุญาตเชิญข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ด้วยข้าพเจ้านางวิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 สาขาวิชาแพชชั่นและเทคโนโลยีเสื้อผ้า ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกาย และนางสาวพรเพ็ญ อ็อกกังวาล ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์และออกแบบงานประดิษฐ์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าทือ โดยใช้งบประมาณผลประโยชน์ พ.ศ. 2553 ในการนี้ข้าพเจ้าขอความอนุเคราะห์ทาง คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ทำหนังสือออกเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญดังรายนามต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ ศศิธรโรจนชัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันธนี นิยาโธ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์และออกแบบงานประดิษฐ์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา สาขาวิชาแฟชั่นและเทคโนโลยีเสื้อผ้า ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

324 0446

10/1/2018 11:10:57 AM

Wm

12 120 53

อโธรม ๗๓
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม)
หัวหน้าโครงการวิจัย

เมื่อถึงเวลา

17 2 1981 2553

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ที่ ศร 0579.30/ 719

วันที่ 19 เมษายน 2553

เรื่อง ขออนุญาตเชิญข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ด้วยนางวิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 สาขาวิชาแฟชั่นและ
เทคโนโลยีเสื้อผ้า ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกาย และนางสาวพรเพ็ญ อ็อกกังวาล ตำแหน่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์และออกแบบ
งานประดิษฐ์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบน
กระเป๋าก็ก โดยใช้งบประมาณผลประโยชน์ พ.ศ. 2553 ในการนี้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ขอเรียน
เชิญผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ ศศิธรโรจนชัย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เป็น
แบบสอบถามความพึงพอใจ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือในการวิจัย ให้กับนางวิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม นางสาวพรเพ็ญ อ็อกกังวาล และขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์จริยา เดชกฤษธร)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

แบบสอบถาม การวิจัยเรื่องการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากือ

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากือแบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้สนใจที่ประเมินการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากือด้านลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ รายได้ต่อเดือนและความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผล ประโยชน์ รูปแบบ ความนิยม ราคา และระยะ เวลาในการใช้กระเป๋ากือ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากือโดยใช้ศิลปะการต่อผ้า แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับขนาดของลาย และรูปแบบของลายกระเป๋ากือ

กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความจริง เพื่อผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋ากือและขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเพ็ญ อื้ออังก์वाल

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

รหัสแบบสอบถาม 1

--	--	--

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความตามความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย

☐ 2

1. เพศ

☐ 1) ชาย☐ 2) หญิง☐ 3

2. ตำแหน่ง

☐ 1) อาจารย์☐ 2) พนักงานสายสนับสนุน☐ 4

3. อายุ

☐ 1) 21 - 30 ปี☐ 2) 31 - 40 ปี☐ 3) 41 - 50 ปี☐ 4) มากกว่า 51 ปีขึ้นไป☐ 5

4. รายได้ต่อเดือน

☐ 1) น้อยกว่า 10,000 บาท☐ 2) 10,001 - 20,000 บาท☐ 3) 20,001 - 30,000 บาท☐ 4) 30,001 - 40,000 บาท☐ 5) 40,001 บาทขึ้นไป☐ 6

5. ท่านซื้อกระเป๋าด้วยเหตุผลใด

☐ 1) ชอบสะสม☐ 2) ซื้อตามแฟชั่น☐ 3) เพื่อใช้เอง☐ 4) เพื่อให้เข้ากับเสื้อผ้า☐ 5) เป็นของฝาก / ของขวัญ☐ 6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

☐ 7

6. ท่านนิยมใช้กระเป๋าคือชนิดใด

- ☐ 1) ผ้าฝ้าย ☐ 2) ผ้าไหม
☐ 3) ผ้าใยผสม ☐ 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

☐ 8

7. ขนาดของกระเป๋าคือ

- ☐ 1) กระเป๋าเล็กแบบหิ้ว ☐ 2) กระเป๋ากลางแบบถือ
☐ 3) กระเป๋าขนาดใหญ่แบบสะพายไหล่ ☐ 4) กระเป๋าเป้สะพายหลัง

☐ 9

8. ระยะเวลาที่ท่านเปลี่ยนกระเป๋ามาใหม่

- ☐ 1) 1 เดือน/ครั้ง ☐ 2) 3 เดือน/ครั้ง
☐ 3) 6 เดือน/ครั้ง ☐ 4) 1 ปี/ครั้ง

☐ 10

9. รูปแบบกระเป๋าคือ

- ☐ 1) แบบเรียบ ☐ 2) มีวัสดุตกแต่งเช่น เข็มขัด โบ
☐ 3) มีช่องในกระเป๋าหลายช่อง ☐ 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

☐ 11

10. ราคากระเป๋าคือ

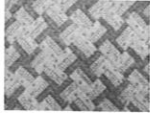
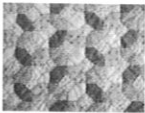
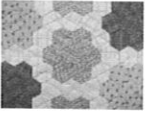
- ☐ 1) 100-299 บาท ☐ 2) 300-499 บาท
☐ 3) 500-699 บาท ☐ 4) 700 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าคือโดยการดู
และสัมผัสกระเป๋าคือจำนวน 5 ใบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านมากที่สุดโดยมี
เกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด	4 หมายถึง พึงพอใจมาก
3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง	2 หมายถึง พึงพอใจน้อย
1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด	

คำนิยาม ขนาดของลาย หมายถึง ลายที่ต่อผ้ามีขนาดเหมาะสมกับขนาดของกระเป๋าคือ
รูปแบบของลาย หมายถึง รูปแบบลายเหมาะสมกับการทำกระเป๋าคือ

รูปแบบ	รายการที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แบบที่ 1 ลายขัด 	1. ขนาดของลาย						A1.....
	2. รูปแบบของลาย						A2.....
	3. โดยภาพรวม						A3.....
แบบที่ 2 ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน 	1. ขนาดของลาย						B1.....
	2. รูปแบบของลาย						B2.....
	3. โดยภาพรวม						B3.....
แบบที่ 3 ลายหกเหลี่ยม 	1. ขนาดของลาย						C1.....
	2. รูปแบบของลาย						C2.....
	3. โดยภาพรวม						C3.....
แบบที่ 4 ลายหกเหลี่ยมด้านเท่า 	1. ขนาดของลาย						D1.....
	2. รูปแบบของลาย						D2.....
	3. โดยภาพรวม						D3.....
แบบที่ 5 ลายโค้ง 	1. ขนาดของลาย						E1.....
	2. รูปแบบของลาย						E2.....
	3. โดยภาพรวม						E3.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการต่อผ้าบนกระเป๋าลือ

คำชี้แจง หากท่านมีความคิดเห็นด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค การพัฒนาวิธีการต่อผ้า

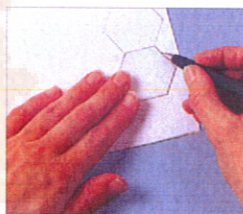
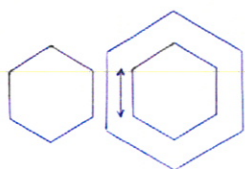
การพัฒนาวิธีการต่อผ้ารูปหกเหลี่ยม

วิธีที่ 1 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยใช้กระดาษเป็นต้นแบบ

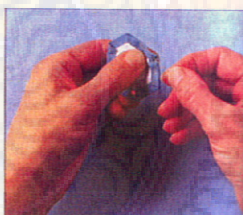
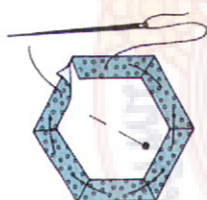
(Wood, Dorothy. 2000: 108 และ Seward, Linda. 2004: 72-73)

วิธีทำ

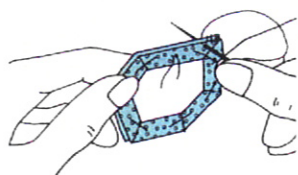
1. ตัดกระดาษ A 4 ตามแบบตัด เท่าจำนวนที่ต้องการ

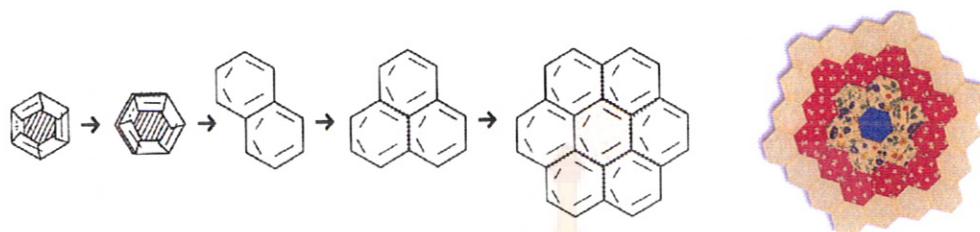
2. ตัดผ้าตามเกรน ใช้เข็มหมุดกดลัดแบบกระดาษลงบนผ้า พับริมผ้าให้เท่าแบบกระดาษ ทุกด้าน เนาโดยรอบ

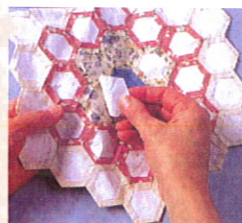
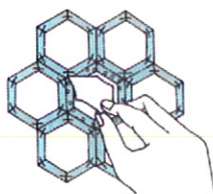
3. ประกบด้านถูกชนกัน สอยพันริมถี่ๆ ทำเช่นนี้ที่ละด้าน

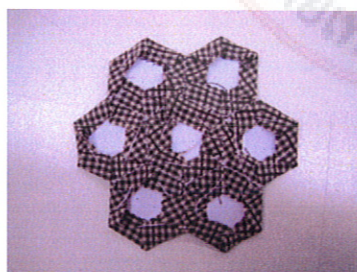
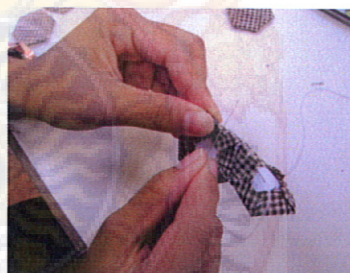
4. นำแต่ละชิ้นมาต่อกันจนครบลายที่กำหนด

5. แกะแบบกระดาษที่เนาไว้ออก

การทดลองวิธีที่ 1 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยใช้กระดาษเป็นต้นแบบ

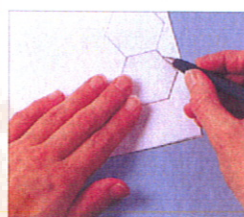
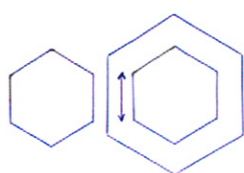
การทดลองวิธีที่ 1 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยใช้กระดาษเป็นต้นแบบ

ลำดับ ที่	ระยะเวลาที่ใช้ / ชั่วโมง	ทักษะใน การเขียน	ความทนทาน	ความ เรียบร้อย	ความสวยงาม	ความสะอาด
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

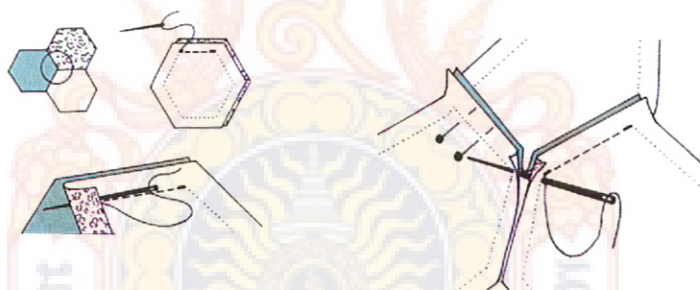
วิธีที่ 2 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยไม่ใช้แบบกระดาษ (Seward, Linda. 2004: 52)

วิธีทำ

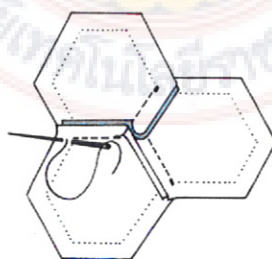
1. ตัดผ้าตามแบบตัด เท่าจำนวนที่ต้องการ ชีดเส้นตามแบบตัดด้วยปากกาถูกเส้นทางด้านผิวด้านของผ้า

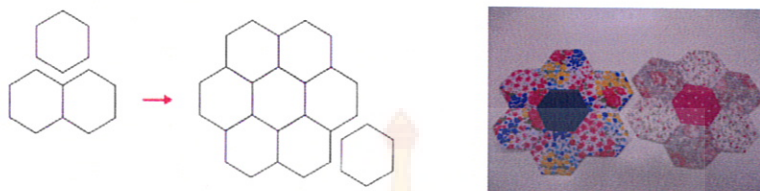
2. ใช้เข็มหมุดกดให้รอยที่ขีดเส้นแต่ละชิ้นตรงกัน คั่นถี่ ๆ จากมุมถึงมุม

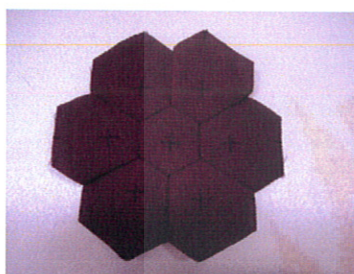
3. ต่อประสานลาย

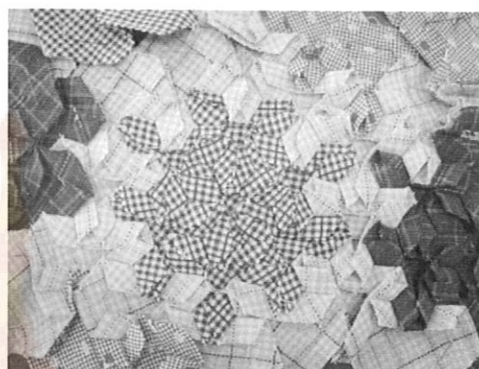
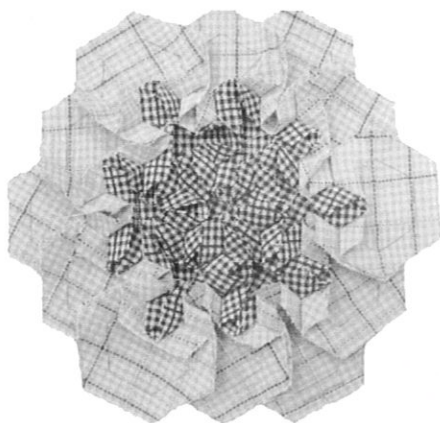

4. นำมาต่อกันจนครบลายที่กำหนด

การทดลองวิธีที่ 2 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยไม่ใช้แบบกระดาษ

วิธีการรีดตะเข็บ

การรีดต้องจับตะเข็บตรงมุมรอยต่อแต่ละชั้น วางให้สลับเข้ามุม เพื่อให้ตะเข็บด้านหลังแบนราบ และการต่อผ้าแต่ละชั้น มุมตรงกันสวยงาม

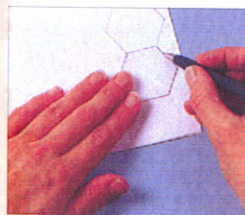
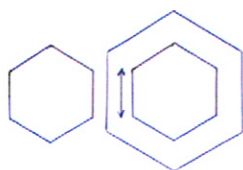
การทดลองวิธีที่ 2 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยไม่ใช้แบบกระดาษ

ลำดับ ที่	ระยะเวลาที่ใช้ / ชั่วโมง	ทักษะใน การเย็บ	ความทนทาน	ความ เรียบร้อย	ความสวยงาม	ความสะอาด
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

วิธีที่ 3 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยการเย็บด้านหน้า

วิธีทำ

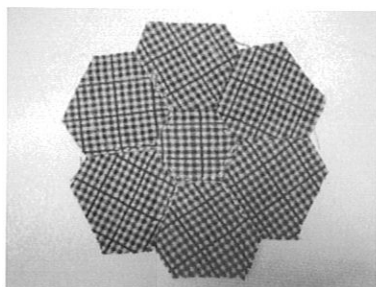
1. ตัดผ้าตามแบบตัด เท่าจำนวนที่ต้องการ จัดเส้นตามแบบตัดด้วยดินสอเขียนผ้าทางด้านถูกของผ้า

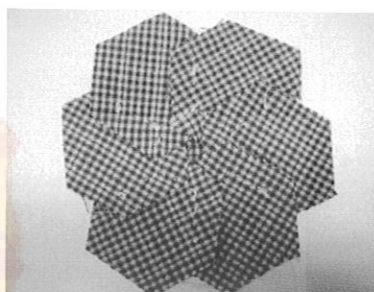
2. พับริมด้านใดด้านหนึ่ง วางทับบนชั้นที่ 2 คั่นถี่ๆ ให้พับริมชั้นที่ 2 ทับบนชั้นที่ 3 ทำจนครบรอบวงกลม จำนวน 6 ชั้น ชั้นตรงกลางพับริมโดยรอบ

3. วางชั้นตรงกลาง ลงกลางดอก ดันถี่ ๆ โดยรอบ

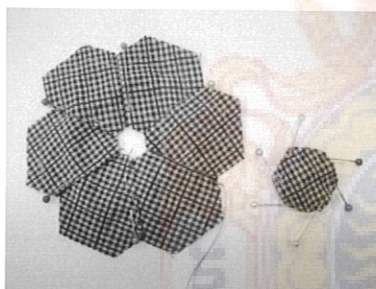

ด้านหน้า

ด้านหลัง

การทดลองวิธีที่ 3 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยการเย็บด้านหน้า

การทดลองวิธีที่ 3 การต่อผ้ารูปหกเหลี่ยมโดยการเย็บด้านหน้า

ลำดับ ที่	ระยะเวลาที่ใช้ / ชั่วโมง	ทักษะใน การเย็บ	ความ ทนทาน	ความ เรียบร้อย	ความ สวยงาม	ความ สะอาด
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลรัตน์ เต็มเปี่ยม

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ 8

ประจำสาขาวิชาแฟชั่นและเทคโนโลยีเสื้อผ้า

ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกาย

หน่วยงานที่อยู่สามารถติดต่อได้สะดวก

สาขาวิชาแฟชั่นและเทคโนโลยีเสื้อผ้า

ภาควิชาแฟชั่นและออกแบบเครื่องแต่งกาย

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลกรุงเทพ เลขที่ 149 ถ.เจริญกรุง เขตสาทร

กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 08-9447- 7967 โทรสาร 0-2211-2040

ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท

คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คหกรรมศาสตร์

(ผ้าและเครื่องแต่งกาย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปริญญาตรี

คหกรรมศาสตรบัณฑิต คหกรรมศาสตร์ศึกษา

(ผ้าและเครื่องแต่งกาย) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ผู้ร่วมวิจัย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเพ็ญ อ็อกกังวาล

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ 8
ประจำสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
ภาควิชาเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์และออกแบบงานประดิษฐ์

หน่วยงานที่อยู่สามารถติดต่อได้สะดวก

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
ภาควิชาเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์และออกแบบงานประดิษฐ์
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลกรุงเทพ เลขที่ 149 ถ.เจริญกรุง เขตสาทร
กรุงเทพฯ 10120
โทรศัพท์ 08-1454-9920 โทรสาร 0-2211-2040

ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (บริหารอาชีพ
และเทคนิคศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ

ปริญญาตรี การศึกษามัธยมศึกษา (คหกรรมศาสตร์ทั่วไป)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร